

D

59964

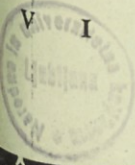
LETO XXVI.

1959

JULIJ

DUHOVNO V ŽIVLJENJE

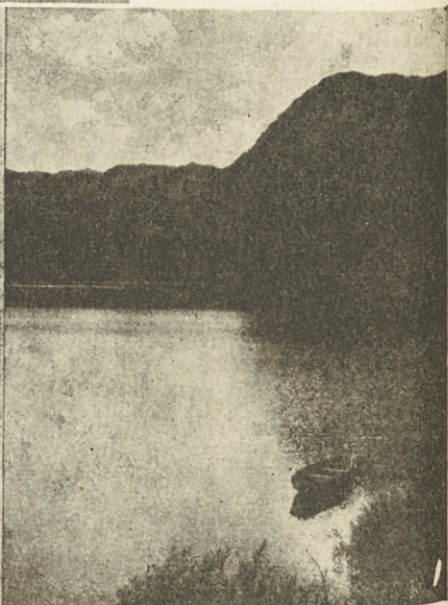
V I D A E S P I R I T U A L

Sv. Duh v
Bohinju

Spodaj: Dva
večerna motiva
z Bohinjskega
jezera

Julij 1959

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Kakor v telesnem življenju vsi izhajamo iz Adama in Eve, tako smo v duhovnem življenju po veri in milosti vsi rojeni iz Kristusa in Cerkve, iz njune skrivnostne zveze, v moči sv. Duha.

SMO ALI NISMO?

Zvesti svojemu poslanstvu v tujini hočemo napeti vse sile, da bi čim večje število slovenskih izseljencev ohranilo in poživilo svoje versko prepričanje in narodno zavest. Med po vsem svetu razkropljenimi brati in sestrami hočemo gojiti ljubezen in zvestobo do slovenske besede in pesmi. Svojo prisotnost v tujini izkoristiti v to, da bo svet po nas spoznal naš narod ter njegove težnje in stremljenja.

*

Popolnoma nam je jasno, da stojimo pred izredno težkimi nalogami. Tem nalogam ne bodo mogli biti kos niti posamezniki niti ta ali ona skupina slovenskih izseljencev.

Tu je potrebno sodelovanje vse izseljene Slovenije.

Zato že dalj časa razmišljamo, kako v delo za slovensko stvar vključiti vse naše sile v tujini. Iščemo, kako iz razkropljenih udov našega naroda ustvariti strnjeno vrsto, ki bo vedela, kaj hoče.

Verjetno bo preteklo še nekaj časa, predno bomo uspeli zamisliti si življenja in delovanja zmožno obliko naše povezanosti. Ni namreč lahko do-umeti in upoštevati najrazličnejše okoliščine naših rojakov in njihovih že obstoječih organizacij, razkropljenih po širnem svetu.

Ali že vnaprej moramo poudarjati, da bodo vsi napori posameznikov in skupin ostali brez pričakovanih uspehov, ako ne bomo takoj v začetku z vso vnemo in iskrenostjo opozarjali na skrito bolezen, ki je prava rakovana sodobne družbe.

Na katero bolezen mislimo?

Mislimo na življenjski materializem.

*

Kaj je to?

To je, kot uči prelat Odar, tisti način življenja, po katerem ljudje žive, kakor da bi Boga in posmrtnosti sploh ne bilo. Življenjski materializem

označuje skrb pridobiti čim več samo materialnih dobrin, čim več uživati, čim bolj lagodno živeti in za vsako ceno ubežati slehernemu trpljenju.

Ta materializem je v resnici strašna rakova rana okolja, v katerem živimo. Sodobni svet vse presoja z vidika snovnih in čutnih koristi. Naša okolica je zgubila smisel za vse, kar se ne da meriti z denarnimi enotami in kar ne odgovarja nagnjenju k temu ali onemu čutnemu užitku. Smisel za duhovne in kulturne vrednote je v naši družbi padel izredno nizko.

*

In prav s te strani nam izseljencem in vsemu našemu delovanju grozi največja nevarnost. Na zapadni polobli živimo svobodno, hvala Bogu. Nihče nam ne brani govoriti in peti slovensko, prirejati kulturne večere ter tiskati knjige in časopise. Nihče nam ne zameri, če javno izpovedujemo svojo vero ter se iskreno trudimo spoštovati božje in cerkvene zapovedi.

Tu smo svobodni!

In v tej svobodi je naš izseljenec ostvaril reči, ki so narodu v ponos, nam pa v tolažbo in pobudo.

Toda bodimo trdno prepričani, da bodo padli v vodo vsi naši načrti za bodočnost in da bomo zgubili še to, kar že imamo, ako se ne bomo materialistični miselnosti z vso silo postavili v bran.

*

Čemu smo tako črnogledi?

Ali se vam ne zdi, da ta kuga že nevarno ogroža tudi naše vrste? Preveč dokazov je za to, da bi smeli misliti, da je strah neupravičen! Na žalost se mi tudi v tem vedno bolj prilagajamo okolici.

Prisluhnimo spet prelatu Odarju: „Ali ne opazujete, kako se materializem loteva tudi nas slovenskih izseljencev? Ah, na vseh koncih in krajih ga opazujemo. Vsi tožimo o njem: vsi ga čutimo. Zavedamo se, da nas hoče uspavati pred nevarnostjo, hromi nam našo duhovno moč; ovira naš duhovni polet. Kri nam pije. Zaradi njega imamo dan za dnem manj časa; manj veselja, manj ljubezni za duhovne reči in za nesebično delo po naših organizacijah. Zaradi življenjskega materializma se nam bližnji več ne smili, čeprav umira od telesne ali duhovne bede.

Denar, uživanje, lagodnost postajajo cilji našega življenja.

Ni bolj nevarnega strupa, kot je življenjski materializem.

Zato pozor pred njim, če hočemo sebi dobro!“ (Večnost in čas, str. 178).

*

Ah, kako res je vse to!

Na žalost!

Posledice tega stanja so že vidne.

Oddaljili smo se od vere, ki je vir vsega lepega, dobrega in plemenitega.

nitega. Zato v naši sredi ni več tiste zadovoljnosti, veselosti, ljubezni in miru, ki je lastnina otrok božjih.

Vedno več imamo „modernih“ družin, kjer je malo molitve, malo otrok, malo smeha in... malo sreče...

Podobno razdejanje opazamo v prosvetnem in socialnem življenju naše skupnosti. V domovini smo po ure daleč hodili k tedenskim pverskim vajam in to ob večerih po truda polnem delu na polju. Tu jih je vedno več, ki za petje nimajo veselja. Čemu ne? Zato, ker to zahteva nekaj žrtev...

Kaj bo, ko ti omagajo?!

Posebno med mlajšimi je vedno več takih, ki za nekoristne in celo škodljive reči razmetavajo tisočake, a nimajo nobenega razumevanja za potrebe slovenske skupnosti v tujini.

Materializem tako tudi med nami razširja usodne klice duhovne in s tem tudi narodne smrti in razkroja.

*

Kaj torej?

Kakšen bo naš odgovor na te porazne ugotovitve?

Mislím, da bo najpametneje, da se pošteno vprašamo: „Smo ali nismo?“

Smo še kristjani, Slovenci, ljudje značaja, na katere je mogoče računati, ali pa smo pomilovanja vredni slabiči, katerim je materializem, rakova bolezen, pijavka sodobne družbe, posrkal ves mozeg iz kosti?

Smo ali nismo?!

Eno ali drugo!

Tretjega ni!

Tu je vprašanje življenja ali smrti!

Ako „smo“, potem napovejmo neizprosno borbo materializmu v naših vrstah.

Duhovni strani našega življenja moramo ponovno priboriti njeno veljavo.

Ne smemo mirovati, dokler ne bomo med snovnim in duhovnim, med časnim in večnim v svojem življenju vzpostavili razmerje, ki ga je določil Jezus Kristus.

*

V tem je rešitev vseh problemov, ki tako grozeče vise nad današnjim svetom in tudi poročstvo naših uspehov pri skupnem delu za Boga in narod. Ta borba ne bo lahka, ker nas bo zadela v živo.

Nas vse!

Marsikje bo potrebna težka operacija.

Treba bo plavati proti toku.

Treba bo vztrajati!

Toda ne bojmo se! Če bomo mi z Bogom, bo On z nami.

...hej, smo ali nismo?!

VINKO ŽAKELJ, Belgija

molitveni namen

**DA BI SE LJUDJE PRIZADEVALI,
TAKO IZ NASLOVA PRAVIČNOSTI
KOT LJUBEZNI, ČIM BOLJ PREPRE-
ČITI PROMETNE NESREČE**

Morda se bo temu molitvenemu namenu kdo začudil. Še pred petdesetimi leti bi se nam zdel nepotreben, morda celo smešen.

Pa danes? Naj govorijo številke!

„Pokolj na javnih cestah.“ Tako je 34 avstralskih katoliških škofov označilo lani v skupnem pastirskem pismu smrtno nesreče pri avtomobilskem prometu. V njem so opozorili lastnike motornih vozil na veliko moralno odgovornost, ki jo imajo pred Bogom.

Le pomislimo, kaj vse vključuje nagla smrt na cesti: žrtev je morda živela v smrtnem grehu; nepričakovani udarec jo je v trenutku onesvestil ali celo ubil; ni ji bila več dana možnost, da se skesa in obudi popolno kesanje; tako je kazen v peklu neizbežna. Ponesrečenec je bil morda družinski oče ali mati; otroci bodo ostali nepreskrbljeni, izpostavljeni moralnim nevarnostim, ker ne bo nikogar, ki bi nad njimi bedel. Prav tako bo v tistem, ki je nesrečo povzročil, vedno ostala grenka zavest: ubil sem človeka. Z večjo pazljivostjo bi bil to lahko preprečil.

Avstralski škofje so upravičeno smatrali za potrebno, da na ta problem opozorijo. V zadnjih 57 letih se je Avstralija udeležila štirih vojn: burske v začetku tega stoletja, obeh svetovnih in vojne na Koreji. Pri tem je imela 553.003 mrtvih, ranjenih in pogrešanih. V istem razdobju pa so avtomobili pobili ali poškodovali dvakrat toliko ljudi: 1 milijon 12.000. Povprečje je torej tako, da v Avstraliji vsake štiri ure avtomobil na

javni cesti nekoga rani ali usmrti, vsakih pet minut se pa zgodi manjša nezgoda brez človeških žrtev.

V Sev. Ameriki so številke še hujše od avstralskih.

V Evropi prednjači Italija. Turinski dnevnik „La Stampa“ je lani zapisal: „Že dolgo je tega, kar so vojaška poveljstva izdajala posebna poročila. V njih je bilo vsak dan javljeno, koliko mrtvih in ranjenih je imel sovražnik, pa tudi, koliko smo jih imeli mi. Danes to službo opravljajo dnevni časopisi. Poročajo nam o bitkah, ki jih vozači in pešci bijejo po dnevi in ponoči po naših cestah. Vsakih 24 ur obleži na cestah v Italiji 19 oseb. Samo od zadnjega petka do sobote je bilo 12 mrtvih in 14 ranjenih. To je bitka brez premirja, brez napovedi, brez pravih sovražnikov, toda ljudje se pobijajo drug drugega kot v najhujši vojni.“

Nagli porast nenadnih smrti ob priliki avtomobilskih nezgod priča, da ne gre več samo za nesrečo, temveč tudi za pomanjkanje čuta odgovornosti, kar pa že spada na moralno področje in utegne biti večji ali manjši greh. To dejstvo o moralni odgovornosti človeka, ki sedi za krmilom v avtomobilu ali pa na motornem kolesu, je danes splošno priznано. Na to odgovornost je lani opozoril tudi pok. sv. oče Pij XII., ki je v nagovoru na rimske župnike in postne pridigarje 18. februarja 1958 med drugim dejal:

„Še na nekaj vas moram opozoriti v zvezi s peto božjo zapovedjo! Mislimo tu na premnoga človeška življenja, uničena ali strta zaradi neprevidne uporabe modernih prometnih sredstev. Človeka pretrese, ko bere o smrtih, ki jih je navadno povzročil nekdo, ki je bil žrtvi neznan;

grozotne so smrti, ki življenje presekajo v trenutku in brez razloga.“

„Strahotne so številke takih nepotrebnih smrti. Samo v Rimu je bilo v preteklem mesecu novembru (t. j. l. 1957) 2.968 prometnih nesreč, pri katerih je zgubilo življenje 31 oseb, 1928 pa je bilo ranjenih. Če te številke združimo z onimi iz ostale Italije in jih seštejemo z onimi iz celega leta 1957, potem dobimo tako visoke številke, kakor jih ni bilo niti v najbolj znamenitih bitkah.“

„Teh žalostnih dejstev ne moremo pripisovati zgolj tehničnemu napredku, temveč tudi neprevidnosti onega, ki se drzne voziti brez zadostne skušnje ali pa ga prevzame prezir do varnostnih predpisov in se tako preda samozavestnemu duševnemu razpoloženju. Kaj naj rečemo šele o tistih lahkomišelnežih, ki jih oamami strast po dirkanju celo v mestnih središčih, ne meneč se ne za lastno ne za tujo varnost?“

„Je pravzaprav nepojmljivo, da se kristjan, in sploh vsak pošten človek, tako malo zdrzne ob vesteh, ki govorijo o prometnih nezgodah. Saj bi moral vsakdo trepetati že ob sami misli, da ga bo njegova vest, če se nesreča pripeti, prištel, čeprav proti lastni volji, med navadne ubijalce, ker se je dal premagati od nečimerne in največkrat neopravičene naglice.“

Po vsem povedanem se nam bo mesečni namen za julij zazdel utemeljen in potreben. Za nas vse pa sledijo naslednji zaključki:

1. Tako vozač kot pešec na cesti se morata zavedati, da sta moralno odgovorna za svoje in tuje življenje. Peta božja zapoved „Ne ubijaj!“ velja tudi za avtomobilski promet in kretanje po cestah.

2. Vozač je v vesti dolžan držati se prometnih predpisov in biti previden v pametni meri, da lahkomišelnost ne povzroči nesreče; toda tudi pešec se mora

MISEL ROMA...

Misel roma, ker ne sme stopinja izpod žarkov zvezd Južnega križa daleč, daleč, kjer šumi Nadiža, Bela teče mimo hiš Breginja.

Kakor kanja misel moja kroži mimo Vrha, Brda in Preslava, mimo trat, kjer se suši otava in obstane ob nagrobni roži.

Tu tvoj grob je, mati, ob svetišču Snežne Matere, ki naklonila zadnji ti je dom v tem grobišču.

Meni svet kraj tvoja je gomila, dasi ne žari v demantnem blišču — bo še mene tam kdaj gruda krila?

Venceslav Sejavec

čutiti odgovornega, ko križa cesto ali železniški prehod. Ne sme vse odgovornosti za varnost preložiti na vozača, temveč jo z njim deliti in ne obremenjevati s svojo raztresenostjo in neprevidnostjo že itak težke voznikove odgovornosti.

3. Če pride do nesreče, je tisti, ki je nesrečo zakrivil, dolžan poravnati posledice ne samo zato, ker tako državni zakoni določajo, ampak, ker je to tudi božja volja. In čeprav bi morda oblasti odločile, da voznik ni bil nič kriv, bo vest sodila drugače, če je prilo do nesreče po vozačevi krivdi, kajti državne oblasti je mogoče varati, Boga pa nikoli.

Molimo torej ta mesec s sv. očetom za vse, ki so vsak dan v nevarnosti, da radi mrzličnega cestnega prometa ali sami zgubijo življenje ali pa ga drugim uničijo, molimo pa tudi zase, kajti ni brez razloga vstavila Cerkev v litanije vseh svetnikov prošnje: „Nagle in nepredvidene smrti, reši nas, o Gospod!“

JOŽE JURAK

EL QUE A VOSOTROS DESPRECIA...

Los hijos de nuestro siglo se caracterizan por sus actitudes ligeras ante los valores del espíritu y hasta por su total prescindencia de éstos quilates de orden superior. Por desgracia, desconceptos y liviandades se infiltran también en los buenos ambientes. Y es así como muchos hombres y mujeres, aparentemente adheridos a la Iglesia, ignoran la dignidad del Ministro del Altar y miran al sacerdote casi únicamente como un funcionario obligado a servir a los fieles en determinados momentos. Acaso despa-

rraman sus fervores en devociones menudadas y no rinden culto al Sacerdocio de Cristo, maravillosamente continuado al través de los tiempos en "los hombres tomados de entre los hombres"... No saben venerar ni acatar debidamente a los "dispensadores de los misterios de Dios".

*

¿Cuál es la consecuencia de la subestimación del sacerdote en los ambientes aparentemente cristianos? La vemos y la palpamos día a día y año tras año, en medio de nosotros. La escasez de vocaciones sacerdotales en la nueva juventud.

El niño y el mozo aprecian y admiran, en la intimidad del alma, a quienes admiran y aprecian sus mayores. Y es lógico que quieran imitar a los personajes que han visto rodear de consideración y aureolar de prestigio. ¿Cómo no habrán de ignorar la grandeza sacerdotal los hijos de las familias que la ignoran? ¿Y cómo podrían sentirse atraídos por una grandeza que nadie les ha señalado?

Con vivo sentido de las realidades humanas, afirma Pío XI en la Encíclica *Ad Catholici Sacerdotii* la posibilidad de que sigan el camino del santuario algunos de los niños cuyos padres muestran "veneración por las personas y los lugares sagrados". Por otra parte, mal podrán salir Ministros de Cristo de la sangre y del espíritu de quienes no aman a Cristo en sus Ministros. Su actitud negativa es signo invencible de esterilidad: condena a las generaciones futuras a la desolación que importa la ausencia de animadores espirituales, de santificadores de las almas y los hogares.

JOE JUCK

Novomašnik Eiletz Silvín DJ v enem najsvetejših trenutkov svoje prve daritve

Pomen krvi in vode iz Jezusove srčne rane^v za življenje Cerkve^v

Vsi štirje evangelisti nam na široko poročajo o Jezusovem trpljenju. To nam je dokaz, da je prvotna apostolska Cerkev stavila izredno važnost na točno oznanilo o Kristusovem trpljenju. Uro za uro, po dnevu in ponoči, nam sveto izročilo popiše dogodke trpljenja, med tem ko o Jezusovih otroških in mladostnih letih prav malo izvem. Evangelisti jih kratko malo preskočijo, samo sv. Luka se izjemoma pomudi nekoliko ob rojstvu in ob prvih letih. Kako to?

Evangelisti povedo samo najvažnejše reči. In vsaka ura Kristusovega trpljenja je za nas odločilna ura, odločilna za čas in za večnost. Učlovečenje, križ, vstajenje: to so osrednje točke krščanske blagosti. Ko je sv. Peter pridigal mladi nastajajoči Cerkvi, kot nam poročajo Apostolska dela, je posebno poudarjal tri reči. Vse naše duhovno življenje temelji na učlovečenju, izvira iz smrti Kristusove na križu in se preoblikuje po Zveličarjevem vstajenju, kateremu se čedalje bolj bližamo, čim bolj se bližamo večnosti.

Znano je, da se evangelisti strinjajo med sabo v glavnih in bistvenih rečeh, obenem pa ima vsak tudi nekaj posebnega in svojskega. Sv. Matej in sv. Marko popišeta običajno bolj vnapi potek dogodkov, med tem ko sv. Janez rad vpleta med pripoved še svoja razgledovanja in svoj poudarek, če se mu le prilika ponudi, da v navidez slučajnostnih zunanjih dogodkih odkrije

neko globljo duhovno skrivnost. Janezov evangelij se je že v davnini imenoval „duhovni evangelij“. Vzhodna Cerkev Janeza evangelista pomenljivo naziva „Janez teolog“.

Ko tedaj Janez popisuje Odrašeni-kove poslednje trenutke, doda iz svojih osebnih spominov nekaj lepih, važnih in globokih podrobnosti, ki jih pri drugih evangelistih ne najdemo.

V silnih mukah je Zveličar izdihnil.

Nebo in zemlja sta strahoma vzdrtela ob njegovi smrti. Celo rimski stotnik se je temu čudil. Ure so potekale, že se je zvečerilo. Bližal se je veliki sobotni dan, praznični dan strogega počitka. Po postavi ne bi smela trupla ostati na križu niti čez noč. Zato je eden od judovskih odličnikov, Jožef iz Arimateje stopil do Pilata in si izprosil Jezusovo truplo, da ga častno pokoplje. Rimska postava je vse to dovoljevala. In Pilat je dovolil.

Do sem teče vstric pripovedovanje vseh štirih evangelistov. Janez pa se tu zaustavi in za kratko ubere svojo pot.

Poročilo evangelista Janeza o Kristusovi srčni rani

„Judje so tedaj, ker je bil dan pripravljanja, da bi trupla ne ostala na križu v soboto — bil je namreč velik tisti sobotni dan — prosili Pilata, da bi se jim kosti strle in da bi se sneli. Prišli so torej vojaki in strli kosti prvmu in tudi drugemu, ki je bil z njim križan, ko so pa prišli do Jezusa

in videli, da je že mrtev, mu niso kosti strli, ampak eden izmed vojakov je s sulico prebodel njegovo stran in takoj je pritekla kri in voda. In tisti, ki je videl, je pričeval in njegovo pričevanje je resnično. In on ve, da govori resnico, da bi tudi vi verovali. Kajti to se je zgodilo, da se je spolnilo pismo: 'Nobena kost se mu ni strla'. In zopet drugo pismo pravi: 'Gledali bodo vanj, ki so ga prebodli'." (Jan 19, 31-37).

Ta prizor je vsem, ki nosijo krščansko ime, dobro znan iz sv. pisma in iz liturgije: bere se kot mašni evangelij na praznik presv. Srca Jezusovega. Nešteto podob, slik, kipov nam ga stavi pred oči. In razpelo, to najbolj pogosto in razširjeno znamenje krščanstva nam ga kaže.

Tako se je v sleherno verno srce globoko utopila ta silna bridkost grenko zevajoče rane v Kristusovih prsih.

Evangelistu sv. Janezu se moramo zahvaliti za ta neločljivi spomin na zadnje ure našega Zveličarja.

Ni dvoma, da stavi sv. Janez nek poseben poudarek na ta prizor: prebodene prsi, odprta rana in iz nje kri in voda...

In še prav izrečno zatrdi, da bi vendarle kdo ne podvomil, da je res tako bilo, ker je on, ki piše, vse to na lastne oči videl in zato dobro ve, kaj piše in kaj spričuje in njegovo pričevanje je torej povsem resnično in verodostojno. „In tisti, ki je videl, je pričeval in njegovo pričevanje je resnično; in on ve, da govori resnico, da bi tudi vi verovali.“ (Jan 19, 35). Resnično, čeprav tako nenavadno, tako izredno.

Popolnoma jasno je, da ima ta dogodek za apostola Janeza nek skrivnost, izredno važen pomen. Drugače ga ne bi bil toliko poudarjal. A kaj pomeni? Janez sam tega ne pove naravnost. Saj v evangeliju se je moral čisto na kratko izraziti in v malo besedah

povzeti le najvažnejše reči, pa se mu je morda zdelo, da je s temi podrobnostmi že kar daleč zašel v svojem pripovedovanju o Jezusovi smrti. Hitro torej povzame prejšnjo nit in vstric z drugimi evangelisti preide na Jezusov pogreb in pokop.

Nam pa je kaj naravno, da se ob teh Janezovih besedah zaustavimo in zamislimo, saj ne moremo mimo vprašanja: kaj je Janez mislil s tem „odprta rana in iz nje kri in voda“? Kaj vse to pomeni?

Posebni značaj Janezovega evangelija

Najprej moramo pripomniti, da je Janezov evangelij po nastanku in po času najpoznejši med vsemi. Ko ga je sestavljal, je bil Janez že zelo, zelo v letih. Tja okrog leta sto po Kristusu je Janez pisal ta svoj duhovni evangelij: bil je torej malone devetdesetleten starček. Od Jezusove smrti je bilo tedaj minilo že dobrih 70 let. In vendar se je apostol, o katerem je bilo vsem znano, da je bil Jezusov posebni ljubljenelec, vseh reči še živo in dobro spominjal. Da, neštetokrat je bil o tem razmišljal sam pri sebi, mnogokrat tudi pridigal svojim vernikom o tem. V razglabljanju, v molitvi in v luči božjega razsvetljenja je čedalje globlje prodiral v te skrivnosti.

Tudi to moramo omeniti, da so bili tačas drugi trije evangelisti dobro znani vsej Cerkvi, saj so jih že skozi 40 let brali pri verskih sestankih in pri božji službi. Vse tako kaže, da je sv. Matej napisal svoj evangelij že tja okrog l. 50. Kmalu nato še sv. Marko svojega. In sv. Luka po vsej verjetnosti okrog l. 63. Zadnji pristopi Janez v ta častitljivi zbor evangelistov, okrog l. 100. Tako nekako. Prav natanko se ne da reči. Vsekakor so bili prvi trije evangeliji že dolgo v rokah vernikov,

pa nikjer ni stalo nič zapisanega o rani in o krvi in vodi, ki sta iz nje pritekli. Le sv. Janez je to dostavil, čeprav na kratko. Potrebno se mu je zdelo. Potrebno za Cerkev. Za tedanjo in za današnjo.

Če pa Janez ni te skrivnosti bolj na dolgo razlagal, ni more biti drugega razloga kot to, da so tedanji verniki že ta migljaj dovolj razumeli.

Ni čuda, da so ga lažje umeli, kakor pa mi po tolikih stoletjih. Saj jim je donela v ušesih in v duši še živa beseda apostolov, ki so ustno povedali mnogo takega, kar ni nikjer zapisano. Ustni nauk je bil dolg in dograjen; zapisane strani pa so kratke in kar prekmalu naokoli. Takratno versko življenje je bilo tudi dosti bolj enostavno od današnjega. Velika večina pobožnosti, obrazcev in navad, ki jih imamo danes, je nastalo mnogo pozneje. Vsa pozornost je bila tedaj obrnjena na osrednje skrivnosti o sv. Trojici in o Kristusovem božanstvu. V molitvi je prvo mesto imel Očenaš in v liturgičnem življenju glavna dva zakramenta, ki sta krst in evharistija s sv. mašo.

Voda in kri — simbol krsta in evharistije

Zdaj pa vsa stvar postane bolj jasna. Vsi dobro vemo, da je krst zakrament vodé, ki nas po Sv. Duhu preraja v otroke božje, in vemo tudi, da je evharistija zakrament telesa in krvi Kristusove, ki je naša duhovna hrana in naše najtesnejše zedinjenje s Kristusom. Takrat so verniki pri obhajilu prejemale tudi kri Kristusovo.

Ko so torej pri Janezu brali o rani, o krvi in o vodi, so vedeli: izpod križa nam izvirajo zakramenti, zlasti najvažnejša dva, krst in evharistija, in z njimi nam izpod križa priteka vse nadnaravno življenje. Voda iz strani

Odrešenikove pomeni krst, kri iz rane Gospodove pa evharistijo. Prvo je začetek, drugo vrhunec našega duhovnega življenja. Vsi zakramenti in sploh vse milosti nam prihajajo iz ljubezni in iz trpljenja Jezusovega, iz njegove srčne rane.

Krst je temelj zakramentov, evharistija pa višek in cilj vseh. Vmes se vrste vsi drugi, sloneč na krstu hrepene k evharistiji. Vsi so v evharistijo usmerjeni.

Zakramenti pa so tako rekoč notranje ogroddje Cerkve, trdna hrbtnica skrivnostnega Telesa Kristusovega. Posebno važni so za zgradbo Cerkve krst, evharistija in mašniško posvečenje. Po pravici lahko rečemo, da je Cerkev zakramentalno telo, zakramentalni organizem.

Cerkev se je na križu rodila

Ko sta iz Kristuve rane pritekli kri in voda, ki značita krst in evharistijo, ki sta temeljnega pomena za Cerkev, je bila dejansko na križu rojena Cerkev Nove zaveze. Tako razlagajo to skrivnost cerkveni očetje v čudovitem soglasju stoletij.

Cerkev se od vseh drugih verskih skupin načelno razlikuje najprej po tem, da edinole vsebuje, poseduje in uči popolno resnico.

A zato Stara zaveza in judovska sinagoga še daleč nista enakovredni s Cerkvijo. Stara zaveza je bila le priprava in obljuba, je bila samo začetek; Cerkev pa je izpolnitev starih božjih obljub. Še le ko je napočila polnost časov, kakor se izraža sv. Pavel, sta prišla Kristus in Cerkev.

Razlika je vidna zlasti v tem, da so bili tudi najlepši verski obredi Stare zaveze v nekem smislu brez moči. V vernem srcu so sicer vzbujali iskreno kesanje in pobožnost, a niso sami iz sebe podeljevali milosti, kakor jo v Novi zavezi podeljujejo zakramenti.

Zakramente je Kristus dal le svoji Cerkvi. V zakramentih deluje moč Kristusovega trpljenja. Prav zato nad vse primerno opisuje apostol Janez, da sta kri in voda, krst in evharistija privreli iz srčne rane na križu za nas žrtvovanega Jagnjeta. S tem je bila podana notranja moč, notranja življenjska sila Cerkve.

Razlaga sv. Avgušтина

Sv. Avguštin izredno globoko razlaga to mesto iz Janezovega evangelija. Takole piše:

„*Prišli so torej vojaki... in eden je s sulico odprl njegovo stran in takoj je pritekla kri in voda* (Jan 19, 32-34). Oprezno besedo je evangelist porabil, da ni rekel: je njegovo stran prebodel ali ranil ali kaj drugega, ampak: je „odprl“, da so pritekli cerkveni zakramenti, brez katerih se ne pride v življenje, ki je pravo življenje. Tista kri je bila prelita za odpuščanje grehov; tista voda je primešana zveličavnemu kelihu: ona daje kopel in pijačo... To je bila preroška podoba Cerkve. Zaradi tega je bila prva žena narejena iz strani spečega moža in bila imenovana življenje in mati živih. To je napovedovalo veliko dobroto pred velikim zlom greha. Tu je drugi Adam z nagnjeno glavo na križu zaspal, da bi se mu iz tistega, kar je priteklo iz strani zaspalega, upodobila zakonska žena. O smrt, po kateri se mrtvi oživljajo! Kaj je čistejšega od te krvi? Kaj zveličavnejšega od te rane?“ (Govori o Janezovem evangeliju, 120. govor, odstavek 2: Sv. Avrelija Avgušтина Izbrani spisi, zv. 10, str. 364—65. Poslovenil dr. F. K. Lukman, Ljubljana 1943.)

Po misli svetih očetov je bila torej Cerkev rojena iz Kristusa samega na križu, iz njegove srčne rane, podobno kot je bila Eva ustvarjena iz prvega moža Adama.

Bog je Adamu poslal sen, da je zaspal, piše Mojzes v prvi knjigi Stare zaveze. In tačas, ko je Adam spal, je Bog iz Adamovega telesa, iz njegove strani izoblikoval ženo Evo, da bi mu bila življenjska družica in mati njegovih otrok, mati vseh živih. Prva žena je bila po posebnem božjem posegu ustvarjena iz prvega moža, uči katoliška Cerkev.

Podobno se je godilo tudi na križu, pristavljajo Cerkvni očetje. Tu je bila iz prebodene strani Odrešenikove ustvarjena in rojena Cerkev, tačas ko je Kristus zasnul v spanju smrti na križu... V Cerkvi je bilo duhovno življenje nas vseh. Jezus je po nauku sv. Pavla novi in boljši Adan. Stari Adam nas je zapeljal v smrt, Kristus, novi Adam, nas vodi v pravo in neminljivo življenje. In iz tega novega Adama, iz Kristusa se je na križu, nadaljujejo cerkveni očetje, rodila Cerkev, ki je nova Eva, mati vseh živih.

Tudi mi smo bili v Kristusu na križu

Ako je Cerkev izšla iz Kristusovega prebodega srca, potem ni dvoma, da je na nek način bila v njem.

Kristus torej na križu ni bil sam: v njem je tudi Cerkev, v njem smo tudi mi. „Tudi mi smo bili tam!“ vzklika sv. Avguštin ob pogledu, ob misli na križ.

Že preje je bil dejal sv. Ciprijan (sredi 3. stoletja): „Nas vse je nosil On, ki je naše grehe nosil.“ Namreč Kristus na križu.

To pa spet pomeni, da je daritev sv. križa v nekem smislu tudi naša daritev. Obenem Kristusova in naša: Kristusova krvava in naša nekrvava daritev. Smemo tedaj zaključiti: Kristus je na križu daroval za nas sam sebe in v sebi je tudi nas vse daroval nebeškemu Očetu. Zakaj vse naše duhovno življenje je bilo tedaj skrito in vsebovano v Kristusu.

*V Kristusovi pokorščini smo bili
tudi mi pokorni*

Ako pa smo bili skriti in vsebovani v Kristusu, sledi iz tega, da smo bili v njem pokorni Očetu obenem z njim.

Zato je sv. Irenej zapisal (proti koncu drugega stoletja): „V drugem Adamu smo se spravili z Bogom in postali pokorni vse do smrti.“ Sv. Ciril Aleksandrijski pa pripominja (na početku 5. stol.): „Vsi smo bili namreč navzoči v Kristusu, ki je umrl za nas in zaradi nas.“

In še naprej razpletajo isto misel drugi sveti očetje. Ako smo bili v njem na križu, potem je Kristus tudi nas izročil v roke nebeškemu Očetu, ko mu je sebe izročal. Lepo razlaga ta nauk sv. Didimus Slepí Aleksandrijski: „Ko je Kristus vzkliknil *Oče, v Tvoje roke izročam svojo dušo!* tedaj je po samem sebi tudi vse človeštvo izročil Očetu.“

Prav istega prepričanja je papež sv. Leon Véliki, ki veli, da kdor z očmi vere zre na križ, vidi tudi sam sebe na njem. Piše: „Pravi častilec trpečega Gospoda vidi z očmi srca križanega Jezusa in spoznava, da je njegovo meso moje meso“

Sv. Ambrož vzklika v istem prepričanju: „Nosi me, Kriste, na križu, ki je zveličanje blodečim, ki je edini pokoj utrujenim, v katerem edinem najdejo življenje vsi, ki umirajo!“

Na križu torej Kristus ni sam, v njem smo mi vsi. V trpečem Kristusu je bila duhovno skrita tudi vsa Cerkev in skoz odprto rano njegove neizmerne ljubezni je prišla na dan, se je rodila. Na križu je bila ustvarjena druga in boljša Eva, to je Cerkev. Ustvarjena pa zato, da bi postala nevesta Kristusova in naša duhovna mati. Tako vlada popolna vdanost med prvo Evo, življenjsko družico Adamovo, in med Cerkvijo, nevesto Kristusovo. Iz te in iz

one smo mi rojeni. Kakor po telesnem življenju vsi izhajamo iz Adama in iz Eve, tako smo v duhovnem življenju po veri in po milosti vsi rojeni iz Kristusa in iz Cerkve, iz njune skrivnostne zaročne zveze, v moči sv. Duha.

Eva je naša telesna mati; Cerkev pa duhovna mati vseh božjih otrok.

Res je, da tudi Marijo lahko imenujemo drugo boljšo Evo in jo radi kličemo za svojo duhovno mater. A to samo dokazuje, kako tesna je duhovna zveza med Marijo in med Cerkvijo.

Marija je naša duhovna mati, ker nam je dala Jezusa, ker je z njim za nas sotrpela pod križem in ker v nebesih vedno za nas posreduje. Cerkev pa je naša duhovna mati, ker nam posreduje duhovno življenje vere in nas iz krstne vode po moči Sv. Duha rodi za večnost ter nas skozi vso dobo našega zemeljskega življenja po materinsko krepča z naukom, z zakramenti in z vodstvom duhovne oblasti, nas hrani z duhovno hrano in nas vodi v očetni dom nad zvezdami.

Ni torej dvoma, da je tudi nas Kristus nesel na križ, včlenjene vase, zato, da bi na nas vse po zasluženju svojega trpljenja izlil Svetega Duha. Kristus sam, ki je Glava skrivnostnega Telesa Cerkve, je bil že ob rojstvu maziljen s Svetim Duhom. Po daritvi svetega križa pa Sveti Duh ne počiva več samo nad to skrivnostno našo Glavo, marveč se razliva tudi nad vse skrivnostno Telo Kristusovo, to je na celotno Cerkev. Tako je tudi Telo, to je Cerkev, maziljeno s Svetim Duhom. Ta Duh deluje v zakramentih in je Delilec vseh milosti in vseh duhovnih dari.

Cerkev in trpljenje

A ker Cerkev izhaja iz trpečega Zveličarja, zato je nujno, da mora biti po vsem svojem duhovnem bistvu kar najbolj podobna in slična trpečemu

Kristusu. Cerkev mora na zemlji ubirati v prvi vrsti stopinje trpečega Kristusa, čeprav tudi tu že uživa nek odsev njegove slave, v nebesih pa bo zato tem bolj podobna poveličanemu Kristusu.

Ker smo vsi duhovno rojeni iz prebodenega Srca Zveličarjevega, to je iz njegove neizmerne ljubezni, ki se je hotela za nas do konca žrtvovati v nepopisnem trpljenju, zato nosi vse naše duhovno življenje globok in trajen pečat zatajevanja, trpljenja iz ljubezni, nosi pečat zadoščevanja in sprave. Vse to kaže, iz kakšnega vira smo.

Duh odpuščanja, sprave in zadoščevanja mora na podoben način preoblikovati naše srce in našega duha, kakor je bilo v njem oblikovano Srce Odrešenikovo. „Če je eden umrl za vse, so vsi umrli,“ piše sv. Pavel (2 Kor 5, 14). In umrl je zato, „da bi tisti, ki žive, ne živeli več sami sebi, ampak njemu, ki je zanje umrl in vstal“ (2 Kor 5, 15).

Ta duhovna podobnost vse Cerkve s Kristusom velja tem bolj, ker Cerkev, ki se je na križu rodila iz Kristusa, vedno ostane duhovno v Kristusu.

Z duhovnim rojstvom je drugače ko s telesnim. Duhovno rojstvo ni ločitev, ampak združitev. Roditi se iz Kristusa pomeni torej ostati najtesneje združen z njim: pomeni ostati duhovno v njem in živeti iz Kristusa. Naše besede so zgolj prispodobne, zato se nam jezik kar zapleta, kadar skušamo opisati te zvišene duhovne resnice.

Neizbrisno znamenje krsta, birme in mašniškega posvečenja, je nezlomljiva vez naših duš in naše Cerkve s Kristusom. Vse milosti, ki jih Cerkev prejema od Kristusa, so kakor eno samo in neprestano rojevanje Cerkve iz Kristusa. Vedno znova rojena, je Cerkev tudi vedno tesneje v njem, v njegovem Srcu, odeta v njegovo neskončno, odrešilno, odpuščajočo, spravno in posvečujočo ljubezen.

DR. J. VODOPIVEC, Rim

PRED STIRINAJSTIMI LETI

Precej pozno je že moralo biti; bliže enajsti ko deseti. Tedaj je po vsem splotju nenadoma zaropotalo, kot bi se vnela borba na življenje in smrt; fantje so vstajali. Brez povelja smo se vsi obuli ter se pripravili, da planemo kvišku, če bo treba.

Iz nasprotne sobe so se že vsuli domobranci. Za tem pa se je tudi v naš prostor zadril hripav smrkvavec:

„Na hodnik, golazen bela!“

Brž smo bili vsi zunaj. Ob dolgi steni hodnika so se drenjali prebledeli domobranci, pred njimi pa je stala dolga vrsta „hrabrih borcev“, kakor so se imenovali.

Kako vpliva tako nenadno razburjenje sredi noči na človeka, posebno na

tistega, ki pričakuje najhujšega, ve samo tisti, ki je bil kdaj jetnik komunističnih zaporov. Zločinsko krohotanje, ki je sličilo smehu norcev v umobolnici, nas je tako resigniralo, da nam je bilo vseeno, kaj naredi z nami.

Če bi nas v tistem hipu začeli moriti, bi se nihče ne upiral, amak bi jim celo silili pod nož ali strel, samo da bi bilo prej končano, kar se mora izvršiti nad nami. Komunisti dobro vedo, da jim je noč največji porok, da izvedo, kar hočejo.

„Kdo od vas je bil oficir?“ je vprašal komunist, katerega sta govorica in nastop izdajala, da je Ljubljčan. Nihče se ni odzval, ker nikogar več ni bilo. Večino so odgnali iz vlaka na Hrušici, dva, katerima se je pa posrečilo, da sta jo na

vlak u odnesla, sta se pa prejšnjo noč spustila po žlebu.

„Je bil kdo vodnik?“

Tišina, ki je bila že preje tako nemotena, da bi slišal teči miško, se je še stopnjevala. Fantje so počasi začeli dvigati roke. Ti so morali takoj v posebno sobo. Kakih deset jih je bilo.

„Zdaj pa še deseterji dvignite roke,“ je tjavendan ukazal Ljubljancem.

Tako brezbrizno smo dvignili desnice, kot bi nam bil oče ukazal, naj primemo za žlice. Prijatelj, ki je stal poleg mene, je potegnil mojo roko spet nazaj, še predno me je kdo opazil. Tako sem ostal med vojaki, oni, ki so se bili javili, pa so morali za vodniki v drugo nadstropje.

Za temi so odbrali tudi še namestnike deseterjev, katere so prav tako premestili.

Kar nas je ostalo, smo se vrnili v prejšnje sobe, kjer smo prebedeli že drugo noč.

Sonce je spet pregnalo temo. Tam zunaj je vstalo življenje pomladanskega dne, seveda samo za komuniste, nad vsemi drugimi, posebno še nad nami, pa je visel težek in grozen oblak negotovosti in komunističnega nasilja. Prav nič nam ni bilo za pomlad, ne za sonce, ne za polja, ne za šumeče gozdove, kajti vse to je življenje, mi pa smo mislili le na trpljenje in smrt.

Ob enajstih nam je stražar ukazal, naj gremo h kosilu: „Vzemite s seboj porcije in žlice!“ — „Jih nimamo...“ je nekdo šepnil v odgovor. — „No, jih boste pa dobili.“

Drug za drugim smo se majali po hodnikih in stopnicah. Na prvem stopnišču je ležal velik kup umazanih nemških porcij in polomljenih žlic. Kar spotoma smo morali vzeti posodo in žlico. Jaj, kakšno je bilo vse skupaj! Vsaka posoda je bila do polovice napolnjena z zeleno plesnobo, kajti že tri tedne je ležala tam, kamor jo je Nemec treščil nepomito. Prvi se je ustavil ob vodni pipi, da bi pomil, pa ga je komunist odgnal, rekoč, da je za nas izdajalske svinje, še ta posoda prečista. Da bi še komu ne prišlo na misel, da bi poplaknil

gnusno črepinjo, je stražar ostal pri pipi in zastražil vodo.

Tako smo se spuščali vedno nižje in nižje v klet, kjer so nam zavreli malo neslane vode. Da mi je bil krajši čas, sem spotoma štel stopnice; 217 sem jih naštel, predno sem prišel do kotla. Skoro na vsaki drugi stopnici je stal partizan. Zijali so v nas, da nas je spreletavala groza, kot bi se polnočno uro znašli na pokopališču. Marsikdo se je na tej poti nalezal batin kot berač mraza.

Naj z nekaj besedami opišem našo hrano, ki je bila vseskozi enaka. Bila je sama voda, nezabeljena in neslana. Na vsakih sto litrov so morda skuhalo eden do dva kilograma krompirja, potem si pa lahko vsakdo sam misli, kako gosta menaža je bila to. Te smo dobivali po pol litra enkrat ali dvakrat na dan. Začeli smo tako slabeti, da se nam je po nekaj dneh že meglilo pred očmi. Niti po to vodo se nam ni zdelo vredno več hoditi.

Kmalu po prvem kosilu so nas vse skupaj nagnali na grajsko dvorišče. Nestrpno smo pričakovali, kaj bo zdaj. Držali so nas „v šahu“, da se niti spogledati nismo upali. Stražarjev je bilo vedno več in več. Skoro za vsakim je stal komunist, da bi ja nihče ne pobegnil. Sonce je pripekalo, da smo gagali kot kokoši, rdeči pa so se nam režali v obraz. Nekateri so že omahnili na tla, pa tudi tem niso dovolili, da bi se premaknili v senco.

Na steni pa so cvetele bele vrtnice... Omamljivo so nas s svojim vonjem ter „as klicale v svobodo, ki je pela svojo prekrasno pesem vsepovsod. Najraje bi se zjokali, tako zjokali, da bi sonce tudi naše solze prelilo v živobarvne pramene mavrice, prav kot vodo, ki je sredi dvorišča brizgala v zrak, nato pa napajala prve cvetove potonke, ki je bohotno cvetela po gredicah okoli vodometu.

Nenadno so se na oknu v I. nadstropju prikazali trije oficirji; bil je Miha, že zgoraj omenjeni Ljubljancem in še neki drugi, za katerega ni nihče vedel, od kod se je priklatil. Miha je držal v roki cel kup papirjev, gotovo samo zato, da je prišlo njegovo dostojanstvo „komandanta“ bolj do izraza. Po

končanem propagandnem govoru je dal listine Ljubljančanu, ki je začel takoj klicati imena.

Najprej so bili na vrsti oni, katere je rdeča popisovalna komisija oddelila v prvo grupo. Teh je bilo osemdeset do sto. Med njimi so bili samo mladoletniki ali pa taki, ki so bili pri domobranci ali nekaj dni, ali kvečjemu nekaj tednov. Te so takoj odvedli v pritlično sobo, obrnjeno na grajsko dvorišče.

Za njimi so prišli na vrsto oni, ki so bili že dalj časa v domobrantskih vrstah, a so bili nepoznani. Med te so nas iz naše postojanke oddelili kar pet. Nikakor si ne morem razložiti, kako je mogoče, da sva tudi midva prišla v to skupino. Naša družina je bila vseskozi izrazito protikomunistično usmerjena, tudi takrat, ko so vsi drugi klonili pred rdečim terorjem in odšli v bližnje Dolo-mite ustanovljat „svobodno republiko“. Približno stodvajset je štela naša skupina. Ostali smo kar na dvorišču.

„Zdaj pa na ono stran!“ je ukazal Miha in pokazal s prstom preko dvorišča.

Ljubljančan je začel klicati imena. Ti so imeli označko tri. Bili so to starejši domobranci, katere je kdo ali obožil, ali pa so bili poznani. Sem je prišla velika večina od skupnega števila 3200, kolikor je štel naš transport. Zlepa ni bilo konec klicanja, ker so se fantje le počasi vlačili na svoj novi prostor. Prvič, hitro hoditi niso mogli, drugič pa tudi hoteli niso, ker jim je bilo že vseeno, če jih na mestu pobijejo.

Nenadoma je komunist utihnil. Začudili smo se, ker ni imel nobenega papirja več v roki, kakih deset fantov pa je ostalo nepoklicanih. Ti so hoteli oditi kar k tretji skupini, ki jim je bila najbližja, a so jim stražarji to zabranili. Ti so bili zaznamovani s številko štiri. Teh niti poklicali niso. Obstopili so jih štirje stražarji ter jih odgnali v bunker. Kako se jim je tam godilo, si bo vsakdo lahko predstavljal, če se spomni besed, katere sem že zadnjič napisal o tej zlo-glasni podzemski luknji.

Ko so te „največje zločince“ spravili na varno, je prišla na vrsto tretja grupa. Nismo se mogli ločiti s pogledi,

ko so nekateri naši spet odhajali nazaj v drugo nadstropje. Ko so bili že v drugem nadstropju, so nam mimo okna grede še enkrat pomahali z roko in nekaj zašepetali. Kaj so nam hoteli povedati, nismo razumeli, pa tudi oni sami verjetno niso vedeli, kaj naj povedo z eno samo besedo, za katero so imeli čas. Živo smo slutili, da se ne bomo videli nikoli več.

Za njimi smo morali tudi mi v drugo nadstropje, le v drugo sobo so nas premestili. Imeli smo krasen razgled na griček nad gradom in preko ravnine, ki se je odpirala daleč proti Kranju. V tej sobi smo ostali ves čas svojega bivanja v Škofji Loki.

Ker se je to grupiranje in pozneje še selitev zavlekla prav do trde teme, ta večer nismo dobili večerje. Polegli smo ob vseh štirih stenah. Devetinosedeset nas je našlo stanovanje v eni sami sobi. Bila je res velika, a vseeno premajhna. Pozneje se je stanje še poslabšalo, ker so čez nekaj dni privlekli še dvanajst nam enakih v to sobo.

Tu se je dogodilo marsikaj nenavadnega. Vsega se še tako živo spominjam, kot bi se bilo včeraj dogodilo. Nekaj besed o tem.

Najprej naj omenim, da smo tudi med seboj prav malo govorili, ker nismo nikomur več ničesar zaupali, odkar smo prvi dan slišali, da so nekateri pripravljeni na vsako izdajo, samo da bi sebe rešili. Le prav dobri prijatelji smo se tiščali skupaj in se tiho menili o tem in onem. Včasih, ko nam je pogled na cvetoče travnike in drevje po grajskem bregu le preveč omehčal čustva, smo začeli obujati spomine na nekdanje lepe čase. Tako smo se živeli vanje, da nam je ob spominu na domačo vas, na svoje drage in na nikdar pozabne dni v domobranstvu, četudi so bili po eni strani težki, postalo tudi trpljenje sladko in mehko kot božajoč vonj vrtnice, ki je svoje drobne cvetove stegovala prav na okno, a se jim nismo smeli približati.

Naslednji dan je bil praznik sv. Reš-njega Telesa. Že ob petih nas je stražar

nagnal pokonci. Nekateri starejši niso mogli hitro vstati, ker so jim bili na trdem podu udje čisto odreveneli, zato smo morali za kazen tako dolgo legati in vstajati, da jih je več kot polovico od slabosti obležalo. Partizan je nekaj časa

Komaj smo se spet umirili, so se odprla vrata sosednje sobe. Doslej sploh nismo vedeli, kdo je v njej, ker so nam tako zabičevali, da ne smemo odpreti vrat. V našo sobo sta stopila nemška vojaka-bolničarja, ki sta šla po hrano

pretepal s kopitom in nas brcal, kamor je pač zadel, a ko je videl, da nič ne izda, je šel klicat komandanta.

Res sta bila kmalu v sobi. Nekateri smo vstali, drugi še vedno niso mogli. Komunista sta od same jeze zijala v nas kot dva bika v nova vrata.

„Zakaj ne vstanete, če pride v sobo borec narodne vojske?“ je zarohnel Miha.

„Ne morem, pa če me ubijete... ne morem...“ je stokal pred njim obupani kmet.

„Vam bomo že pomagali! Še enkrat naj se kaj takega zgodi, boste šli vsi v bunker, da se boste tam spet naučili olike, katero ste kot okupatorjevi hlapci čisto pozabili,“ je kričal nad nami komandant. Nato sta izginila.

za nekaj ranjencev, ki so ležali v sobi. Čez dobre pol ure sta se vrnila z zvrhanimi porcijami makaronov, v majhni košari pa sta nesla nekaj hlebov belega kruha. Sami svojim očem nismo verjeli, da je res še kaj hrane na svetu. Zdaj so nam še bolj zakrutili želodci, ko smo videli kruh. Tako nam je postalo hudo, da smo prvega komunista, ki je prišel v sobo, na kolenih prosili, naj nas pobijejo, če nam ne morejo dati nobene hrane.

Oni se nam je smejal, a ker je nekaj le moral reči, je odprl usta: „Saj nič ne delate.“

„Saj Nemci tudi ne. Zakaj pa onim dajete toliko?“ se je zaslišalo iz kota.

Partizan se je zresnil in jezno zarobantil nad nami:

„Oni so bili vojaki, katere je Hitler

mobiliziral, vi ste pa izdajalci in zločinci.“

Nihče ga ni ničesar več vprašal. Kot od vraga smo se umaknili od njega in se sploh nismo več zmenili zanj.

Ož desetih smo opazili procesijo, ki se je vila po škofjeloških ulicah. Prvi del je bila res procesija vernih Slovencev, ki so v božjo čast prepevali in molili, za njimi pa se je podilo pet okrašenih voz komunistov, ki so se z rjoventjem komunističnih pesmi norčevali iz verskega obreda. Bandera so jim nadomeščale bolj šviške zastave in transparenti, pobožno molitev pa hreščeča harmonika, ki jo je vlekel protiverski podivjanec.

Komaj nam je procesija izginila izpred oči, je v sobo prisopihal Ljubljčan. Nekajkrat je prekoračil sobo gor in dol, nato pa prav hinavsko začel:

„No belčki, ki ste se zmeraj hvalili, da se borite za vero, — ali ste šli danes kaj za procesijo?“

Užaljeni smo se stisnili k stenam in ga nismo niti pogledali. Take podlosti res niti od komunista nismo pričakovali.

„Mi smo bili pa vsi...“ je hvalisal komunistično bando. Takoj je spoznal, da nas je preveč živo zadel, zato nas s to stvarjo ni več dražil.

Spet je stopil po sobi, ker ni vedel, kako naj začne drug pogovor, da se bo z njim opral. Kmalu se je znašel:

„Srečo ste pa imeli. V vsakem spopadu je naših padlo vsaj desetkrat več kot vas.“

To priznanje nam je kar dobro delo. Njegovo pripovedovanje nam je postalo zanimivo, zato smo mu napeto prisluhnili. Marsikomu se je žalostni obraz nekoliko zjasnil.

Partizan je nadaljeval: „Ne vem, ali vam je res tisti prekleti škofov rožnkranc — tako pomagal. Nekoč smo sedeli ob ognju in na debelo požirali sline, ker se je v kotlu pekla sočna pečenka. Bili smo že pošteno sestradani, ker ste nas že tri dni podili sem in tja, da na jed še misliti nismo imeli časa. Težko smo že čakali, da se bomo spet enkrat najedli. Ko je navsezadnje dežurni naznanil, da

je kosilo gotovo, pa se je zgodilo nekaj, česar ne bom nikoli pozabil in vam tudi nikoli odpustil. Veste, kaj je bilo? Ko smo se najbolj drenjali okoli kotla, ste prišli za nami in nam vrgli mino prav v kotel. Nekaj naših je obležalo, nekaj je bilo ranjenih, pečenka in kotel pa sta se razletela in se obesila po vejah... Meriti ste res znali, to moram reči.“

Tako smo privoščili tisti partizanski sodrgi, ki jo je morala sestradana spet pobrati čez drn in strn, da bi se najraje smejala, a se nismo upali. Kar odleglo nam je, češ, nekaj preglavic smo jim pa le povzročili.

Potem so se dnevi vlekli kot večnost. Podobni so bili deževnemu in mrzlemu jesenskem dnevu, ki, od jutra do večera zavil v meglo, vse stvarstvo pripravljala na težki zimski čas. Tudi mi smo slutili zimski večer svojih mladih življenj — smrt. Vsak dan smo bili bolj izmuzgani in oslabei, tako da je le malokdo še vstal, kadar je v sobo prirohnela rdeča pošast.

Naj omenim, kako smo vstajali, kadar je kdo od komunistov le hotel malo užitka nad našo oslabelostjo: Najprej smo se spravili na kolena in zamižali, da smo premagali slabost, potem pa smo se, oprijemajoč se sten, počasi postavili na noge. Kolikokrat je kdo zgrmel na pod kot mrtev, razbojnik pa so ga brcali in kričali: „Kaj ti pa je, mrcina bela? Ali si se ga napil, da se valjaš po tleh?“

Po hrano smo morali še vedno hoditi daleč v klet. Marsikdo je prestopil samo deset stopnic, pa se je vrnil, ker ni mogel dalje, druge pa so podili, da smo morali teči vso pot, čeprav se nam je meglilo pred očmi. Tako smo prinesli v sobe še čisto vrelo vodo. Niti te nam niso privoščili. Določili so nam pet minut časa, a ker v teh kratkih minutah nismo mogli posrebat vrelega kropa, smo morali še to zliti v stranišče in odnesti posodo na kup v kotu hodnika.

To posodo je vedno stražil mlad ško-

fjeločan, ki menda še ni imel šestnajst let. Ta in še neki drugi pobalin sta postala strah in trepet vseh jetnikov. Niti enega koraka jima nihče ni naredil po volji. Prvi nas je nagnal po hodniku, da smo tekli, kakor smo s svojimi zadnjimi šibkimi močmi še mogli, a ko smo prišli do drugega, nas je namlatil, češ, zakaj tako divjamo po hodnikih. Kadar je kdo teh dveh stražil na našem hodniku, takrat smo zaman prosili za požirek vode. Tudi če bi si kdo s kapljico vode mogel rešiti življenje, mu je ne bi privoščila. Isto je bilo s straniščem. Če sta se zavzela, po celo dopoldne nista nikogar pustila iz sobe. Izgovarjala sta se, da komandant tega ne pusti, ker hodimo na stranišče samo zato, da opazujemo grajsko okolico in delamo načrte, kako bi pobegnili.

Ker nas niso hoteli potolči, ampak zaenkrat samo trpinčiti, je v nas zagorela druga lučka upanja — misel na beg. Kakor sem že omenil, se je v nekaterih že takoj prvi dan porodila ta misel, ki je bila oprta le na lastno moč in spretnost. Znova se je vžigala, a ni mogla do izraza, ker jo je bilo spriči okoliščin docela nemogoče uresničiti. Vendar je ostala v nas živa, a na žalost smo jo uresničili le nekateri. Ko je lastno nemoč nadomestilo zaupanje v božjo pomoč, je postala še posebno trdna in prijemljiva, kajpot v prihodnje dni... nekaterim je bila vodnik v življenje, drugim pa tolažnik v trpljenje.

Vse to smo doživljali prve dni po predaji. Nič nismo tožili nad trpljenjem, ker smo vedeli, da si sami ne moremo več pomagati. Tiho smo trpeli in bili v svoji duši še veseli, da moremo trpeti prav mi. Ničesar nismo mogli zvedeti o drugih domobrancih, čeprav smo marsikaterega partizana vprašali, če so tudi ostale dobili nazaj.

Hvala Bogu, da nismo vedeli, kako se je zgodilo z drugimi. Skoro ne upam z dihom zmotiti svoje misli, dokler do konca ne premislim velike žrtve božjega sklepa, da so tudi drugi, ki so že vedeli, kam gredo, hoteli za nami v domovino, rekoč: „Kamor so šli drugi, tja gremo tudi mi...“ In šli so za nami, povečini

v Teharje nad Celjem... prostovoljno v smrt... Kdaj se bo rodil človek, ki bo doumel to veliko žrtev?!”

V torek, 6. junija, so tretjo grupo nenadoma odvedli na dvorišče. Pri vходу so ji pridružili tudi vse nesrečne pretepence iz bunkerja. Nihče ni vedel, kam odhajajo, ne oni sami ne in ne mi, ki smo zamišljeno gledali za njimi, ki so malo pred poldnem potrli izginjali proti trgu. Nekateri so govorili, da gredo v št. Vid, drugi, da v Kočevje na delo; vedel pa nihče ni nič točnega. Koliko žalostnih spominov so nesli s seboj. koliko temnih slutenj jih je morilo... Bog nebeški ve! Prenizek je prostor od zemlje slovenske do neba, da bi sprejel vase vso to bolečino! Morala je prodrati nebo in ganiti Boga, da ta žrtev ne bo zaman.

Mi pa smo še ostali v gradu. še bolj so nas zastražili. Po hrano smo morali zdaj hoditi na dvorišče. Vso pot smo morali teči, kot bi bežali pred smrtjo. Kljub lakoti, ki nam je prevračala želodce, nam ni bilo mar tiste neslane vode, hrepeneli pa smo po svežem zraku, katerega smo lahko nekajkrat vdihnili, in po bežnem pogledu preko zemlje, katere sinovi smo.

Nadzorstvo nad nami so še poostriili. Nihče se ni smel približati oknu na en meter. Niti gledati nismo smeli skozi okno, kadar je bil komunist v sobi. Če je kdo na to zapoved pozabil in se oknu preveč približal, je gotovo počil pod gradom strel, od stropa v naši sobi se je odluščil omet. Nekomu je krogla ožgala lase, tako blizu mu je zažvižgala.

Težko je bilo prenašati vso to hudo-bijo, a smo jo prenašali molče. Le spogledali smo se včasih, globoko vzdihnili ter se potopili v molitev. To so bili res dnevi molitve, trpljenja in žrtve. Saj kar ne morem verjeti, da smo res mogli tako zaupno moliti, ko smo bili marsikdaj že malo manj kot prepričani, da nas je Bog zapustil.

Da, veliko prošnje molitve je pohitelo

v nebo! Lahko rečem, da ga ni bilo trenutka, da bi v sobi nihče ne molil. V majhne gruč zbrani smo ležali po tleh, ker že niti sedeti nismo več mogli, in molili. Rožni venec za rožnim vencem smo pošiljali k Bogu po pomoč. Mi smo bili še tako srečni, da so nam rožne vence pustili; v sosednji sobi jih je neki partizan vsem pobral, jih raztrgal ter zmetal po tleh. Ko nam je ta molitev postala dolgočasna so bile na vrsti litanije in križev pot. Tako je šlo od jutra do večera, dan za dnem.

Komunisti pa so kleli po hodnikih, da se je vse treslo, ter nas izročali hudiču. Prav v tem je bila osnova obeh taborov, pri nas molitev, pri onih kletev.

Zdaj smo imeli zasedene le še štiri sobe, vse druge so bile prazne. Tudi tu so našli nekaj, s čemer so nas mučili. Zgodilo se je, da smo morali kako celo dopoldne pomivati pode. Ni se še posušilo, smo morali že znova začeti.

Ko bi se bili spomnili še kaj drugega, bi gotovo tudi s tem preizkušali našo odporno silo.

Neko dopoldne smo prav tako ribali hodnik. Nenadoma smo za seboj zaslišali bolesten vzdih, kot bi prihajal iz groba. Ozrli smo se. Kaj smo videli? Dva nemška bolničarja sta nesla razbitega domobranca; razbitega v pravem pomenu besede. Hlače in meso njegove zadnje plati je bilo razcefrano in pomešano med seboj. Noge mu niso prav nič služile. Nemca sta ga držala pod pazduho in ga dvigala tako visoko, da sto bile njegove noge od tal; opletale so sem in tja, kot bi bile zlomljene na sto delov. Kdo neki ga je tako pretepel? Tisti, ki so nam vsak dan stokrat pridigali, kako lepo in usmiljeno so ravnali z ujetimi domobranci in drugimi, katere je vzela noč. Rekli so nam, da so ljudi pobrali ponoči samo zaradi tega, da so jih reševali pred belogardisti. Zdaj so se pa pokazali v svoji pravi luči, kakršni so. Ko bi vse dotlej verjel in bil v dno duše prepričan, da so komunisti sami usmiljeni bratje, bi od tega prizora dalje tudi pod smrtno grožnjo izjavil, da je hudič napram njim neboljšen smrkavec.

Pa se za nekaj trenutkov spet pomudimo v oni mali sosednji sobi in pogledamo, kaj se je tam dogajalo. Pet nas je stalno čepelo v njej, če le nismo delali na hodniku. To je bil neki Jaka, doma z Jesenic, četnik, ki je tudi pobegnil. Drugi je bil Andrej, doma v Šmartnem pod Šmarno goro, tretji Ivan, četrti brat, zadnji pa še moja prestrašena postava. Vseh devet dni, kar smo bili v tej sobi, nismo govorili prav nič drugega kot o begu. O vsem mogočem smo razpravljali, a nam vse skupaj ni nič pomagalo. Tako smo vedno tiščali skupaj, da so začeli nekateri že sumiti, da imamo nekaj za bregom.

In smo res imeli. Vsak dan nam je padlo kaj novega na um.

Nekega dne smo potrgali od zidu vso električno žico, kar je je bilo v sobi in jo zvezali. Pripravili smo tudi svoje pasese, da bi z njimi podaljšali našo „leste“, kadar bi se spuščali skozi straniščno okence. Popolnoma smo bili že pripravljeni. Proti večeru se je nebo začelo oblačiti. Vse se je sukalo nam v prid. „Še nekaj ur, pa bomo svobodni,“ smo se veselili vsi.

Predno se je čisto stemnilo, smo našo žično vrv vrgli preko visoke sobne peči, da bi jo preizkusili. Na vsako stran se je obesil po en okostnjak — žica se je pretrgala. Tako je splaval ves naš načrt po vodi, toda ne po Sori, ki je tekla pod gradom. Žalostni smo bili zaradi tega, posebno še, ker smo se s svojimi mislimi že preselili med griče in doline, na svobodna tla sredi gozdov. Vso noč nismo zatisnili očesa, ker se nismo mogli sprijazniti z mislijo, da bomo morali še naprej žalostno gledati skozi okno v daljavo, kjer so se belile skromne slovenske vasice, kjer so stali tudi naši rodni domovi. Še bomo morali biti priče, ko bodo mnogi izmed nas s prstom kazali skozi okno in žalostno šepetali: „Poglej, tamle, tista rumena hiša je moj dom...“ Še mi bodo misli uhajale preko Dolomitov, kjer tudi moj dom tiho čaka, da se kdo vrne.

Kdo od nas se bo vrnil? Eden, dva, nihče?... Bog ve.

SAMO V KRŠČANSKI DRUŽINI JE TO MOGOČE

Znamenita nova maša

Pred dvema letoma, dne 13. januarja 1957, je v slavni opatiji Oosterhout na Holandskem daroval svojo prvo daritev sv. maše znameniti posatelj Pieter van de Meer de Wacheren. Kakšno čudovito življenjsko pot je prebrodil, preden je prišel do tega vrhunca! Sam opisuje to pot v svojih delih, posebno v svojem dnevniku, od tistega dneva dalje, ko je slučajno obiskal holandski trapistovski samostan in se tam prvič srečal s katoliško vero. Bila je to doba, ko je poskušal sodelovati pri reševanju težkih problemov človeštva. Kot član kalvinske meščanske družine v Utrechtu je bil zavrgel vsako verovanje. Nekega dne je v Bruxellesu spoznal mlado zlatolaso dekle, Kristino Verbrughe de Villeneuve, ki ga je popolnoma prevzela. Poročil jo je. Iz tega zakona so se rodili trije otroci: Pieterka, Ana Marija in Jean Francois.

Nekega decembrskega večera leta 1917 so malega Jean-Francoisa napadli težki krči, ki so povzročili hude bolečine, in še tisto noč je umrl. Ob mrliški posteljici sta jokala bratec in sestra, oče in mati pa sta se držala za roke; strta od bolesti nista mogla doumeti, kaj se je dejansko zgodilo. Nista hotela priznati, da jih je to dete „s plavimi laski, s čistostjo morske gladine, z globino nebes in zemlje“ nenadoma in za vedno zapustilo.

Zakonca se spreobrneta

Nekaj let poprej, 14. februarja 1911, sta Pieter in Kristina obenem s svojim najstarejšim otrokom Pieterkom v Parizu v cerkvi sv. Medarda sprejela sv. krst. Krstna botra sta bila znani katoliški

pisatelj Leon Bloy in njegova žena. Pieter pravi: „Brez Bloya bi mogoče še leta in leta taval okoli, preden bi spoznal nujnost prvega koraka v Cerkev.“ Takrat mu je bilo trideset let. Naslednji dan po krstu sta se Pieter in Kristina po devetletnem civilnem zakonu cerkveno poročila. V svoj dnevnik je Pieter van de Meer ta dan zapisal: „Sedaj sva resnično poročena. Neločljivo sva postala eno, kakor je Jezus eno s Cerkvijo.“

Po tej spreobrnitvi sta ostala v Parizu. Spoznala sta se s filozofom Jacques Maritainom in njegovo ženo. Združilo jih je neločljivo prijateljstvo in lastno spoznanje Boga. Pieter je objavljal svoje romane in novele, Kristina, nadarjena umetnica, pa je razstavljala svoje slike.

Čas je potekal. Ze deset let je minilo od krsta. Nekega dne stopi pred starše sin Pieterka in jima javi svojo odločitev, da bo postal benediktinec in vstopil v samostan Saint Paul de Oosterhout, katerega so starši večkrat obiskali. Ta samostan je igral v življenju družine Van de Meer posebno vlogo. Očetu Pietru je ob sinovem vstopu rekel opat samostana:

„Naš Gospod je položil roko na oba vaša sinova. Nekoč je vzel k sebi vašega malega Jean-Francoisa in vi ste mu ga izročili. Danes pa izročate Njemu Pieterka.“ Ločitev od družine je potekala mirno. Sestrica Ana Marija, s katero se je Pieterka tako rad igral, je še enkrat objela svojega brata. Oče in mati sta ga, kakor navadno prekrizala na čelu, nato pa je opat odpeljal sina za samostanska vrata. Pieterka v samostanu ni pozabil na svoje starše. Redno jim je pisal pisma. To dopisovanje je imelo velik vpliv na očeta in mater. 22. decembra 1928 je bil

posvečen v duhovnika. To je bil dan veselja in sreče za vso rodbino.

Pieterka smrtno zbolí

Ko je bil Pieter van de Meer star 48 let, je postal ravnatelj založbe Desclée de Brouwer v Parizu. Družina je sedaj za stalno zapustila Nizozemsko in se naselila v Issy del Moulinaux pri Parizu. Tu jih je ob 20-letnici krsta obiskal tudi benediktinec Pieterka. Skupno so šli v cerkev sv. Medarda in se z mašo, ki jo je daroval sin Pieterka za družino, Bogu zahvalili za milost svetega krsta. Pieterka se je še natanko spominjal, da mu je bilo takrat, ko je bil krščen, 7 let in da je nosil mornarsko obleko. — Toda veselje ponovnega svidenja je le kratko trajalo. Pieterka je moral nazaj v samostan, družino pa je čakala nova žrtev. Hčerka Ana Marija je razodela staršem, da tudi namerava stopiti v samostan k benediktinkam Notre Dame de Oosterhout, da bi živela v bližini svojega brata, katerega ni mogla pozabiti. Zopet je krvavelo očetovo in materino srce, toda ustavljala se temu klicu božjemu nista. Pri vratih samostanske klavzure je Ana Marija zadnjič objela svoje starše in ljubelega brata. Nekaj ur pozneje so jo starši še videli skozi omrežje v govorilnici. Izbrala si je ime svoje matere, imenovala se je sestra Kristina.

1. februarja 1933 je pisatelj Pier van de Meer, kakor navadno, odšel v pisarno založbe, ki jo je vodil. Proti deseti uri potrkna na vrata poštar in mu izroči brzojavko: Sin Pieterka je težko obolel. Pisatelj je takoj poiskal svojo ženo, da bi jo obvestil o nesrečni novici. „Nato se je začelo čakanje, neznosno čakanje. Najini srci sta trepetali, se bali in zopet upali, da bo spet vse dobro. Bila sva sama. Sedla sva drug poleg drugega, se držala za roke in čakala in molila.“ Kmalu je prišla druga brzojavka: Don Pieterka je sprejel zakramente za umirajoče. — Pozno popoldne pa je dospela zadnja vest: Don

Pieterka je umrl. Pred štirimi leti je bil posvečen v duhovnika. Ko je umrl, mu je bilo 30 let.

Blazno drzen sklep

Življenje staršev se je odslej popolnoma spremenilo. Nič zunanjega jih ni moglo več prizadeti. Na obzorju je vstajala senca tega, kar imenuje Pieter „blazno drzen sklep“. Nekaj tednov pozneje, ko sta prijaznega večera sedela zopet skupaj z ženo, je Kristina nenadoma nagovorila svojega moža: „Jaz vem, kaj ti sedajle razmišljaš. Poznam tvoje misli, ki te že nekaj dni delajo molčečega in te vznemirjajo. Uganila sem tvojo skrivnost. Ti bi rad izpolnil mesto, ki ga je nepozabni Pieterka pustil v samostanu prazno.“ Popolnom zbeغان sem jo vprašal: „In kaj boš napravila ti?“

Mirno in počasi je odgovorila: „Midva morava drug drugega žrtvovati. Verjamem, da to Bog hoče, če sva midva res pripravljena, da Njemu izročiva vse, tudi svoje življenje, tudi svojo srečo.“

Tako je prišla na dan njuna velika skrivnost, ki sta jo vsak za sebe skrivala od pogreba lastnega sina dalje in začela se je njuna velika ločitev, njuna nova nepopisna žrtev. V Oosterhoutu sta se poslovila od svoje hčerke Ane Marije. Poslavljalata sta se od svojih prijateljev, toda velika večina izmed njih ni soglašala z njuno odločitvijo.

Pieter piše v svojem dnevniku: „Prišel je bridki trenutek. Po sv. maši in sv. obhajilu sva šla s Kristino še enkrat skozi vse sobe najine hiše. Povsod sva se ustavila in s svojimi pogledi božala pohištvo, stene, slike, sploh vse predmete, s katerimi sva skupaj živela toliko let, toliko blagoslovljenih dni, toliko večerov in noči. Vsi ti predmeti bodo ostali tu, zapuščeni, v popolni tišini. Tudi midva sva onemela. Nobena beseda naju ta trenutek ni združila. Potem sva šla skupaj na grob svojega najmlajšega sina Jean-Francoisa. Nato sva kot zakonski par

vstopila na vlak na kolodvoru Montpar-nasse.“ Pieter je spremljal svojo ženo v samostan, v opatijo Saint Cecile v Soles-mesu. Med potjo sta si razdelila denar, ki jima je ostal od prodaje njunega imetja in od najemnine, ki sta jo dobila za svojo hišo. „Ta denar je bil vse, kar sva sedaj posvetnega imela. Pa tudi ta delitev premoženja je bila strašno naglo pri kraju.“

Prvo slovo

Kristina je jokala, ko sta se po 30 letih srečnega skupnega življenja zadnjič objela. Pieter je po tem slovesu krenil v opatijsko cerkev. Šele tam se je med molitvijo zavedel, da je sedaj popolnoma sam, da je sedaj tudi ona za omrežjem, ki je bila tako dolgo njegova nadvse ljubljena žena. Sedaj je že preoblečena v samostansko obleko postulantinje, ki nosi ime sestra Rozelinda. Nekaj ur pozneje sta se zopet srečala v govorilnici. Kristina mu je priznala, da ima vtis, kakor da je prestopila prag večnosti. Še eno uro sta bila skupaj. Dva človeka, ki jih je družila silna ljubezen, ki jih je pa sedaj že ločilo samostansko omrežje klavzure. „Ko je čas potekel in je bilo treba oditi, je stegnila svojo roko skozi temno, le-seno omrežje, položila jo je v mojo roko, najini pogledi so se srečali in v nama so oživele slike vsega najinega srečnega skupnega življenja. To je bil trenutek, ko sva skupno, kakor na oltar, polagala novo žrtev — svojo srečo. Za slovo je nama obema kakor iz srca zrastle vprašanje: Ali se bova še kdaj videla?“

Dnevi in meseci so minevali, toda spomini niso obledeli. 18. junija, na obletnico poroke, je Pieter zapisal v svoj dnevnik: „Danes je dan najine poroke. 32 let je od takrat. Umiram od domotožja pod plazovi spominov, ki nočejo umreti.“ Ravno ta dan ga je vznemirilo tudi pismo znanke, ki je obiskala njegovo ženo v samostanu. V pismu je stalo: „Ona je lepa, naša sestra Roze-

linda, vsa žari od notranje svetlobe.“ Dan za dnem piše Pieter v svoj dnevnik o otožnosti, ki ga prevzema, ko se spomni na svojo ženo. „Včasih sem na kraju s svojimi močmi. Utrujen sem od brezkončne boleti. Veš ti, draga sestra Rozelinda, kako jaz gledam na svoje življenje? Zdi se mi, da me še vedno pričakuješ ti, sestra Rozelinda. Odšel sem od tebe, da bi opravil težko delo, ki nama ga je Bog položil v blagor obeh. Ko bom to delo dokončal, se bom vrnil k tebi in najinim otrokom. Ko se bo približal večer in bomo utrjeni od dolgih nalog, ki nam jih je nalagalo življenje, tedaj me zvesto pričakuj, kakor si me tolikokrat čakala doma z otroci, da sem se vrnil od dela. Kdaj se bom vrnil? Tega ne morem povedati, toda dolgo ne bo več trajalo...“

Pieter in Kristina zopet združena

Vendar Bog ni hotel, da bi Pieter kelih žrtve izpil do dna. Njegov opat, ki je poznal njegovo duševno stanje, mu je rekel: „Samostansko življenje ni taka preizkušnja, ki naj bi človeka neprestano mučila, mu trgala sree. Samostansko življenje ne sme biti trpljenje, kakršno povzroča domotožje po žrtvovani preteklosti, domotožje, ki lahko človeka stare.“ Pieter je medtem tudi zvedel, da sestra Rozelinda hira, vene. Njuno mesto je bilo drug ob drugem! Opatu obeh samostanov sta se sporazumela in pokazala razumevanje za ta položaj. Bog ju je navdahnil: Dovolj je tega! Pieter je bil ves iz sebe od samega veselja, ko ga je opat obvestil, da bo po 18 mesecih lahko zopet videl svojo ženo Kristino in zanaprej z njo živel. Toda še ena težka naloga ga je čakala: Kako naj obvesti svojo hčerko Ano Marijo, sestro Kristino, o tem novem koraku, o izstopu očeta in matere iz samostana? Hčerka pa je sprejela očetovo sporočilo kot olajšanje. Zavedala se je, da je sedaj konec nepre-

magljive bolesi, ki je mučila ločene starše.

Mož in žena sta se zopet našla v pariškem predmestju Meudon, v hiši filozofa Maritaina. Kristina se je pripegljala prejšnji večer iz Solesmesa. Ko je Pieter vstopil, je stala pred njim majhna, nobegljena, s svojim ganljivim drobnim obrazom in z velikimi očmi, polnimi sreče. Njene kratko ostrižene lase je pokrival črn pajčolan, obdan s čipkami. Nobeden od njiju ni mogel spregovoriti besedice, obema so se udrle solze, začela sta jokati.

Prva Kristinina želja je bila, da bi zopet videla svojo hčerko. Skupno sta odpotovala nazaj v Oosterhout. Sestra Kristina je stegnila svoje roke skozi omrežje v govorilnici in njena mati je pokrila te roke s poljubi sreče. Pieter si je moral spet poiskati namestitve. Ostala sta skoraj brez vsakega imetja. Čutila sta, da sta dva velika reveža sredi bogatega Pariza. Toda kmalu je dobil Pieter nazaj svoje mesto v vodstvu založbe Desclée de Brouwer.

Leta 1939 pa sta se vrnila v Holandijo in se naselila v neki hiši na robu velikega gozd Bred. Pieter in Kristina sta tukaj vršila poseben apostolat, apostolat gostoljubja. S plemenitostjo in širokosrčnostjo sta sprejela vsakega, kdor je potrkal na njuna vrata. Njuno življenje je sedaj potekalo v ritmu samostanske ubranosti. Ob istem času, kakor njuna hčerka v samostanu, sta molila urne molitve in njuni gostje, pa naj je bil kdorkoli, so morali sodelovati. Vendar je Kristina ostala do konca svojih dni mati bolečin, ki jih je povzročila smrt obeh otrok. Pieter pa je imel poseben dar, da je vse, s čimer je prišel v dotik, poduhovil. Ljubil je svojo ženo in ona je njega občudovala. Njuna skupna zemeljska sreča je trajala še po izstopu iz samostana skoraj 20 let. Leta 1950 je veliki pisatelj slavil svoj 70. roistni dan. Tedaj je sprejel odlikovanje

od sv. očeta, od holandske kraljice Julijane in od belgijskega kralja.

Pieter izpolni sinovo mesto

Dne 26. decembra 1953 je Kristina umrla na emboliji, zaradi zamašenja žile odvodnice. Štirinajst dni po njeni smrti je zaprosil Pieter v samostan v Oosterhoutu za preprosto celico, da bi v njej prebival kot gost. Opat pa mu je dal takoj razumeti, da se zna z njim zgoditi še kaj večjega. In res, kmalu je Pieter zaprosil, da se sme vrniti v samostansko skupnost, v kateri so ga njegovi nekdanji tovariši pristrčno pozdravili. Sv. oče mu je podelil poseben spregled, da je lahko končal bogoslovne študije, ki bi sicer trajale šest let, že v treh letih. Na tretji smrtni dan svoje žene je opravil pisatelj Pieter van Meer svojo novo mašo. Bilo mu je tedaj 75 let. Sedaj je res izpolnil mesto, ki ga je njegov sin zapustil pred 23 leti.

V samostanski cerkvi je klečal on poosebljena žrtev, oblečen v mašna oblačila, zatopljen v globoko molitev. 75 redovnih sobratov je prepevalo psalme. Cerkev je bila nabito polna novomašnikovih prijateljev, takih, ki so po njem našli milost vere pa tudi takih, ki jim je bila modrost vere še tuja, pa so bili vendar ganjeni nad izredno uso pisateljevega življenja. Sv. maša se je pričela. Don Pieter je bil vsaj na videz miren. Njegove fino oblikovane roke so se dvigale k nebu kakor pretresljiva prošnja, njegove modre, v križanega uprte oči pa so bile ena sama molitev. Don Pieter se je med daritvijo zopet spomnil nje, ki je že spoznala skrivnost smrti in ki ga sedaj čaka kot zvesta spremljevalka v večnosti.

Bogu v zahvalo in njej v spomin piše sedaj zadnji zvezek svojega dnevnika, ki nosi naslov „Magnificat“ — „Moja duša poveljuje Gospoda“.

Dr

O KRŠCANSKEM ZAKONU IN DRUŽ

Pomebnost družine

1. Najstarejša človeška skupnost je družina; ta je osnovna celica vsega družbenega življenja. Po družini otrok stopi v javnost, to se pravi v državljansko skupnost. (Leon III.: *Rerum novarum*, n. 10 - Fontes III, 360.)

2. V družini se otrok navzame različnih nagnjenj, navad in misli, ki ga skoraj zmeraj spremljajo skozi vse življenje in mu dajejo nekak izrazito osebni pečat.

3. Od tod velika pomembnost družine v življenju človeštva. Kakršna družina, tak narod.

Po besedah poganškega filozofa Cicerona je družina „seminarium civitatis“ — semenišče države.

Družina je zibelka, ki daje narodu nove člane, državi nove državljane, Cerkev nove otroke, nebesom pa prihodnje svetnike.

4. Zato je razumljivo, da je Cerkev skozi vsa stoletja z največjo skrbjo in ljubeznijo pazila na družino; za zgled družinskega življenja stavi svojim vernikom pred oči sveto družino v Nazaretu.

Zakon korenina družine

5. Osnova ali korenina družine je zakon. Kakor si ne moremo misliti debla brez korenine, tako si ne moremo misliti družine brez zakonske skupnosti.

6. O zakonu se mnogo piše in govori. Širijo se zmotni pogledi na zakon, nepravilni pojmi in škodljivi nasveti, tako da že papež Pij XI. toži, da mnogi

ali sploh ničesar ne vedo o svetosti krščanskega zakona ali to svetost tajé ali pa jo sploh zametujejo (Casti conn. AAS 1930).

Zato vaši škofje čutimo dolžnost, da vam na kratko obrazložimo skrivnost zakona, njegovo vzvišenost in dolžnosti, ki jih ta skrivnost nalaga zakoncem.

7. Zakon je božja ustanova. Postavil ga je sam Bog, ko je ustvaril človeka ter rekel Adamu in Evi: „Plodita se in množita!“ (1 Mojz 1, 28).

Iz teh besed je razviden namen zakona, njegove dolžnosti in pravice.

8. Bog je ustvaril *enega* Adama in *eno* Evo. Zakon je torej po božji volji *enojnosten*, ker Bog ni hotel, da bi bil zakon drugačen kakor med *enim samim* možem in *eno samo* ženo (Casti conn. AAS 1930 n. 13).

9. Zakonska vez je nerazvezna, to se pravi: traja dotlej, dokler je z ene strani ne razveže smrt.

10. Res je, da je vzvišeno pojmovanje zakona pri nekaterih narodih potemnelo in so nekateri narodi zašli v mnogoženstvo. Pogosto so možje trdega srca mogli ženo „odsloviti“, in to celo med judovskim ljudstvom, ki je imelo razodete božje resnice.

11. Ko je pa Gospod Jezus Kristus videl to trdoto srca nasproti ženi, je rekel Judom: „Od začetka pa ni bilo tako“ (Mt 19, 8). Jezus Kristus brezpogojno terja nerazveznost zakonske zveze, ko pravi: „Kar je torej Bog združil, tega naj človek ne loči“ (Mt 19, 6).

Zakon je torej tako trdna zaveza, da traja do smrti.

Krščanski zakon je zakrament

12. Gospod Jezus Kristus je odlikoval krščanski zakon s častjo zakramenta. Zato pravi sv. Pavel, da je zakon velik zakrament „v Kristusu in v Cerkvi“ (Ef 19, 6).

13. Med kristjani zakon torej ni samo naravna zaveza, marveč nadnaravna, kakor je nadnaravna zaveza med Kristusom in Cerkvijo.

14. Kakor ne moremo misliti, da bi Kristus zapustil svojo Cerkev ali da bi se Cerkev izneverila Njemu, tako ne sme ne mož zapustiti svoje žene, žena pa se ne sme izneveriti svojemu možu.

15. Zakramentalni zakon je tako trden, da ga nobena zemeljska sila ne more razvezati.

16. Ni ga razloga, zaradi katerega bi bilo mogoče pretrgati zavezo, ki veže moža in ženo, potem ko sta sklenila in izvršila krščanski zakon.

17. Čeprav bi se ugotovilo, da je žena nerodovitna, ne sme mož zapustiti nerodovitne in se poročiti z rodovitno. Ko bi tako storil, bi bil kriv prešuštva (Casti conn. AAS 1930).

18. Nerazveznost zakona je močna opora medsebojni zvestobi, tako da poročeno osebo odvrča od grešnih mikov, ki jo vlečejo v nezvestobo.

19. Nerazveznost zakona preprečuje tesnobni strah, da bi morda v primeru nesreče ali starosti enega izmed njiju utegnil drugi odstopiti od zakonske zaveze.

20. Namesto strahu se v zakramentalnem zakonu utrjuje stalni mir, varovano je dostojanstvo obeh strani in trajna medsebojna pomoč.

21. Nerazveznost zakona opominja obe strani, da se nista zavezali v zakon iz gmotnih koristi ali za zadovoljevanje nizkotne pohote, marveč zato, da

drug drugemu skrbita za višje in večne dobrine.

22. Z zakonsko trdnostjo je dobro poskrbljeno za varnost in vzgojo otrok. Ta traja dolgo vrsto let ter nalaga staršem težke in dolgotrajne skrbi in bremena; ta bosta prenašala laže in vedreje, če zedinita svojo voljo in svoje sile v zavesti, da njuna zaveza traja do smrti.

To so razlogi, zakaj Cerkev ne more dovoliti razveze zakramentalne zakonske zaveze. Največ, kar more v nekaterih primerih dovoliti, je ločitev skupnega življenja (od mize in postelje).

23. Ločitev zakramentalno sklenjenega zakona je veliko zlo, ker pomeni poseganje in vtikanje v božje pravice; vsako poseganje v božje pravice pa je za posameznega človeka greh, za vso človeško družbo pa nesreča.

24. Vedite, dragi verniki, da ločena žena ali ločeni mož ne moreta več skleniti novega zakramentalnega zakona, ker je Jezus Kristus slovesno povedal: „Kdor koli se od svoje žene loči in se oženi z drugo, prešuštvuje; in kdor se z ločeno oženi, prešuštvuje“ (Mt 19, 9).

25. Žalosten je položaj žene tam, koder je mogoča razveza zakona; po besedah papeža Leona XIII. so tam postavljene nevarnosti, da „bodo odslovljene, ko bodo zadostile moževi strasti“ (Leon XIII. v okrožnici Arcanum divinae sapientiae, 10. II. 1880).

Božja zamisel zakona

26. Božje načrte o zakonu beremo že na prvi strani sv. pisma. Tu pravi Bog prastaršem: „Plodita se in množita ter napolnujta zemljo!“ (1 Mojz 1, 28). To božjo zamisel izvršujejo krščanski zakonci v okviru zakramentalnega zakona.

Zakonska ljubezen je tako vzvišena, da „mož zapusti očeta in mater ter se drži svoje žene, in bosta eno telo“ (1

Mojz 2, 24 in Mt 19, 6). V takem zakonu krščanska zakonca sodelujeta s tistimi večnimi načrti, po katerih Bog upravlja svet in ohranjuje človeški rod.

27. Če se mož in žena zavedata, da s svojim zakonskim življenjem sodelujeta v vzvišenem božjem načrtu, po katerem Bog ohranjuje svet, potem je njuna medsebojna vdanost trdna in stalna, ker izhaja iz globokih virov resnic svete vere in ne sloni na majavem temelju kake čutne omame, ki se spreminja kakor luna.

Božji načrti, v katerih sodelujeta zakonca, so ti, da bi se zemlja napolnila z ljudmi; ti se bodo po življenju na zemlji preselili v večno domovino in napolnili nebesa. To zakon uresničuje tako, da Cerkvi in državi daje potomstvo.

Potomstvo

28. Potomstvo je prvotni namen zakona in otroci so plemenito premoženje, ki ga zakoncem daje sam Bog: „Sinovi so dar od Gospoda...“ (Ps 126, 3). Blagor staršem, ki sprejmejo ta vzvišeni dar iz Gospodovih rok.

29. Krščanska zakonca bi morala moliti kakor pobožni Tobija v stari zavezi: „Ti veš, Gospod, da nisem vzel žene za pohoto, marveč iz ljubezni do potomstva, ki bo vekomaj slavilo Tebe“ (Tob 8, 9).

30. Otroci so izvršitev zakonske zaveze; ta se s skupnim zarodom utrjuje. V svojih otrocih gledajo starši nadaljevanje lastnega življenja. Otrok je podoba, odsvit očeta in matere, zato starši že po naravni postavi tako goreče ljubijo svoje otroke.

Zakon brez otrok

31. Iz Tobijevih besed vidimo, kako je potomstvo nekaj zares vzvišenega. Toda zakon, ki po krivdi zakoncev ostane brez otrok, je podoben drevesu brez sadu, podoben je tistemu smokvinemu drevesu v evangeliju, o katerem pravi Gospod: „Iščem sadu na tej smokvi, pa ga ne najdem“ (Lk 13, 7). Nezadovoljen s smokvijo brez sadu, ukaže nato gospodar: „Posekajte jo torej, čemu naj še zemljo izrablja!“ (ib.).

32. Krščanska zakonca morata vedeti, da je zarajanje otrok delo, ki se ne le ujema z bistvenim namenom zakona in s tem tudi božje volje, marveč da s tem sama sebi tudi nebesa služita, saj pravi sv. Pavel, da se bo žena zveličala s porajanjem otrok (1 Tim 2, 15).

33. Seveda pa primera z nerodovitno smokvijo ne zadeva tiste žene, ki brez svoje krivde, marveč po naravnem ustroju ne more imeti otrok. Vemo, koliko sama trpi zaradi tega, ker svojemu ljubljenu možu ne more dati potomstva, in trpi tudi mož, ko opazuje to njeno skrito bolečino. Toda zakonca naj se med seboj tolažita ter s toliko večjim medsebojnim spoštovanjem in ljubeznijo drug drugemu lajšata in lepšata dneve življenja; naj pogosto povzdigneta oči v nebo in velikodušno izročata svojo življenjsko žrtev Bogu. Včasih taka zakonca zelo primerno rešujeta svoj položaj brez otrok s tem, da posvojita kakega drugega siromašnega otroka in nanj preneseta svojo skrb in ljubezen.

(Konec prihodnjič)

To so zakladi, ki nam jih svetuje Jezus, naj si jih nabiramo: Ne nabirajte si zakladov na zemlji, kjer jih uničujeta molj in rja in kjer tatovi kopljejo in kradejo; nabirajte si marveč zakladov v nebesih, kjer jih ne uničuje ne molj ne rja in kjer tatje ne kopljejo in ne kradejo (Mt 6, 19-20).

MARJETICA

PIŠE ZORA PIŠČANEC

IX.

Z nezmanjšano brzino je Pavle pridrel v mesto. Nič se ni zavedal, da bi jo moral zmanjšati. Šele, ko mu je stražnik na križišču zabrlizgal, je stisnil zavore.

Ustavil se je v zdravnikovi ulici in zdirjal po stopnicah do stanovanja. Pritisne na zvonec in ga ne izpusti preje, da se pojavi na vratih postrežnica. Nejevoljno ga pogleda, ko pa zapazi pred seboj znani obraz, se začudi:

„Gospod Pavle, kaj pa se je zgodilo?“

„Ali je gospod doktor doma? Prosim vas, pokličite ga takoj,“ se Pavle ne meni dosti za njene vprašujoče poglede.

„Gospod doktor ima sedaj stranke, ne morem ga motiti.“

„Stranke lahko čakajo, to pa je zelo nujno.“ Poda ji vizitko in ona jo vzame in izgine za belimi vrati v ozadju.

Skozi priprte duri na desno opazi Pavle polno čakalnico ljudi. Pa to ga nič ne moti, ljudje lahko čakajo.

Že stoji pred njim zdravnik. Visoke koščene postave je, za naočniki sijejo temne, prodorne oči.

„O, Zalar, pozdravljen prijatelj! Kaj te je pripeljalo k meni po tolikem času? Ne zgleda, da bi bil bolan,“ ga zdravnik veselo pozdravi in mu proži obe roki v pozdrav. Povabi ga v drugo prazno sprejemnico in zapre vrata za seboj.

„Vinko,“ je Pavle na moč nestrpen, „od tebe je odvisna vsa moja sreča. V

kraju, kjer sem se pred kratkim naselil, sem našel dekle, ki mi je sedaj vse na svetu. A sedaj je nevarno obolela. Reši jo, Vinko, te prosim, vse svoje premoženje ti dam na razpolago. Z motorjem sem pridrel v mesto; kar hitro se pripravi!“

Doktor Vinko ga sočutno gleda.

„Hm, Pavle, nisem mislil, da se boš kdaj tako hudo zaljubil. V tem si bil vedno tako lahkomišeln. Kar nisi našel ne v Rimu ne v drugih velikih mestih, to si sedaj staknil v tistem skritem gorskem gnezdju? Kakšna lepotica je vendar to dekle, da te je tako očarala?“

„Vinko, prosim te, ne muči me. Ko jo boš spoznal, boš videl, da imam prav. Samo napravi se hitro, prosim te.“

„Pavle, ali nisi videl, koliko pacientov čaka v sprejemni sobi? Potrpi, da jih odpravim.“

„Ne, ne, Vinko, takoj moraš z menoj. tvoji pacienti lahko čakajo, Marjetica pa je zelo slaba. Ne bo ti žal; plačam ti desetkrat več, kakor bi ti mogli dati vsi ti pacienti skupaj.“

„Pavle, pozabljaš, da sem zdravnik iz ljubezni do bolnikov in ne do denarja,“ zvenijo skoro užaljeno zdravnikove besede.

„Vinko, oprosti mi, nisem imel namena te žaliti; saj vidiš, kako sem nestrpen, da res ne morem paziti na vsako besedo.“

„Da, vidim, da si bolj bolan ti kot

tvoja Marjetica. Pa konec besedi, razloži mi vse, kar veš o njeni bolezni.“

Pavle mu vse natančno razloži. Ko konča, vprašujoče zazre v zamišljeni zdravnikov obraz.

„Morda bo res najbolje, da se takoj odpeljeva. Počakaj samo, da še pacienče odpravim.“

Pacienti tiho odhajajo, vsak se radovedno ozre po Pavlu, ki stoji za priprtimi durmi.

Doktor Vinko se kmalu vrne v športni obleki, z aktovko pod pazduho. Nič kaj dobre volje ni, si misli Pavle, ko ga ošvigane z vprašujočim pogledom.

Kmalu zabrni motor in odpeljeja se skozi mestne ulice. Toda komaj sta zunaj v predmestju, že Pavle na vso moč požeze.

Doktor Vinko ga nejevoljno sune v hrbet.

„Kaj za vraga tako dirjaš, ali hočeš, da bova oba v bolnici končala?“

Pavle brzino umiri, toliko večja pa je nestrpnost v njegovem srcu. Zdaj, ko se je njegova ljubezen spremenila v trpljenje, je šele uvidel, kako zelo ljubi to dobro dekle. Nič več ni v njem sebičnosti in želje po lastnem ugodju in zadoščenju. Pripravljen je na vse za srečo ljubljenega bitja.

Še pred poldnem prispeta v vas. Iz vseh oken skrivoma gledajo ljudje. Pavlova gospodinja je obvestila sosede o zadnjih novicah in sedaj ju je vsa vas sprejela za zastrtimi okni.

„Veš kaj, Pavle, drugič pojdem raje peš. S takim norcem se ne bom več vozil,“ izbruhne doktor Vinko še zadnjo jezo nanj.

„Saj sem vendar zmerno vozil,“ se kot šolarček skuša Pavle opravičevati.

„K vragu ti in tvoja zmernost! Če bi te ves čas ne bil suval v hrbet, bi sedaj oba ležala v jarku.“

„No če si že sebi in meni rešil življenje, reši ga sedaj še Marjetici. Najmani pol ure v hrib še imava.“

„Res lepa tolažba po taki vožnji. Pa veš, kaj ti povem, slano te bo vse to stalo, dečko moj!“

„Vse moje premoženje ti je na razpolago. To sem ti že povedal,“ se mu Pavle nasmehne. Predobro pozna Vinka, zato ve, da se za na vitez trdo zunanostjo skriva nadvse požrtvovalno, zlato srce.

Sonce neusmiljeno pripeka, le od časa do časa potegne hladilna sapa od smrekovih gozdov in osuši prepoteno čelo.

Pavle je nestrpen, kar zdiral bi po hribu navzgor, pa mora pohlevno hoditi poleg Vinka, ki vso pot godrnja nad neumnimi klanci in še bolj neumnimi ljudmi, ki so postavili hiše na take strmine.

Pavle le potrpežljivo molči in požira vso njegovo nevoljo. Končno le prispeta do hiše in oba se globoko oddahneta, Pavle nič manj kot Vinko.

Na dvorišču jima pride naproti mama Marjeta. Tam izza vogla pa boječe gledata Cirilček in Metodek. Bojita se vse bolj zdravnikove aktovke kot pa njega samega. Bog ve, kaj skriva v njej, morda nože in igle, ki se bodo zarile v Marjetičino telo? Vendar ju radovednost kmalu privede bliže. Zdravnik ju takoj opazi in pokliče k sebi:

„Ali sta vaša, gospa?“ ju z vidnim zanimanjem opazuje zdravnik.

„Da, moja zadnja dva sta. Komaj tri leta sta imela, ko je očeta zasul plaz.“

Doktor Vinko potegne k sebi oba otroka in ju nežno boža po svetlih laseh.

„Lahko ste srečni, gospa, da imate dva tako zdrava otroka. Jaz pa nisem imel sreče z njimi. Prvi mi je umrl za davico, ko je komaj dopolnil dve leti, druga, punčka, pa mi je že takoj ob rojstvu umrla. Žalostno je v moji hiši brez otrok, gospa, rajši bi jih imel deset, kot pa nobenega.“

„Gospod zdravnik, ali imate nože in škarje v svoji torbi?“ se zdajci ojujači Cirilček.

„O ne, otrok moj, samo dobra zdra-

vila so notri, s katerimi bomo Marjetico ozdraveli, da bo kmalu čila in zdrava.“

„Hvala Bogu! Sem se že bal, da boste Marjetico rezali in da bo tekla kri.“ Zdravnik se je samo nasmehnil in stopil za mamo Marjeto v hišo.

X.

Pavle z otroki je ostal na dvorišču. Sedel je na klop pod latnikom, tam, kjer je tolikokrat posedala njegova ljubljena deklica in mu brala iz sv. pisma. Ali se bodo še kdaj povrnila tiste presrečne ure? O, saj je nemogoče, da bi njegov najlepši mladostni sen tako kruto končal. Bog, ki ga Marjetica tako ljubi, kaj takega ne bo dopustil.

Sluti, da se v sobi odloča Marjetičina in tudi njegova usoda. Z razbijajočim srcem prisluškuje tihemu govorjenju, ki skozi odprto okno prihaja do njega, a nobene razločne besede ne more ujeti. Njegov nemir se stopnjuje od minute do minute. Spomni se na bratca, kajti samote ne prenese več. Išče ju s pogledom po vsem dvorišču in ju zapazi nazadnje na vrhu lesene lestve, prislone ob hlev. Tam ždita kot dva preplašena ptička in vlečeta na uho tajnosti zdravniških besed.

Pavle ju tiho pokliče. Spustita se po lestvi na tla in se mu tiho približata. Nič nista vesela in breskrbna kot ju je bil Pavle vaju videti.

„Gospod Pavle, kaj je to pljučnica?“ oba hkrati s strahom vprašata.

Pavle bi najraje zakričal od bolesti.

„To sta slišala?“ Njegov glas je tako izpremenjen, da ga dečka s strahom pogledata misleč, da sta povedala kaj narobe.

„Marjetica je prva izrekla to besedo, ko je vprašala gospoda zdravnika, če je to pljučnica,“ hitro pojasni Cirilček. Metodek pa nadaljuje:

„Slišal sem, kako je gospod zdravnik odgovoril: 'Vam pa res ni mogoče nič prikriti. Pa vidim, da ste dovolj močna

in pogumna, da boste tudi to resnico prenesla. Res, pljučnica je, a z božjo pomočjo jo bomo pregnali!“

Smrtno bled strmi Pavle v dečka. Do zdaj nepoznana žalost vedno bolj prepavlja njegovo srce, ki je zaupalo samo v svetne pripomočke in ni poznalo čudovite moči molitve, še manj pa skrivnosti trpljenja. Samo nase je zidal, v svojo moč in v bogastvo zaupal, zato pa je sedaj njegovo razočaranje tem večje.

Na vratih se pojavi dr. Vinko z mamo Marjeto. Pavle plane proti njemu:

„Kako je, govori!“

„Res, Pavle, pljučnico ima, a mladost marsikaj prenese. Zaupajmo, naredili bomo vse, kar premorejo naše človeške moči. Ostalo pa bo naredil Bog.“

Njegove besede so mehko tolažeče, kot bi božale jokajočega otroka. Mama Marjeta je z otroki izginila v kuhinjo, dr. Vinko in Pavle pa sta sedla na klop pod latnik.

„Vinko, povej mi, ali je nevarno?“ Vsa njegova trepeča duša trepeče v tem vprašanju.

„Pavle, zelo resna stvar je. Tega ti ne prikrivam. Obojna pljuča so vneta in še srce je precej slabo. Zdi se, da je ta deklica zadnje čase duševno zelo veliko trpela.“

Pavle skloni glavo, kot grešnik pred pravičnim sodnikom. Glas, ki mu vstaja v duši, je močnejši od viharjev v njej. Ti si kriv, da je trpela, ti si mučil tega angela. Sedaj vidiš, kako te je ljubila...

„Vinko, pa jo boš rešil? Obljubi mi, da jo boš!“

Doktor Vinko ga sočutno posluša. Saj stoji pred njim samo še neboljšen, ječljajoč otrok.

„Pavle, kako šibka je tvoja vera v primeri z Marjetičino. Ti zaupaš samo v človeško pomoč, jaz sem sedaj zate bog, pa kaj morem jaz proti resničnemu Bogu? Marjetica pa zaupa samo v Njega, zato pa je njena duša bogata in globoka kot morje, kateremu ne prideš nikoli do

dna. Popolnoma vdana je v božjo voljo in pripravljena prav tako na smrt, kot na življenje. Pavle, v tej deklici si našel dragocen biser, za katerega je vredno prodati vse, da si ga pridobiš.“

„Vinko, vse sem pripravljen dati zanj, vsemu se odreči, prijeti za plug in lopato in s trdim delom služiti kruh zanj in zase.“

„Ne, Pavle, motiš se; to ne zadostuje. Ona hoče več. Ona hrepeni le po popolnem soglasju svoje duše s tvojo. To sem doumel, ne da bi mi povedala. Prebogata je njena duša, da bi se mogla zadovoljiti s tvojo, ki je prazna.“

„Vinko, pa kaj res more le Bog napolniti naše duše? Saj smo lahko dobri in pošteno živimo tudi brez Njega. Prosto voljo imamo in se lahko odločimo za dobro ali za slabo. Le od naše močne volje je odvisna naša sreča.“

„Res, Pavle, mnogo je odvisno od naše močne volje, a le, če je z milostjo božjo združena. Zastonj se muči, zastonj zida, kdor zida brez Boga. Pa četudi bo njegova stavba segala do neba, prišel bo dan, ko se bo zrušila in ostalo bo samo grenko razočaranje. Naša sreča je popolna le tedaj, če lahko rečemo: samega Boga imam za temelj!“

„Vinko, veš, podobno mi je že Marjetica večkrat govorila. Res čudovita je ta vera, ki združuje preproste in učene v istih mislih.“

„Da, pred Bogom smo vsi enaki, Pavle!“

Mama Marjeta se je v tem vrnila. Z belim prtom je pogrnila kamnito mizo in položila nanjo krožnik narezane gnjati in hleb kruha.

„Prosim, kar postrežite si, gospoda, kar imam, vama ponudim.“

Dečka sta prinesla vina in kozarce. Doktor Vinko se ni branil. Pošteno ga je zdelala hoja v hrib.

„Pavle, ali ne boš nič pomagal?“ opomni Vinko Pavla, ko vidi, da se jedi ne dotakne.

„Vinko, prav nič ne misli name, danes ne morem.“

Nič več ne more skrivati svojega nemira. Njegov pogled neprestano bega navzgor proti Marjetičinemu oknu, nato se proseče ustavi na mami Marjeti.

„Mama Marjeta, dovolite mi, da jo grem pozdravit.“

Ne more mu odreči, preveč se ji smili, zato pokliče Cirilčka in mu ukaže, naj spremi gospoda Pavla k Marjetici.

Pavle se mora na moč premagovati, ko prestopi prag Marjetičine sobe. Vse tu je tako preprosto, skoro ubogo, a tisočkrat ljubša mu je ta mala dekliška soba kot pa vse razkošje mestnih palač. Pavle bi najrajši pokleknil k Marjetičini postelji in se razjokal kot otrok. Marjetica upira vanj svoj globoki, žareči pogled, katerega on ne more vzdržati. Sklone se do njene drobne roke in jo nese k ustnicam:

„Marjetica, moja ljubljena deklica!“ Več ne more povedati, čeravno bi rad. Marjetica je presunjena od njegove bolečine, ne ve, kako bi ga potolažila. Njena roka se oklene njegove in v sladki bolečini zatrepeta njen glas:

„Pavle, ne bodi žalosten, Bog tako hoče, za moje in tvoje dobro. Vem, da je to zate huda preizkušnja, a prišel bo dan, ko boš blagoslavljal moje trpljenje in mojo...“ Ne more dokončati, prevelika je bolečina, ki seva iz Pavlovega pogleda. Sluti, da je doumel, kaj je hotela reči. Z obema rokama je objel njene roke in sedaj ji šepeta sklonjen prav tesno k njenemu obrazu: „Marjetica, kaj govoriš? Ti ne smeš umreti, preveč te imam rad!“

„Vem, Pavle, in sem ti za to hvaležna. Tudi jaz te ljubim in samo v nebesih se ti bo odkrila vsa čistost in zvestoba moje ljubezni. Pavle, jaz odhajam; slutim, da me Bog kliče k sebi. Objubi mi, da boš močan, ker Marjetica ljubi močne ljudi. Tudi jaz ti obljubim, da te ne bom zapustila, še bolj bom pri tebi kakor sedaj,

dokler se ne boš združil z menoj v nebesih.“

Suh kašelj jo premaga, da umolkne. Pavle še krčevito stiska njeno roko v svoji.

„Pavle, poslušaj še mojo zadnjo prošnjo! Obljubi mi, da boš od sedaj naprej z vsemi močmi in vsemi sredstvi iskal Boga, četudi ti bo težko in se bo vsa tvoja notranjost upirala. Obljubi to svoji Marjetici, ki te ljubi in ne bo srečna v nebesih, dokler ne boš tudi ti z njo srečen.“

Pavle se ne more več obvladati. S pekočimi poljubi obsuje njeno roko, po licih pa mu vrejo solze.

„Ah, kako joče moj ubogi fant. Kako neusmiljena si Marjetica, da mu priza-devaš toliko žalosti! Bog naj te potolaži Pavle, jaz te ne morem.“

Hudo je Marjetici, neskončno hudo. Kako bi bila srečna, če bi se mogla tudi

ona razjokati na njegovem srcu! Pa prav iz ljubezni da njega se mora premagati, da bi njegova bolečina ne bila še večja.

„Marjetica, pa praviš, da je tvoj Bog dober, da je pravičen? Kako je to mogoče, če pa zahteva od nas tako nemogoče žrtve?“

„Pavle, ne žali Boga, saj je sebi prihranil najhujše trpljenje in najhujšo žrtev. Tudi ti boš spoznal njegovo dobroto in ga vzljubil z vsem srcem. Da, zato ker je Bog dober, neskončno dober.“

Potem umolkneti oba. Tudi Cirilček nem in žalosten sloni ob oknu in pre-mišljuje o vsem, kar je tako nepričakovano preusmerilo tek njihovega življenja. Spodaj na dvorišču sedita zdravnik in mama. Metodek sloni na drugem koncu mize in vneto posluša. Kaj se pogovarjajo? O, prav gotovo o Marjetici. Zdravnik je tako dober, ozdravel jo bo, da bo spet lepo in prijetno pri njih kot nekoč. O ne, njihova Marjetica ne sme umreti...

Sodobni svet v svoji pravi podobi

Zadnja desetletja, še posebej pa čas po 2. svetovni vojni pomeni pokopavanje starega sveta in boleč prehod v drugačnega. (Berdjajev je predvideval nastop novega srednjega veka; Sorokin je napovedal konec naše čutno prepojene dobe in prehod v novo idealistično in ideativno; po Schubertu umira prometejska doba, da pusti mesto mesijanski; Guardini ugotavlja konec moderne dobe, itd.) Morda mladi ljudje tega ne čutijo v tej obliki, na splošno pa mladina še bolj intenzivno doživlja krizo, ki ji ne najde vzrokov in pomena.

Naš namen je, zbrati najbolj značilne pojave sodobnosti, da se tako jasneje zavemo nalog, ki jih imamo v takem svetu in med takimi ljudmi.

Porast človeštva

Nekaj, česar zemlja še ni doživela, je današnji vrtoglavi porast njenega prebivalstva. Nas so še učili, da se človeštvo bliža dvema milijardama, danes sta že preseženi dve milijardi in pol. Zemsko prebivalstvo se je v zadnjih sto letih več kot podvojilo in čisti letni prirastek je zdaj 34 milijonov. Prirastek zadnjega stoletja presega celotno število človeštva v kateri koli prejšnji dobi. Če bo šlo razmnoževanje v tem ritmu, se bo človeški rod podvojil v eni generaciji.

Porast ni enakomerna. Ravno preobljudene in gospodarsko zaostale dežele se najbolj množe. Zato ni čudno, da sta dve tretjini človeštva slabo hranjeni, da velikanski predeli stradajo in umirajo od lakote.

Kako nesorazmerno so porazdeljene dobrine, naj prikažeta dve primerjavi. V Severni Ameriki živi 9% svetovnega prebivalstva, a ta slaba desetina porabi skoro polovico količine vitaminov (43,6%), medtem ko odpade na Azijo z nadpolovico človeštva (53%) le desetina vitaminov (10,5%). — Povprečni letni dohodek leta 1949 je znašal v Združenih državah 1476 dolarjev, v Aziji in Afriki pa 50 dolarjev. Ta položaj se sam po sebi stalno slabša, nesorazmerje bo vedno občutnejše.

Vpliv naravnega porasta na številčno razmerje med verstvi

Plodnost krščanskih ljudstev je na splošno precej manjša od plodnosti poganskih. Preprost račun pokaže torej, da bo razmerje med njimi vedno slabše.

Na I. mednarodnem zborovanju za laični apostolat je msgr. Cardijn podal tole sliko: katoličanov je 400 milijonov, od teh 67 milijonov za železno zaveso. Od celotnega števila jih živi 49% v Evropi in 40% v Ameriki in le 6,5% v Aziji in 3,6% v Afriki, na celinah, kjer prebivata dve tretjini človeštva in je naravni prirastek največji. Nekatoliških kristjanov je tudi okoli 400 milijonov, od tega je velik del pod komunisti. Nasproti tem 800 milijonom kristjanov je 1.600 milijonov ostalih: 900 milijonov poganov v Aziji, 300 milijonov muslimanov in Judov, 100 milijonov fetišistov in 50 milijonov brezvercev. (Danes, po 7 letih, je seveda položaj že precej drugačen.)

Prebujanje kolonialnih ljudstev

Druga svetovna vojna in razvoj po njej je silovito pospešil politično in idejno prebujanje kolonialnih ljudstev. Konferenca zastopnikov teh držav leta 1955 v Bandungu je eden najpomembnejših sodobnih dogodkov. Nanjo so prišli odposlanci 29 samostojnih azijskih in afriških držav, katerih prebivalstvo presega polovico človeštva. Silno različna ljudstva so to, a vse družijo nasprotstvo do večrajšnjih kolonizatorjev, do njihove rasne politike, do izkoriščanja. V njih je zagorel nacionalizem, ki se v marsičem razlikuje od evropskega romantičnega nacionalizma po francoski revoluciji in Napoleonu, nikakor pa ne zaostaja za njim po elementarni moči. Kam se bodo nagnili ti narodi? Kakšno pot bodo ubrali?

Tehnična civilizacija

Še vedno najbolj opazen zunanji znak naše dobe je tehnična civilizacija, prav v zadnjih letih ojačena s tako imenovano 2. tehnično revolucijo: uporabo atomske energije in uvajanjem avtomacije. (Na mednarodni kongres za atomsko energijo v Ženevi leta 1955 so prišli zastopniki 73 držav, leta 1956 pa je v Parizu zasedal 1. mednarodni kongres za avtomacijo.) Prevladovanje tehnike ogroža vse ljudi s svojim „tehničnim duhom“ in prav novi, v zgodovino stopajoči narodi so pred njim najbolj razoroženi.

Poseben odsek tehnične civilizacije je urbanizacija: beg v mesta, vedno večji odstotek mestnega prebivalstva in širjenje mestnega načina življenja. Leta 1850 je bilo na svetu 94 mest z nad 100.000 prebivlci, leta 1900 že 291 in leta 1950 760. V Latinski Ameriki se je v zadnjih 15 letih prebivalstvo v večini mest podvojilo, podobno v Aziji in Afriki.

Mestno življenje pa ima mnogo zlih vplivov posebno na ljudi, ki vro z dežele v mesto: razbije življenje; potegne v naglico, kjer se samostojno mišljenje skrči do neznatnosti; odtrga človeka od narave in mu namesto te nudi plehke zabave; industrijsko delo in okolje po navadi peha v razčlovečenje; sredi množice zunanjih pogojenosti skoro izgine osebna svoboda. Prej se je družba odlikovala s stalnostjo in močjo tradicije; sodobno mesto pa je družba v nenehnem gibanju.

Razumljivo je, da je odstotek praktičnih vernikov v velikih mestih zelo nizek: v Buenos Airesu okrog 13%, v Parizu 15%, v Barceloni 25%; nobeno veliko mesto na zapadu najbrž ne pride nad 30% — isto velja za pripadnike vseh ver.

Skoro neomejene možnosti za širjenje kulture

Mestna kultura je dvorezna. Kvalitetna je po večini omejena na ozek krog tistih, ki imajo čas, sredstva in privzgojen smisel zanjo. V teoriji pa so te, še bolj pa nižje vrednote, dostopne vsem. Vsako leto se po svetu natisne okrog pet milijard knjig; nekatere žepne izdaje imajo milijonsko naklado. Dnevnikov je nad 200 milijonov. Kdo bo preštel kinodvorane, radijske in televizijske aparate itd.? Sprejemanje kulturnih izdelkov vodi ali v poplitvenje in pokvarjenost ali pa v poplemenitenje in v poglobitev znanja. Na splošno je ta kultura pretrgala tradicijo in zida na tehniki in znanosti. Na razpolago so ji stalno izpopolnjujoča se posredovalna sredstva z učinkovitim vplivom na sprejemnike. Tisti, ki ne najdejo pravega odnosa do vsega tega, zgubljajo smisel in sposobnost za razmišljanje in za življenjsko modrost.

Komunistična velesila

Nekaj grozotnega je širjenje komunizma. Med obema vojnama je na dvanajst ljudi prišel eden, ki je živel pod komunističnim režimom. Danes je razmerje tri proti ena. Ena tretjina od 2,5 milijard ljudi živi pod komunizmom! Zgodovina ne pozna drugega tako naglega širjenja.

Ta imperij ima svoje zaveznike povsod: v krivicah, sebičnosti, nemoralnosti, sovraštvu; v bedi in laicizmu, v ateistični propagandi in praktičnem materializmu. Tudi površen antikomunist je nevaren: noče poznati ali priznati problemov, ki jih razkriva komunistična analiza, niti resnice in kritičnih namigov, ki jih ta analiza vsebuje; često je ravnodušen do takih pojavov materializma in brezboštva, ki nimajo komunističnih oblik in pečata; večkrat se poslužuje enakih sredstev kot komunisti; pogosto ne pozna jedra komunizma, marveč tolče po drugotnih pojavih ali umišljenih vzrokih in namenih.

(Iz „Cilji in pota“, leto VIII/1959, št. 2)

Z ODPRTIMI OČMI

Zelo važno je, da fant in dekle v zvezi z lepoto gledata tudi na zdravje. Zdravje sicer ni isto kot lepota. Toda lepote brez zdravja ni. Bolezen razje lepoto in zahteva nadčloveške, junaške in ganljivo zveste ljubezni, da ob bolnem možu ali bolni ženi ne odpove.

Bolni ljudje niso za zakon; še zase komaj živijo, kaj šele, da bi dajali drugim življenje in ga gojili za vso družino.

Posebno naj bi bila fant in dekle previdna, kadar sklepata zakon, glede duševnih in živčnih bolezni, ki so mogoče v družini. Ne jemlji človeka v zakon, kjer je v družini kak beček, epileptik (božjastnik) ali če je kdo iz družine že bil v bolnišnici za duševne bolezni ali tam končal. Te bolezni so navadno dedne (čeprav za božjast to zani-kajo) in se rade pokažejo, če ne v prvem, pa v drugem rodu.

Tudi na sorodnike, stare starše, tete in strice morata fant in dekle pogledati, ker dednost rada eno koleno preskoči. Fant in dekle sta morda zelo dobra, nardarjena in lepega značaja, toda nič ne vemo, kakšni bodo otroci iz njunega zakona, ako je bil stari oče (ali stara mati) pijanec, samomorilec, duševno bolan, nemogoč čudak, psihopat (duševno bolesten, prepirljivec, tožljivec, pretepač), bebast ali kaj podobnega. Zelo je nevarno stopiti v družino pijancev, kjer je vse z alkoholom zastrupljeno: nagnjenje do pijančevanja se rado podeduje, a tudi razne duševne motnje se rade pokažejo pri otrocih pijancev.

Še usodnejše je — in zato morata biti fant in dekle še previdnejša — ako gre za spolne bolezni. Danes mora biti tudi

mladina na deželi na vse to opomnjena, sicer se lahko zgodi strahotna nesreča, da dobi fant v zakon dekle, ki je spolno okuženo ali pa nasprotno: dekle takega fanta. Tu so zdravniški posveti nujno potrebni, zlasti kadar gre za osebe, o katerih ne veš, kakšna je bila njihova preteklost, kje vse so hodili, v kakih službah, s kom so se pajdašili in kaj vse so počeli pri vojaki.

A tudi na značaj očeta in matere in njuno življenje morata fant in dekle gledati, ko si izbirata druga za zakon.

Če je oče lahkoživec, ki mu ni mar skrb za dom in družino, če je do žene surov, če jo pretepa, kolne od jutra do večera, vpije in psuje, da vse pred njim v strahu trepetata, če je tat in goljuf, če je v njem pohajjaška in pretepaška narava, če je skopuh, da zbira bogastvo in na njem sedi, družini pa še najpotrebnejšega ne privošč, potem je treba resno pretehtati tudi njegovega sina, če ni morda podedoval po očetu podobnih nagnenj in se vrgel po njegovem zgledu.

Prav tako si mora fant ogledati mater svojega dekleta. Če je slaba gospodinja, če ni „lepih ust“, „lepega jezika“ do domačih in do sosedov, če pred vsemi pragi pometa, samo pred svojim ne, če se rada kuja, da po ves teden ne dobiš od nje niti besede, če z možem in otroki surovo ravna, če otroke proti očetu huj-ska, če je neredna in nesnažna, da se to že od daleč na nji, na možu in na otrocih vidi, potem je nevarno, da bo tudi hči taka, ker je pač v materini šoli in se bo najbrž po nji „vrgla“.

Prav tako važno je vedeti, kakšen je zakonski drug do staršev in domačih sploh. Izkušeni ljudje pravijo: „Kakršen je sin do matere, takšen bo do žene“ in

„Kakršna je hči do očeta, takšna bo tudi do moža.“

Kô imata dekile in fant tako tenak sluh za besede ljubezni, naj bi vid in sluh priostrila tudi za take stvari: marsikaj bosta slišala in opazila, kar jima bo dalo misliti in korak malo preudariti. Če fant o svoji materi grdo, nespoštljivo govori, je zahrbtnen, jo zaničuje, ji surovo odgovarja in jo žali, potem je velika nevarnost, da bo tak tudi do svoje žene. Njegov značaj ostane namreč v obeh primerih isti. Podobno velja o dekletu, ki svojega očeta zaničuje, zasramuje, ga ne uboga, pred njim skrito z materjo prede načrte, kako bi ga slepila in nad njim gospodovala; tako dekletovo ravnanje mora dati misliti fantu, ker se utegne pozneje ob nji v zakonu tudi njemu tako goditi.

Človek živi tudi od kruha

Najlepša ljubezen se lahko tudi v revščini in pomanjkanju razbije. Na to mnogo premalo pomislijo. Človek ne živi samo od ljubezni, temveč tudi od kruha. Tako bi zaklinal mlademu človeku, ki še ni dovolj odprli oči.

Mlad človek to večkrat prezre, gre čez drn in strn in misli: „Če se imava rada, bo vse šlo.“ Pa ni povsem tako. Nešteto vsakdanjih primerov se vedno na novo ponavlja, da se začno spori med možem in ženo navadno zaradi pomanjkanja. Docela malenkostne vsakdanje gospodarske stvari so tiste, ki ju vznemirijo, ki so predmet prvih sporov. Ti se ponavljajo, vsak pusti nekaj sledov, ki legajo na dušo in tako poprej živi ogenj na domačem ognjišču vedno bolj pojema.

Dolžnost mladih ljudi, ki se pripravljajo na zakon, je, da vprašanje, od česa bodo živeli, razčistijo še pred poroko. Gospodarska osnova mora biti zagotovljena. V vseh stanovah in poklicih je to mogoče: na kmetih vesta, kje bosta živela in ali bo dohodek kmetije tolik, da ju bo preživljal; uradnik pozna svojo mesečno pla-

čo, delavec svoj zaslužek, obrtnik pa tudi ve, kaj mu bo nesla obrt. O tem naj imata drug pred drugim čiste račune s stvarno podlago; vsako bahanje se pozneje maščuje.

Gospodarske razmere si morata prikazovati take, kakršne so in kakršne v zakonu bodo. Kaj vse prej fant dekletu obljublja in o kakšnem izobilju in lahkem življenju ji vse govori: vsega dobrega bo dovolj, lepo se bomo oblačili, na izlete bomo hodili, nič ti ne bo treba delati, deklo, služkinjo bomo imeli, na rokah te bom nosil, nebesa boš imela pri meni, brez vseh skrbi, kakor ptiček na vejici boš živela. Lepe so te obljube, pa kaj, ko resnično življenje vsega tega dati ne more in prične se nezadovoljnost, očitki, ker obljube niso izpolnjenje, in sreča se prične krhati.

Mlada žena, mati treh otrok, je pripovedovala, kako je bilo, ko sta se spoznala s fantom, ki je zdaj njen mož: „S prijateljico, ki je bila mojih let, sva bili v službi v istem podjetju in sva imeli vsaka svojega fanta. Ob nedeljah sva hodili skupno na izlete v spremstvu fantov, s katerima sva se nameravali poročiti. Fant moje prijateljice je bil zelo zgovoren in zabaven, moj pa bolj tih in stvaren. Tako malo sladkih besed in obljub sem slišala od njega, da mi je bilo včasih kar hudo. Nasprotno pa je moja prijateljica vedela povedati vse mogoče lepe reči; fant ji je govoril kar naprej in ji obetal nebesa. Preden sva se poročila, sem imela s svojim resen razgovor. Povedala sem mu, da si pri njem ne obetam nič dobrega, ker mi tudi obljubil ni še nič posebnega. Moje govorjenje ga je iznenadilo; malo je osupnil, nato pa rekel: 'Ali ti res nisem še nič posebno dobrega obljubil? Saj sem ti rekel, da te imam rad in da te bom vedno rajši imel; da bom pridno delal in skrbel, da ne bova pomanjkanja trpela, in da ti bom do smrti zvest. Ali bi ti

moral še kaj drugega obljubiti? Če ti to nič ne pomeni, ti kaj drugega ne vem povedati. Kvečjemu bi še lahko rekel, da nisem angel, da sem natančen glede hrane, reda in snage, da imam v hiši bolno mater, ki jim boš morala lepo streči in jih rada imeti; čeprav so v bolezni sitni, boš morala lepo potrpeti, ker so moja mati, in še marsikaj hudega bo prišlo nad naju, česar danes niti ne veva in ne vidiva. Utihnil je in skoraj molče sva se razšla. Čez nekaj tednov sva se poročila; poročena sva že šest let in sva zelo srečna. Tudi moja prijateljica se je poročila. Tam pa ni sreče. Prepiri so na dnevnem redu: 'Pa si rekel, da bo tako, zdaj je pa drugače; kaj si mi vse ob-

ljubil, izpolnil pa še nič! Ko bi bila vedela, da so te same besede, bi te ne bila vzela.' On pa: 'Sem mislil, da boš bolj varčna; nikoli ti ni dovolj denarja; saj bi bilo pri nas drugače, ko bi bila ti bolj skromna.' Nato pa tišina, ki dela skupno življenje neznosno."

Ko bi mladi ljudje, ki sklepajo prijateljstva in delajo načrte za zakon, ne zidali „gradov v oblake“, temveč povsem stvarno ugotovili, od česa bodo živeli, in bi se ne ženili „kar pod marelo“ in „na roke“ kakor to ljudski pregovor dobro „ošvrkne“, koliko manj preprirov in razočaranj bi bilo, več pa srečnejših zakonov.

DRAT

IMENOVANJE NOVIH KARDINALOV

Sveti oče Janez XXIII. je ob priliki tajnega konzistorija, ko je imenoval nove kardinale katoliške Cerkve, spregovoril zbranim kardinalom sledeče misli:

„Častiti bratje! Od dneva, ki smo se podredili skrivnostni božji volji in sprejeli na svoje rame težko breme najvišje oblasti v Cerkvi, Nas napajata čudovit mir in nezrekljivo veselje, ker vidimo, kako upirajo sinovi vesoljne krščanske družine v Nas svoje oči. Nam čestitajo in se z Nami radujejo, ker smo bili po- višani na prestol svetega Petra, ne da bi to zaslužili.

Vse, kar so storili škofje in duhovniki v večnem mestu, v vseh drugih škofijah, mestih in vaseh, da bi pokazali vdanost in veselje, pa tudi molitve, ki so se dvigale k Bogu za Nas, vse to je gani- lo naše očetovsko srce. Z nič manjšim zadovoljstvom smo gledali na vdanost, ki so jo Nam ob tej priložnosti izrazili naj- višji oblastniki narodov in mest, odlični predsedniki organizacij in korporacij, poslaniki in posebna zastopstva; tudi lju- dje delavskega razreda, ki si s trudom in znojem skrbé in v vsakdanji kruh, nedolžni otroci, katerih molitev je posebno všeč božjemu Odrešeniku, slabotni, bolniki in jetniki, ki so pozabili na svoje bridkosti in bolečine in v Nas upirali svoje du- hovne oči, da so Nam izrazili svoje če- stitke, svoje nade in svojo ljubezen.

Tudi nočemo molčati o sinovih in brat- ih, ločenih od te Apostolske stolice, tudi o tistih, ki jih ni malo in se niti kristjani ne imenujejo, pa so Nam izrazili svoja vzvišena čustva človekoljubja. Vsi ti so namreč hoteli bolj ko naši skromni osebi pokazati spoštovanje vidni glavi katoli- ške Cerkve, rimskemu papežu, ki je — kakor zgodovina uči — pogumen varuh ne samo naše svete vere, ampak tudi slo- ge in miru med narodi.

Vse to dokazuje — z globokim zado- voljstvom to poudarjamo, da se iz velike katoliške družine, ki s svojo vesoljno edi-

nostjo in s tem, da tvori eno samo telo, združuje z vezmi iste vere in ljubezni toliko narodov, ki se razlikujejo med seboj zemljepisno, po rasi in politično, razliva blagodejna luč in iskrena ljube- zen, ki vse osvaja.

Ko vse to pozorno premišljujemo, ne mo- remo storiti nič drugega, ko častiti moč, dobroto in veličastvo Boga, ki je usta- novil Cerkev kot nekaj živ čudež pred obličjem narodov, kot gostolistnato dre- vo, polno cvetja in sadov ali kot mesto, postavljeno na goro, na katero upirajo vsi svoj pogled.

Poleg teh razlogov zadovoljstva in upanja, ki nas zelo razveseljujejo, pa globoka žalost stiska naše srce, ko mi- slimo na sinove, ki trpé v mnogih deže- lah bridke kazni zaradi svoje nezlom- ljive zvestobe do božjega Odrešenika. Tem sinovom želimo sporočiti na način, kakor moremo, da so njihove bridkosti tudi naše in da vsak dan dvigamo svojo molitev k Bogu zanje.

Vsem tem sinovom, ki posnemajo slavne zglede prvih krščanskih mučen- cev, bi radi ponovili goreč opomin apo- stola: „Čujte, stojte v veri, držite se moško, bodite močni!“ (1 Kor 16, 13). Vi niste sami. Kristus, naš Gospod je z vami. Zaupajte v njegovo pomoč, v nje- govo podporo, saj je tudi za vas nekoč molil: „Ohrani jih v svojem imenu, ki si mi jih dal, da bodo eno kakor midva“ (Jan 17, 11).

PAPEŽEV GOVOR ROMARJEM OB KONZISTORIJU

Sveti oče je lani sprejel v blagoslovni dvorani romarje, ki so spremljali nove kardinale h konzistoriju.

„Zbrali ste se tukaj iz mnogih narod- nosti, da veseli in ganjeni spremljate svoje pastirje ali izbrane sinove svojih škofij, ki so zaradi izrednih zaslug v službi Cerkve poklicani k sijaju kardinal- skega dostojanstva. Od dneva, ko Nas je Gospodova volja poklicala k odgovorni

papeški službi, je bila ena izmed prvih naših misli, da bi pomnožili sveti kardinalski zbor z novimi člani, da bi tako mogel vedno bolj uspešno odgovarjati mnogovrstnim važnim nalogam ter odlično sodelovati, modro svetovati in izdatno podpirati poglavarja Cerkve pri njegovem delu.

Glejte, tako stopa danes pred vaše oči ta starodavna in vedno nova Cerkev — zatirana, pa vedno zmagovita, molčeča, pa vedno govoreča! Dnevom žalovanja ob smrti Pija XII. častitljivega spomina so sledili dnevi, v katerih se je zdelo, da bo svet iznenaden otrpnil in obstal. Pa, glejte, tu je spet novi papež, novi člepi verige, ki se je začela s svetim Petrom! Glejte, tu je sveti kardinalski zbor, ki smo ga obogatili z novimi močmi. Ali ne dokazuje to stalno življenjsko silo Cerkve? Ali ne izraža to njene volje, da bi vedno bolj odgovarjala željam, hrepenjenju svojih otrok in težnjam duš, ki si želijo Boga?

Z vaših obrazov danes sije veselje, ki je odsev onega škrlatnega sijaja, ki je zjutraj obdal postave novih kardinalov. Žarek njihovega dostojanstva ste prejeli tudi vi, ljubljeni sinovi in hčere. Veliki papež, Leon I. je namreč izjavil svojim vernikom: „V edinosti vere in krsta imamo v svoji sredi neločljivo družbo in skupno dostojanstvo v smislu besed apostola Petra: „Vi pa ste izvoljen rod, kraljevo duhovstvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo“ (1 Petr 2, 9). Znamenje križa namreč dviga h kraljevemu dostojanstvu tiste, ki so prerojeni v Kristusu in maziljenji Svetega Duha jih spreminja v duhovnike.

Nekaj važnih opominov

V skupnem veselju današnjega dne pa ne smemo pozabiti, da ob tako veliki in vzvišeni slovesnosti ni prenehal strašni boj, ki ga zle sile od vekov bojujejo proti vsemu, kar je božjega. Kakor vedno, še tudi danes obstajata dve tokova resnice in zmote, ljubezni in sovraštva, edinosti in ločitve, miru in vojske. Kaj naj torej storimo mi? Ljubljeni sinovi! Hočemo vam izročiti dva opomina, ki

vreta iz našega očetovskega srca in vam hočeta ponižno in ljubeznivo pokazati, kaj je vaša dolžnost v sedanji uri, ko se odloča bodočnost in obstoj sveta.

1. Da bo prisrčno veselje v sedanjih razmerah pravo, vas opozarjamo na psalmistove besede: „Radujte se, pravični, v Gospodu; poštenim se spodobi, da ga hvalijo“ (Ps 32, 1). Blagovest našega Odrašenika Jezusa je bila namreč blagovest veselja. Zato se moti vsak, kdor misli, kakor je mislilo veliko mislecev in pesnikov v preteklosti, da je krščanstvo nekaj otožnega in žalostnega. Ne! Krščanstvo je veselje, veselje, ki ga prinaša red in mir z Bogom, s samim seboj in z bližnjim.

Pojdite torej polni zaupanja na pot pravičnosti. Samó ta pot je prava, ker nas združuje z Gospodom in nas navaja, da pobožno opravljamo verske vaje, skrbimo za čisto življenje, dajemo vsakemu, kar mu gre, spolnjujemo dolžnosti do družine in veselo sprejemamo nase obveznosti, ki nam jih nalaga socialni red, kateremu smo vsi podvrženi.

2. Današnja slovesnost Nam narekuje še drug opomin, ki ga boste — o tem smo trdno prepričani — vsi sprejeli z odprtim in velikodušnim srcem, ker obsega razlog in namen vsega življenja: Bodite vedno zvesti Cerkvi in Kristusovemu namestniku! Novi papež in novi kardinali, ki so neizpodbitni dokazi neporušnosti Cerkve, se pridružujejo gibanju za duhovni napredek sveta. Katoličani so dolžni z voljno pokorščino in sinovsko vdanostjo pospeševati ta pohod in to rast Cerkve. Zato se še bolj približajte papežu in Apostolski stolici! Sodelujte z vsemi močmi pri širjenju Cerkve!

Cerkev ima svoje središče v Rimu. Ljubiti Cerkev in papeža, se pravi, ljubiti Rim. Ne zaupajte v druga središča in ognjišča. Varujte se zapeljevanj, ki morejo povzročiti škodo verski gorečnosti, koristiti pa zmedi in neredu. Vse to zahteva, da imate jasna načela, odprte oči in da se izogibljete vsega, kar bi vas moglo omamiti in potegniti za seboj. To vam danes priporočamo z vso očetovsko skrbjo svoje duše.

PAPEŽ V RIMSKI JETNIŠNICI

Dne 26. decembra 1958 je sveti oče obiskal jetnike v rimski jetnišnici „Kraljica nebeška“ in takoj odšel v kapelo, ki so jo pripravili jetniki sami in pogledal tudi jaslice, ki so jih ti postavili njemu na čast. Jetniki so potem zapeli nekaj božičnih pesmi in „V zakramentu vse sladkosti“, mons. Pieri, škof iz Orvieto, glavni jetniški kaplan v Italiji, je pa dal blagoslov z Najsvetejšim. Eden izmed jetnikov je molil jetnikovo molitev, drugi pa je svetemu očetu izročil rimski misal, ki so ga umetniško vezali jetniki. Nato jim je papež govoril.

V svojem uvodu je papež omenil, da so dela krščanskega usmiljenja oporoka njihovih očetov. Obsegajo tudi skrb za jetnike. Kadar je spremljal kot tajnik svojega škofa v jetnišnico, je bilo njegovo srce zelo potrto in ganjeno.

Ob vstopu v jetnišnico se je papež spomnil svojega vtisa, ki ga je dobil, ko je bil še deček in je obiskal svojega sorodnika. Brez dovoljenja je šel na lov. Karabinerji so ga zasačili. Obsojen je bil na en mesec ječe. Kako je v njem tedaj, ko je prvič videl karabinerje, delovala domišljija. Ni še vedel, da gotovi zakoni nalagajo kazen tudi tedaj, kadar človek nima slabega namena.

Ko je bil že duhovnik, je večkrat obiskal jetnike. Išče mo novih misli in oblik, kako bi obnovili človeštvo in pospeševali človeški napredek. Toda pozabljamo, da nam evangelij daje za to navodila, ko priporoča 14 del krščanskega usmiljenja. Če jih prav spojujemo, širimo ljubezen, mir, red in pospešujemo tudi umetnost.

Gospod minister je zjutraj ob papeževem sprejemu podal globoke misli o delu vseh, ki skrbé za socialni red, za kar mu moramo biti hvaležni. Sveti oče pa bo spregovoril nekaj besed o obredu blagoslova s svetim Rešnjim Telesom.

Tako duhovnik kakor tudi škof naložita pred blagoslovom kadilo. Kadilo je na prvi pogled mrtva, surova snov. Če ga pa denemo na ogenj, razširja vonj, ki izraža žrtev, odpoved. Tudi naše življenje je tako surovo, brezčutno kadilo.

Če pa prodré vanj ogenj Jezusove ljubezni, postane življenje velika stvar. Pustite, da bo vanj prodrli Jezusov pogled in ga prešnil spomin na drage nedolžne duše, ki so doma in jih ljubite. Vse to bo vaše življenje dvignilo.

Postava zahteva, da spoštujemo in spojujemo ukaze pravice. Včasih se zgodi, da se naš duh nekako izgubi, za hip nas zapusti čut za poštenje ali ozir na pravne predpise. Na enkrat nastane nesreča. Za obsodbo pridejo težke življenjske razmere, ki prinašajo bridkost, razočaranje in zmedo. Vendar vse to se more spremeniti, popraviti, kadar življenje prešine Gospodova milost. Vedno, kadar je Jezus napovedal svoje ponižanje, svoje trpljenje in svojo smrt, je napovedal tudi svoje vstajenje. Papež ne more govoriti drugače, kakor uči evangelij.

Potem jim je škof dal sveti blagoslov. Ko je dvigal Gospoda v monštranci, je papež mislil na namene jetnikov. Jezus je dal blagoslov najprej otrokom. Sveti oče je mislil na njihove otroke, tista nedolžna bitja, ki so njihova radost, pa tudi žalost, ker so ločeni od njih. Vendar misel nanje jim prinaša velik notranji mir. Pri tem je papež mislil tudi, kako je Gospod blagoslovil in pomnožil kruh, mislil na tiste, ki nimajo vsakdanjega kruha zaradi nereda, ki je nasilno porušil srečo njihovega rednega življenja; mislil na Jezusov veličastni zadnji blagoslov, ki ga je tedaj, ko je zapuščal zemljo in se dvigal z nje, podelil in zapustil vsemu človeštvu.

Vse, kar jim je papež govoril iz globine svojega srca, se popolnoma sklada z resnico svetega evangelija. V vseh dušah je veliko hrepenenje po lepem, srečnem, plodovitem življenju, po življenju, ki nam ga ne more nihče vzeti.

Sestanek z jetniki bo ostal globoko zapisan v papeževem srcu. V začetku svojega prvega leta papeževanja je želel izvršiti važno delo krščanskega usmiljenja — obiskati jetnike, da bi tako pokazal, da papež misli tudi na tiste, ki živé v izrednih razmerah.

Slednjič je priporočil papež jetnikom, naj upirajo zaupno svoje oči v brezmadežno Devico, ki se je pred sto leti pri-

kazovala v lurski votlini trpečemu človeštvu in ga spominjala na Gospodo oporoko na križu: „Žena, glej, tvoj sin! Sin, glej, tvoja mati!“ Papež ne more razumeti, zakaj toliko kristjanov, ki delajo znamenje križa, postavlja Marijo, svojo Mater, pred vrata svojih src?

Na koncu jim je sveti oče podelil blagoslov, ki naj jih spominja na to, kar nam je Gospod zapustil v Zakramentu ljubezni. Naj jim bo v tolažbo, v pomoč in poglobitev bratske ljubezni.

PAPEŽEV GOVOR OB ZADNJI SPLOŠNI AVDIJENCI 1958

Dne 31. decembra 1958 je sveti oče sprejel številne skupine in posamezne vernike iz Italije in iz tujine, ki so napolnili blagoslovno dvorano in še sosednji dve dvorani (kraljevo in knežjo). Med skupinami iz tujine je bil tudi „Otroški zbor Murialdo“ iz Mendoeze.

Sveti oče, ki so ga vsi navzoči sprejeli z navdušenimi vzkliki, je v svojem nagovoru omenil, da se na koncu dopoldanskega dela čuti nekoliko utrujenega. Papež namreč vsak dan od devetih zjutraj do dveh popoldne sprejema in poslušča različne osebe, ki prihajajo k njemu. Vendar, kadar pride v dvorano in vidi pred seboj toliko vernikov, se mu zdi, kakor da se je oče vrnil k svoji družini. To je zanj veliko veselje, za katero se zahvaljuje Gospodu. Množice, ki vedno znova prihajajo k njemu s svetim navdušenjem, z očmi, polnimi veselja in zadovoljnosti, tolažijo in dvigajo njegovega duha.

Zal, da je danes mnogo ljudi, ki zapuščajo Gospoda in njegovo presveto Mater. Vdajajo se samó uživanju, kopičenju bogastva in setvi preprirov.

Vendar pa jih je tudi mnogo, ki zvesto hodijo za Bogom in vedno obračajo čelo navzgor — njegovo luč. Pa tudi duhovniki in predobre redovnice, ki molijo, opravljajo dela krščanske ljubezni, poučujejo mladino in tako služijo Jezusu, so vredni spoštovanja in občudovanja.

Srečne družine, ki spoštujejo devištvo, Bogu posvečeno! Srečne družine, iz katerih prihajajo duhovniki, redovniki in

redovnice, ki niso zadovoljni s tem, da delajo dobro v svoji domovini, ampak gredo na pot po morju ali po zraku, da s svojim apostolskim delom pospešujejo napredek in krščansko civilizacijo.

Papež je potem prešel k drugi misli: Nauk Cerkve je, da je Gospod vsakemu izmed nas poslal angela, ki nas varuje in kateremu se še vedno trikrat na dan priporočamo z molitvijo „Angel Gospodov“. Pij XI. je zaupal mlademu duhovniku Roncalliju, da se je vselej, kadar je sprejel odlično osebo, ali se moral odločiti za kaj važnega, priporočil angelu varuhu. Tako se je bolj živo zavedal, da govori in dela z njim združen.

Sveti oče je spodbujal navzoče, naj ljubijo angela varuha. V njem morejo najti posebno pomoč in varstvo. Izjavil je, da svoje ljubljene sinove večkrat priporoča angelom varuhom. Ta pobožnost jim bo prinesla mnogo dobrega.

Slednjič jih je papež spomnil še na Marijo, nebeško Kraljico angelov. Sveti oče je ukazal, naj dajo poleg razpela v kapeli njegovega zasebnega stanovanja starodavno sliko presvete Device, ki ima na vsaki strani šest angelov, ki jo časté in ji pojejo slavo. Kakšna tolažba je za nas Marija! Vsak izmed nas mora častiti in ljubiti Vsemogočnega z besedo in srcem ter vdano prenašati težave. Že en iskren vzdih h Gospodu je že dovolj, da prejmemo odgovor in tolažbo.

Papež je potem ponovil svoj nagovor v francoščini. Nekateri prelati pa so po njegovem naročilu storili isto v angleščini, nemščini in španščini za romarje, ki so prišli iz tujine.

Svojo avdienco je končal z molitvijo angelovega češčenja, nato pa je dal blagoslov tako, da je pel predpisano besedilo, verniki pa so mu s petjem odgovarjali.

RIMSKI PLEMENTAŠI PRI PAPEŽU

Sveti oče, Janez XXIII., je po novem letu sprejel družine rimskega plemstva, ki so prišle svetemu očetu izraziti vdanost in voščiti za novo leto. Ko je knez Don Aspreno Colonna, asistent pri papeškem prestolu prebral vdanostno poslanico, je govoril papež.

Sveti oče se je najprej očetovsko zahvalil za prisrčna voščila in vso pozornost, ki jo posvečujejo Kristusovemu namestniku. Pripravljal je že pisan govor, pa je dal prednost govorici srca.

Gospod je naredil iz nekaj prvin velike reči, naredil tudi iz nas to, kar je hotel. Dal nam je svojo postavo, evangelij, ki nas vabi, da posnemamo Kristusa v njegovih krepostih. Gospod sam je povzdignil na najvišji vrh ponižnega podeželskega sina, ki pripada, hvala Bogu, ugledni krščanski, toda socialno skromni družini. To se je zgodilo popolnoma naravno, ker je novoizvoljeni papež, ki je vedno gojil duha prostovoljne pokorščine, prehodil različne socialne stopnje; začel je z najnižjimi, potem pa se dvigal do vedno višjih z vedno širšim delokrogom.

Nekoč je moral kot zastopnik Svete stolice obiskati kraljevo palačo. Ta obisk mu je povzročal strah in skrb. Pa je to le kratko trajalo. Ko so ga ob vhodu sprejeli z velikim spoštovanjem in veliko častjo, je izginil vsak strah. Tistemu, ki je vedno globoko združen z Bogom, je vse vzvišeno in plemenito. Tudi ljubeznive besede in prijazne čestitke mu sežejo globlje v srce.

Zgoditi se more, da je človek sredi časti in bleska, ki sta združena z najvišjo službo, žalosten in iznenaden. Toda dviga ga zavest, da mu je zelo blizu Gospod. Njegova pomoč naredi vse lahko in prijetno. Vendar pa je papeževa služba združena z velikimi skrbmi, nadlogami in žrtvami. Če jo sprejmemo in spolnujemo s ponižnim duhom, moremo kljubovati vsem težavam in oviram ter jih s pomočjo nadnaravne milosti z isto duhovno vedrino premagati kakor smo jih v prejšnjih časih. Prav to daje večjo plemenitost, kakor jo moreta dati narava ali starodavna dediščina očetov. Gre predvsem za to, da živimo vedno tako, kakor uči evangelij.

Božji Sin je prišel na zemljo, da je

odrešil človeštvo. Toda ta božji Sin, po katerem je vse nastalo, kar je nastalega, on, ki je odsvit Očetovega bistva, popolnoma enak Očetu, ki je bil na zemlji naš učitelj, nas ni učil stvariti nebo in zemljo, ne preoblikovati in razkrajati sveta. Pač pa nas je učil, da moramo biti pravični, krotki in ponižni, da moramo biti med seboj bratje v pravem pomenu besede. Zato tudi razumemo, zakaj Peter, ribič iz Galileje, govori v svoji najvišji službi Rimljanom o svetem ljudstvu, o kraljevem duhovstvu in vseh posebnih odlikah, ki nalagajo vsem veliko odgovornost.

Sveti oče je z zanimanjem poslušal v poslanici s čestitkami pripombo o papežu Janezu XXII. Ta je bil drugi papež, ki je prebival v Avinjonu. Njegovo ime je bilo: Jakob Duēse de Cahors. Izvoljen je bil leta 1316. Tisti časi so bili žalostni, prav nič boljši ko današnji, ki so tako resni.

Papež jim je potem zaupno povedal, da ga je nekdo po njegovi izvolitvi vprašal, če je mislil na Francijo, ko si je nadel ime Janez. Ni bila to prva misel, vendar pa je tedaj tudi mislil na francoski narod, ki se je v zgodovini tako velikušno prizadeval, da bi podprl božjo Cerkev. Zato more vse, kar je v nebesih in na zemlji, kar je bilo v pretekli zgodovini in kar je v današnjih razmerah, vse to, kar se dogaja okoli Nas, osladiti nekoliko življenje in Nas tako stalno dvigati k samemu Začetniku življenja, ki mu vse dolgujemo.

Iz tega, kar jim je sveti oče povedal, morejo spoznati čustva njegovega srca. Obljubil je, da se bo vseh navzočih spominjal v molitvi; molil bo zanje, za njihove družine, da bi to, kar so odličnega in dobrega predstavljale v pretekli zgodovini, zdaj izražale s svojim življenjem, s svojo gorečnostjo, s svojimi deli in zgledi krščanskega življenja ter tako slavile Boga in pospeševale blaginjo vseh ljudi.

MEJA

GREGOR HRIBAR

RAZMEJITVENI NAPIS

Za novo leto je dušebrižnik pričakoval k maši veliko ljudi. Vendar je bil nekoliko razočaran. Ko je hotel iti k oltarju, je bila cerkev še skoraj prazna. Pač pa je bilo čuti s pokopališča glasen pogovor večje skupine ljudi.

Šele malo pred pridigo so se pričele polniti klopi, vendar so bili ljudje tudi v cerkvi še nemirni. A tudi med mašo jih je veliko ostalo na pokopališču in motilo službo božjo. Gospod Simon se je spomnil pogovora prejšnjega večera in bil še bolj zaskrbljen.

Po maši so ljudje brž spet odšli na pokopališče. Bili so zelo glasni. Tudi župnika je zmogla radovednost in je šel pogledat, kaj zadržuje ljudi na pokopališču in jih spravlja v tako živahen razgovor. Pa ne, da bi res že prišel Tito postavljat novo mejo!

Na pokopališču je bilo poleg rednih in priložnostnih obiskovalcev tudi nekaj takih nacistov, ki nikoli niso k maši prišli. A bolj ko njihova navzočnost, je presenetilo dušebrižnika to, kar je vse te ljudi privabilo v bližino cerkve. Na sredi pokopališča je stal na nekem grobu kake tri metre visok kol, ki je bila na njem pribita deska z napisom: „Oesterreich — Jugoslawien“ na eni in „Jugoslawien — Oesterreich“ na drugi strani. Deska je bila na obeh koncih obsekana v obliki konice, ki sta kazali proti severu in jugu. Izgledalo je, da je bilo vse skupaj narejeno na brzo roko.

Pri železnem križu istega groba je tulila Zoppernigbäuerin. Ko je opazila župnika, je pričela dajati izraza svoji togoti:

„Ravno grob moje matere ste morali onečastiti s tem napisom. Česa podobnega ne bi bil zmožen noben drug župnik! Le Ausländer more biti tako hudoben. Grob je treba spoštovati, če tudi počiva v njem revna ženska, kakor je bila moja rajnka mati. Vsaj med mrtvimi ne delajte več razločka! Vendar to pot ne uideate pravični božji kazni!“

Dušebrižnik je med tem dejansko mogel brati na križu napis:

Hier liegt Ursula Sehrschön, geb. Wuzella...

Zoppernigbäuerin je ob grobu zdihovala, se zvijala in solze točila, kakor da bi njeno mater pravkar v grob devali in ne že pred 20 leti.

Gospod Simon je brž vse razumel: nočno razbijanje, sanje in dejanski položaj. Napis so po sinočnjem razgovoru v gostilni postavili nacisti, da mu škodijo ali ga celo s Slemenice spravijo. V svojo zadevo so spretno vpletli Sršenko, ki bo izrabila priložnost, da se nad njim do kraja znese.

Povod za vse to pa jim je na žalost dal on sam, ko je govoril v gostilni o razmejitvi pri Gorici. Zato tudi ne bo prav lahko odvrnil suma od sebe. Krivdo za njegovo neprevidno govorjenje pa ima seveda Hubert, ki ga je tako strašno navlekel. Le kako je mogel verjeti temu človeku!

„Kdo je postavil ta kol na tem svetem kraju?“ je zakričal v sveti jezi.

„Prav to hočemo vedeti tudi mi. Kdo drug ko vi nam more to pojasniti. Napis stoji vendar na cerkvenem svetu. Zato se brez vašega dovoljenja in brez vaše ved-

nosti kaj takega ni moglo zgoditi," ga je izzivaječe zavrnil Steiner.

Dušebrižnik bi mu najrajši vrgel v obraz, da je verjetno bil prav on eden od tistih, ki so postavili napis, a se je obvladal. Zadnji čas je že bil, da pazi na vsako besedo.

V bližini Sršenke je stal Rijavčnik, ki ga prejšnji večer ni bilo v gostilni. Gospod Simon je opazil njegov prikriti nasmeh, a česa hujšega ga ni mogel dolžiti:

„Gospod Rijavčnik, vi ste cerkveni svetovalec. Izruijte vendar kol!“ se je obrnil pol ukazujoče, pol proseče proti njemu.

„Jaz sem cerkveni svetovalec le, kadar me kdo potrebuje za kako delo pri cerkvi,“ se je Rijavčnik nepričakovano drzno postavil po robu predsedniku cerkvenega sveta. Tudi on si je očitno obetal, da se bo zadeva za župnika slabo iztekla. Če kdaj, bo sedaj moral iti iz fare. Verjetno bo še zaprt in izgnan. Tako vsaj je Steiner ljudem namigoval.

Istih misli je bila tudi Zopernigbäuerin:

„Nihče ne bo kola izdiral. Kar stoji na našem grobu, je moje. Kol mora ostati, kjer je, da ga vidijo žandarji,“ ji kol ni bil več tako zelo na poti.

Župnik se je sam zaletel v kol in ga skušal omajati:

„Takih stvari so zmožni le otroci in hudobneži!“ je s težavo izvlekel kol iz zemlje in ga vlekkel proti župnišču.

„Zdaj je že prepozno! Preveč priči imamo. Zadeva pride v javnost. Obast jo bo preiskala in krivca kaznovala. Čast Avstrije je treba oprati za vsako ceno!“ je še za njim škodoželjno kričal Steiner, ki je kakor toliko drugih nacistov, 10 let prej izdal Avstrijo za prazno ceno.

Ljudje na pokopališču so se še nekaj časa pregovarjali. Nekateri so menili, da župnika nič dobrega ne čaka, ker je po vsej verjetnosti s Titom v zvezi. Drugi spet niso marali verjeti, da bi mogel on

kaj takega storiti. Zaradi mraza pa so se kmalu razšli.

ZASLIŠEVANJE MEŽNARICE

Gospod Simon je zavlekel kol z desko v prazno kuhinjo župnišča, da bi mu jih kdo ne vzel in ponovno postavil. Nato je odšel v mežnarijo, da bi od mežnarice kaj več zvedel glede napisa.

„Zakaj me niste že pred mašo obvestili glede kola?“ jo je uradno vprašal.

Tudi mežnarica je bila predrzna, kakor še nikoli. Verjetno je tudi ona upala, da bo moral župnik oditi s Slemenice in bo imela tako manj dela s cerkvijo. Da za njim zaradi občutnega pomanjkanja duhovnikov ne bo drugega župnika, ji je dušebrižnik itak že večkrat zatrjeval. Da napisa ni opazila, se ni mogla izgovarjati, saj bi se skoraj vanj zadela, ko je šla vabit. Zato se je naredila neumna in je župnika osorno zavrnila:

„Jaz sem mislila, da ste tisti kol vi sami postavili. Po vsem tem, kar ste sinoči v gostilni govorili, je bil čisto na mestu. Res ne vem, zakaj ga niste ondi pustili. Kaj se jaz, neumna ženska, razumem na take stvari!“

„So si moški, ki so postavili kol, pri vas izposodili les in orodje?“ je bil župnik še vedno uraden.

„Že vidim, da bi me na vsak način radi noter potlačili. A vam povem, da sem jaz pri vsej stvari tako nedolžna ko tale mačka,“ je mežnarica v jezi brcnila od sebe mačko, ko že ni mogla brcniti župnika iz hiše.

„Ste vsaj slišali ponoči kako razbijanje na pokopališču?“ je župnik še nadalje pestil mežnarico.

„Če človek ves dan gara, spi kot ubit,“ ga je mežnarica spet kratko zavrnila.

„Bog daj, da bi se res ne odkrilo, da ste pri stvari kakor koli sodelovali! Kajti ne bi rad izvajal posledic. Že zaradi vaših otrok ne!“ je župnik hotel do kraja prestrašiti.

„Zdaj pa res ne morem več dvomiti, da ne bi bilo res, kar mi je sinoči Hubert strogo zaupno povedal!“ se je mežnarica silila na jok.

„Kaj vam je povedal ta človek? Bi res rad vedel?“

„Da ste vi okrog govorili, da me boste še pred pomladjo vrgli na cesto! Rekel mi je, da mi hoče dobro. Zato mi je to povedal, čeprav ni katoliški. Pravi, da so razen vas vsi ljudje zadovoljni z mojim delom in me bodo branili. Vso noč nisem zatisnila oči...“ ženska ni mogla več zadrževati solz.

„In se jezili name, kajne? Pa pravite, da niste nič čuli, ker ste vso noč spali?“

„Jaz nisem nič slišala, gospod župnik. Če bi kaj slišala, bi vam povedala. Čemu bi naj lagala?“

Dušebrižnik je bil še bolj potrjen v domnevi, da je pri postavitvi napisa imel glavno besedo Hubert. Da bi dobil na svojo stran mežnarico, se je poslužil grde laži. Zato se je gospod Simon moral najprej zbožati z mežnarico, da si zavaruje hrbet. Kajti v prihodnjih dneh jo utegne zelo potrebovati.

„Gospa mežnarica,“ je njegov glas hipoma dobil toplino, „ali mislite, da meni ni hudo pri srcu zaradi tega, kar so mi storili. Resnica je, da bi oni radi mene spravili iz fare, ne pa jaz vas iz mežnarije. Če bi ne bil to, kar sem, bi šel Huberta tožiti. Tako pa vas pooblašcam, da pred sodiščem zahtevate, da pove, pred kom in kdaj sem to govoril. Takim ljudem kot je Hubert, je mogoče le na ta način zavezati jezik. Da pa boste do cela mirni, vam tu vpričo vaših otrok izjavim: Dokler bom jaz na Slemenici, vas ne bo nihče metal iz mežnarije. Jaz vem, kaj se pravi bitti na cesti brez strehe in kruha, zato ne bom vam nikdar prizadel tega gorja. Dali pa ste Hubertu povod za laži nekoliko vi sami, ker ste resno vzeli tiste besede o pobiranju ofra.

Vaška idila. Drevlje v Ziljski dolini

Jaz že sinoči nisem mogel razumeti, kako da tudi vi niste vzeli vsega za šalo. S tem upam, da je zadeva pojasnjena.“

„Kadar se človek čuti prizadetega, tudi v navidezni šali najde zrno resnice,“ si je mežnarica s predpasnikom obrisala že dokaj razjasnjen obraz.

„Je res prav, da se je zadeva tako brž pojasnila. Tako vam ne bo treba brez potrebe kuhati jeze name. Imate še kako težavo?“

„Če ni nevarnosti, da bi namesto mene prišla v mežnarijo druga družina, kakor je vedel povedati Hubert, potem je vse v redu. Le to si želim, da bi tako kot jaz vam verjame, tudi vi meni verjeli, da jaz nimam pojma, kdo je kol postavil in

»bkorej so ga postavili. Gotovo so kol postavili moški. Ženske takega dela ne zmoremo. Moški pa vedo, da ženske ne znamo molčati. Zato mi že morete verjeti, da so ga postavili brez mene in skrivaj!“ je mežnarica za vsako ceno hotela dokazati svojo nedolžnost.

„Nimam razloga, da ne bi verjel tako trdnim dokazom,“ je župnik rad ali nerad moral dati sosedi vse prav, samo da bi jo dobil na svojo stran.

Dobra beseda dobro mesto najde. Tudi mežnarica je spoznala, da je bila do župnika po krivici osorna. Ponižala se je in ga prosila odpuščenja:

„Pa še to prosim, da ne zamerite, če sem bila v začetku nekoliko predrzna. Saj veste! Zaradi otrok!“

„Nič se ne bojte! Nič nisem hud na vas! Je že vse pozabljeno. Vaš nastop je bil v danih okoliščinah itak čisto na mestu. Kadar človek vso noč ne spi, drugi dan ni odgovoren za vsako besedo. Zato vam nimam kaj odpuščati. Vi ste bili sploh vedno dobri za mene in opravljate svojo službo v splošno zadovoljnost,“ je župnik z neobičajno prijaznostjo hvalil sosedo.

Ko sta se župnik in mežnarica tako lepo pobotala, je dušebrižnik še naprosil sosedo, da bi mu pomagala izslediti krivice. V ta namen naj bi mu vse, kar bi zvedela glede postavitve kola, prišla brž povedat.

„To pa, to! Ste lahko brez skrbi! Ene stvari ne bom zase obdržala!“ se je mežnarica čutila počaščeno, da jo župnik nenadoma tako upošteva, ko pa je bilo doslej že to veliko, če jo je sploh maral do kraja poslušati, kadar mu je prišla pripovedovati, kaj se dogaja po fari.

Mežnarica je po načelu: Boljše drži ga, nego lovi ga! čisto pravilno sklepala, da

je zanjo boljše, ako ostane na Slemenici gospod Simon. Dokler bo on tu, so ji na razpolago mežnarija in cerkvene njive. Če odide, ali ga odpeljejo, utegne njegov naslednik v resnici iskati novega cerkvnika. Zato si je ženska trdno zavzela, da bo njen obveščevalni center v prihodnjih odločilnih dneh brezhibno deloval in bo tako župnik stalno na tekočem. Ker se dušebrižnik še ni poslovil, je takoj izrabila priložnost, da mu pokaže svojo dobro voljo in znanje:

„Morda bo prav, če vam povem, da je bil za božič pri Bogataju prejšnji učitelj,“ je na licu mesta hotela preizkusiti, kake vrste novice župnika zanimajo.

„Bi bilo dobro brati kako mašo, da ne bo hodil več nazaj,“ gospodu Simonu ni bilo prijetno pri srcu, ko je soseda omenila bivšega učitelja.

„So govorili, da utegne za novo leto spet priti, ker je pustil pri hiši nekaj perila. To se pravi, Bogatajeva kajžarica, ki pere Bogatajevem, mi je povedala, da je med perilom opazila tudi nekaj učiteljevega perila. Brž ga je spoznala, ker je že preje prala učitelju. Pravi, da ga je toliko, kolikor ga človek potrebuje, da se enkrat preobleče...“

„Hm! Pa ne da bi se... No ja! Hitler je že vedel, zakaj je tem požeruhom predpisal rjave srajce!“ so župniku misli ušle čisto v drugo smer, kakor mu jih je hotela usmeriti soseda, tako da trenutno novici ni prisojal večje važnosti.

Bil pa je dušebrižnik tudi že lačen in utrujen, tako da se je od mežnarice prav na kratko poslovil z namenom, da gre zajtrkovat. Zavest, da mu je brez večje težave padla v roke tako važna in že izgubljena strateška postojanka kot je bila mežnarica, mu je dala novega poguma. Šele sedaj, ko je imel varen hrbel, je mogel upati na uspešno obrambo pred nasprotniki.

O GOSPA NAŠA, O MATI NAŠA

(Govoril pri popoldanski pobožnosti slovenskega romanja v Lujanu, 10. maja 1959
g. duhovni svetnik Alojzij Košmerlj)

Ljubljani rojaki! Spet doživljamo srečni in zadovoljni ta lepi dan krščanskega veselja in bratske skupnosti pod okriljem naše nebeške Kraljice, Gospe in Matere, preblazene Device Marije.

Z vseh strani prihajamo in se zbiramo na tem našem narodnem romanju k Mariji lujanski, glavni patroni te naše nove domovine, v katere veličastni baziliki je našla svoj vredni prostor tudi podoba naše Marije Pomagaj, Kraljice slovenskega naroda.

Vse nas spet družijo danes ob Mariji ena vera, eno upanje, ena ljubezen: sveta katoliška vera naših očetov in mater, ki so jo znali vedno junaško braniti proti krivim naukom in brezvernim sovražnikom in so jo neokrnjeno, čisto in zdravo zapuščali svojim otrokom iz roda v rod; sveto zaupanje v Boga in Marijo, ki je bilo našim prednikom vedno kakor skala v viharjih, da so z očmi in srci obrnjeni v nebo, v verni molitvi zmagovali vse težave in preskušnje; in ona sveta ljubezen krščanska, s katero so nas naši krščanski starši vedno učili ljubiti Boga z vsem srcem, z vso dušo, iz vseh moči, za Bogom Marijo kot najvrednejšo naše ljubezni med vsemi ustvarjenimi bitji, potem pa slehernega svojega bližnjega kakor samega sebe.

Krščanska vera, upanje in ljubezen — to so tri najvišje, božje čednosti, tri svete luči, ki svetijo kristjanom na pot življenja, tri zvezde vodnice, ki so nas danes pripeljale do Marije v Luján.

Marija! Sladko občutje napolni naše srce vselej, kadar izgovorimo to pre-

sladko ime. Marija je najslajša skrivnost naše vere, skrivnost Kraljice usmiljenja in predobre Matere. Biti pri Materi, ki je obenem Kraljica nebes in zemlje, je naše veliko veselje in sreča.

Skrivnostna moč ljubezni nas zato vedno znova vleče k Mariji. Kako dobro dene našim dušam, ko se moremo v pobožni zbranosti zaupno pogovoriti z Njo o vsem, kar nam polni ali teži srce.

Marija, Gospa in Mati naša, se svojih vernih otrok vselej razveseli, kadar koli jo obiščejo. Ona vse razume, vse odpušča. Nikogar nikdar ne zavrže; za vsakega hrani besedo tolažbe in dobrote. Bolj ko je kdo ubog in zapuščen, večja je ljubezen Marijinega Srca do njega. V njenem velikem Srcu, polnem neizmerne usmiljenja, najdejo naše prošnje, naši klici za pomoč vedno blag in učinkovit odmev. Še nikoli ni bilo slišati, da bi Marija koga zapustila, ki je pod njeno varstvo pribežal, njene pomoči prosil, se njenim prošnjam priporočal.

Gospa naša in Mati naša

V prelepi molitvi našega vsakdanjega darovanja Mariji jo kličemo najprej našo Gospo. Po vsej pravici. Ker je rodila Jezusa, našega Zveličarja, ki je Gospod nebes in zemlje. Marija upravičeno nosi slavni naslov naše Gospe in Kraljice.

In ne le naša, Marija je Gospa in Kraljica vesoljnega sveta, vidnega in nevidnega. Kakor je Bog kot Stvarnik gospodar vesoljstva, tako je Marija po božji dobroti in odredbi Gospa in Kraljica vseh stvari.

Če je o Jezusovem imenu zapisal sveti Pavel, da se v njem pripogiblje sleherni koleno v nebesih, na zemlji in pod zemljo, tako se isto godi s sladkim in veličastnim imenom Marijinim. Marija sedi v nebesih na desnici svojega božjega Sina, edinstvena čast, ki jo dviga nad vsa ustvarjena bitja.

In ker je tako visoko povzdignjena, razpolaga Marija tudi z vsemi zakladi in milostmi, ki jih je Jezus zaslužil; soudežena je Sinove blaženosti, veličine in moči. Mati Jezusa, ki je Kralj vseh kraljev, je Marija resnična Kraljica in vladarica vsega stvarstva, srednica vseh božjih milosti. V Fátimi je sama povedala, da je Bog usodo svetá položil v njene roke.

Visoko moramo vedno misliti o Mariji. Prva je za Bogom. Njena čast je vzvišena nad vse stvarstvo. Njena moč v nebesih je kakor neomejena.

Pa ni le Gospa in Kraljica, ampak tudi **Mati**. In prav zato **Mati**, ker je Gospa, **Mati** našega Gospoda Jezusa Kristusa. Ko ga je po Svetem Duhu spočela v svojem deviškem telesu, je že tedaj postala duhovna mati vsega človeštva, saj je Jezus, po besedi svetega Pavla „naš prvorojeni brat“.

Eva je bila imenovana mati vseh živih, ker je za človeški rod početnica telesnega življenja; v duhovnem oziru pa svojim otrokom ni dala življenja, ampak jih je s svojim grehom pahnila v dušno smrt. Marija je druga, boljša Eva, kakor je Jezus drugi, boljši Adam; in kakor nam je Jezus s svojo smrtjo na križu služil večno življenje, tako je Marija v duhovnem oziru resnična Mati vseh živih, ker je Mati milosti, ki jo daje vsem, ki so blage volje.

Pod križem je Marija z Jezusom so-trpela za naše odrešenje. Tam je Jezus na slovesen način potrdil njeno duhovno materinstvo nad vsem človeštvom, ko ji je učenca Janeza izročil za sina, učencu

pa naročil, naj vzame Marijo za mater k sebi.

In ker je Marija Mati vsega človeštva, je tudi njena ljubezen vse obsegajoča. V njenem Srcu je Bog združil ljubezen vseh človeških mater in jo še pomnožil do neke neskončnosti. Marija je tudi Mati, ki ne umrje. Z dušo in telesom poveličana živi v nebesih, kjer je njen sladko opravilo v tem, da čuje nad svojimi otroci na zemlji noč in dan, da nas spremlja ljubeče na vseh naših potih, da pred nebeškim prestolom neprenehoma za nas prosi in posreduje. To je njeno materinsko poslanstvo, v tem je neskončna sreča njenega materinskega Srca.

Tebi se darujemo, Tebi se posvečujemo

Posebni namen našega letošnjega romanja je obnovljenje našega posvečenja Marijinemu brezmadežnemu Srcu. Ponovno se bomo darovali svoji nebeški Gospe in Materi z dušo in telesom. Izročili ji boste svoje, družine, izročili ji bomo vse naše drage, izročili ves naš slovenski rod ki živi tukaj, po svetu in doma.

Marija je po vsem krščanskem svetu ljubljena in češčena. Slovenci jo že od davnih dni priznavamo za svojo Kraljico in se s ponosom imenujemo Marijin rod. Vsa naša draga slovenska zemlja je res kar posejana z Marijinimi cerkvami in kapelicami. Številna in s pobožnim hrepenenjem obiskovana so slovenska Marijina božja pota — tudi še zdaj, ko so tokovi doma krščanskemu življenju nasprotni.

V duhu si predstavljamo naš rod doma, kako v tem mesecu maju poje in moli k Mariji pred njenimi ozaljšanimi oltarji: O Marija, ti cvetica, ti prekrasna šmarnica — bodi naša pomočnica, prosi za nas Jezusa! Težje ko doma postaja življenje, večje je zaupanje do nebeške Gospe in Matere.

Rojaki slovenski! V mislih na vse to čuvajmo zvesto v svojih srcih blagoslovljeno ime Matere božje. Častimo zaupno

njeno podobo; nosimo z vernim zaupanjem njeno svetinjo. Častimo jo vedno z otroško, iskreno pobožnostjo; častimo pa jo tudi s svojim življenjem.

Naša posvetitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu naj danes ponovno izzveni v to, kar je pokojni papež Pij XII. leta 1954 naročal katoliškim Bretoncem ob njihovem narodnem posvečenju Mariji. Takole je veliki papež govoril o pomenu posvetilnega dejanja:

„Oni, ki se Mariji posveti, postane na prav poseben način njena last in posest. Njegova duša postane kakor svetišče presvete Device. Marijina podoba ga podpira, da z vso odločnostjo zavrača slabe misli in želje. Ljubezen do Marije mu daje moč, da se loti v življenju tudi težkih stvari in zmaguje ves strah pred brezvernim svetom. Po ljubezni do Marije bo zmagoval v sebi nad mrzlo sebičnostjo, bo služil in delal in se pokoraval s potrpljenjem. S pogledom, uprtim v Marijo, se bo učil ljubiti čistost, ponižnost in ljubezen, ki tako čudovito blestijo v duši presvete Device. Naučil se bo sovržiti greh, ki ga bo pobijal sam v sebi in se mu bo povsod ustavljal z vsemi močmi. Ko gleda Brezmadežno, kako s svojo peto stre glavo peklenski kači, ko vidi božjo Mater, kako dviga v naročju svojega božjega Sina, se bo vedno čutil ponosnega in srečnega, da pripada Jezusu in Mariji.“

Lepše bi globoki pomen posvetitve težko kdo orisal.

+

Bratje in sestre! Bolj ko so časi težki in negotovi, bolj nam je potrebno, da se zatekamo pod Marijin plašč, da hitimo v Marijino zavetje. Marija je kakor utrjen grad, kakor nepremagljiv tabor pred sovražniki našega zveličanja. Satan in njegove sile beže pred Marijinim pogledom. Ona je bila v vseh časih in je še danes in bo zmeraj: Zmagovalka vseh krivih ver.

Izročimo se torej dragi rojaki, danes ponovno Mariji z veliko vero, z velikim zaupanjem, z veliko ljubeznijo. Združeni vsi pod njenim varstvom in vodstvom bomo verni Slovenci tvorili družno Marijin dvor in Marijino častno stražo, izpričujoč se vedno in povsod kot otroci vredni take Matere. In naša prva skrb bo ta, da sami ljubimo Marijo in ji zvesto služimo, pa tudi prizadevanje, da bi ji še drugi služili in jo ljubili.

Naj nam tako ostane današnja naša slovesna posvetitev pribežališče proti vsem skušnjavam, temelj zaupanja v naših molitvah, in sredi mrzlega sveta mogočna vzpodbuda v vsakdanji borbi za zvesto službo Bogu in za zveličanje naših duš. Z Marijo skozi življenje! Tako naj vedno bo!

ARGENTINA

Spet so slovenski rojaki v Argentini romali k Materi božji v Luján. Storili so to kot vsako leto drugo nedeljo v maju. Ni pa šlo to pot tako gladko kot druga leta. Železniška uprava ni bila v stanu dati posebnega vlaka, ampak samo nekaj vagonov, ki so jih priključili na redni jutranji vlak. Naši ljudje so to težavo obšli s tem, da so si organizirali avtobuse iz svojih naselij naravnost v Luján. Hujša je bila druga ovira: zoprn mrzel dež, ki je začel rositi že v soboto in curljal skozi vso nedeljo, vse do tedaj, ko je bilo romanja konec. Nato se je pa nebo zvedrilo in zvezde so hudomušno zasijale... Kljub temu pa je prišlo okrog 1200 Slovencev v Luján. Tretjino manj kot prejšnja leta.

V Lujanu je naše romarje pozdravil mercedeški škof msgr. Anunciato Serafini, kamor spada tudi Luján. Pohvalil jih je, da so kljub slabemu vremenu in hudemu mrazu prihiteli v Luján, s čemer so gotovo izpričali svojo vero. Prosil jih je, naj ji ostanejo zvesti tudi v bodoče. — Nato se je pričela sv. maša, ki jo je opravil direktor slovenskih dušnih pastirjev v Argentini g. Anton Orehar. V svojem govoru je zlasti poudaril pomen

slovenske skupnosti in opozoril na pogubne stvari, ki jo lahko narodno in moralno upropastijo. Posebej se je pomudil pri plesu, ki bi ga nekateri krog radi proglasili za edini način, kako utrjevati in držati skupaj slovensko skupnost v tujini. Poudaril je, da je sicer ples samo po sebi indiferentna stvar, toda konkretno pa vedno vpliva in sicer večkrat slabo kot dobro. Tistim, ki mnogo plešejo, jemlje smisel za resno delo v skupnosti in jih plitvi. Mladina, ki mnogo pleše, postane omahljivega značaja in je malo odporna za zapeljive zanke življenja. Zato nosijo vsi, ki skupnost vodijo, težko odgovornost, da ne bodo s svojimi prireditvami krušili odporne sile slovenske moči. Grunta se ne reši z odprodajanjem parcel, temveč s tem, da se otroke navduši za resno delo, s katerim bodo grunt rešili. Nadaljevati moramo s podpiranjem ustanov, ki vzdržujejo slovenske časopise, šolo, službo božjo ter prirejajo zdrave družabne prireditve. Na Goriškem in Koroškem se morajo naši rojaki za te dobrine neutrudno borovati. Nam pa jih tujec ne jemlje; tisti, ki jih bodo zapravili, bomo mi sami, če ne bomo radi jemali nase žrtev in se vsega slovenskega udeleževali.

Popoldanski del romanja se je pričel s pridigo g. svetnika Alojzija Košmerlja. Njegov govor prinašamo bolj spredaj na začetku tega zaglavja.

Po pridigi g. svetnika Alojzija Košmerlja se je razvila radi slabega vremena procesija kar po notranjosti bazi-like. Udeležil se je tudi škof msgr. Serafini. Že med procesijo so začeli udeleženci odpevati lavretanske litanije, ki jih je dirigiral kot tudi ostalo petje dopoldne in popoldne g. Janez Markič, župnik iz Pontevedre. Pred blagoslovom so vsi romarji zmolili posveto molitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu, ob izhodu iz cerkve pa prejeli spominsko podobico s sliko Marije Pomagaj z Rakovnika pri Ljubljani. Na njej je bilo napisano: „Marija Pomagaj z Rakovnika pri Ljubljani! Ne pozabi ne nas v tujini ne naših bratov in sestrá v domovini! Pomagaj nam vsem, da po Tebi pridemo do Jezusa, Tvojega Sina! — Ob priliki

svojega vsakoletnega romanja v Luján, 10. maja 1959, smo Slovenci, bivajoči v Argentini, obnovili posvetitev svoje skupnosti brezmadežnemu Srcu Marijinemu in se spomnili 30. maja 1943, ko smo šli v spokorni procesiji na Rakovnik pri Ljubljani in obljubili Materi božji:

1. da bomo posvečevali Gospodove dni in poslušali božjo besedo;
2. da se bomo varovali preklinjanja in nečistosti;
3. da bodo zakonci živeli, kakor Bog hoče;
4. da se bomo varovali sovraštva, sebičnosti in grehov jezika;
5. da bomo delovali apostolsko in molili rožni venec;
6. da bomo opravljali pobožnost prvih petkov in prvih sobot.

ITALIJA

V nedeljo, dne 19. aprila 1959, je bil posvečen jezuit p. Eiletz Silvin v duhovnika bizantinsko vzhodnega obreda. Svečane obrede, ki so se izvršili v zavodu za vzhodno liturgijo Russicum v Rimu, je opravil škof, msgr. Katkov ob navzočnosti več duhovnikov istega obreda in z asistenco slovenskih jezuitov gg. Korena in Žužka Ivana. Vso liturgijo posvetitve je spremljal ruski kor pod vodstvom direktorja kora p. Pichlerja. Naslednji dan, v ponedeljek, dne 20. aprila, je p. Silvin Eiletz pel svojo prvo daritev v cerkvi sv. Klemenca in sicer pri oltarju sv. Cirila. Soslужitelj pri sv. maši sta bila rektor Russicuma p. Horaček in p. Žužek. Svečano prvo daritev, kateri so prisostvovali generalni asistent p. dr. Anton Prešeren SJ in g. Marko Kranjc, ki je zastopal odsotne starše novomašnika, ter prijatelji in znanci, je povzdignilo prekrasno petje istega ruskega pevskega zbora. Prav istega dne je novomašnik pozdravil po vatikanskem radiju, pri večerni oddaji za Južno Ameriko, svoje starše, brate in svakinje. Pozdravil jih je najprvo v španskem jeziku, nato pa jih je še nagovoril v slovenskem jeziku. Po nagovoru je podelil svojim staršem in sorodnikom svoj prvi novomašni blagoslov. Njegovi starši, bratje in svakinje so klečeč ob radiju ginjeni sprejeli blagoslov svojega sreč-

nega sina oz. brata, ki se je, dasiravno tako daleč, vendar le približal svojim dragim svojcem in jim olajšal bol, ker niso mogli osebno prisostvovati temu velikemu dejanju. — V nedeljo, 26. aprila, je g. novomašnik ponovil svojo novo mašo v kapeli čč. šolskih sester na Via dei Colli v Rimu. Pri vходу je visel naš tradicionalni slovenski napis „Novomašnik, bod' pozdravljen!“ Po sv. maši so čč. sestre priredile v svoji znani gostoljubni hiši prijateljsko zakusko, kjer je novomašnika nagovoril g. p. dr. Anton Prešeren in g. Marko Kranjc. Šolske sestre so v svoji materinski ljubezni poskrbele, da se je novomašnik počutil kakor doma in so s tem plemenitim dejanjem tudi njemu olajšale odsotnost njegovih staršev. Sestra prednica ga je obdarila z bogato torto v obliki misala, na kateri je bleščal napis: „Ti, ki si naš, misli na nas, kadar daruješ iz svetih posod!“ Prav prijetno pa je bilo iznenadenje, da je tudi bivša generalna prednica, č. mati Terezija Hanželič, dasi bolehná, prišla osebno pozdravit novomašnika.

VENEZUELA

G. Janez Grilc, izseljenski duhovnik v Venezueli, je začel z izdajanjem lastnega lista, ki nosi naslov „Življenje“. Izhaja kot razmnoženina in po potrebi.

Zahvalni dan. Prvo nedeljo v maju so se Slovenci zbrali k zahvalni službi božji. Minilo je namreč že leto, kar ima tudi Venezuela svojega dušnega pastirja za Slovence. V pridigi je g. Grilc razvil misli o medsebojnem potrpljenju in povezanosti, po maši pa je bila zahvalna pesem z blagoslovom. Tudi Venezolanci radi prihajajo k sv. maši. Pritegne jih zlasti ubrano petje. Tako — žalostno je povedati — mašijo vrzel, ki jo pušča mnogi rojaki, ki iz praznih razlogov ali komodnosti opuščajo to, kar je tako potrebno tako za versko kot narodno zadevnost.

Na kratek dušnopastirski obisk v Maracaibo je odšel z letalom 3. maja t. l. g. Janez Grilc. Samo na eno stran je 755 km. Vrnil se je z lepimi vtisi. Vseposvoda je našel dobre ljudi, ki se trudijo za napredek.

ZDRUŽENE DRŽAVE

V starosti 94 let je umrl v St. Johnsu, Minnesota, starosta ameriških slovenskih duhovnikov benediktinec p. **Roman Homar**. Bil je zadnji naš misijonar Barogovega kova. Baraga, Pirc, Homar, so imena, ki označujejo izredno plodovito dobo slovenskih misijonarjev med severnoameriški Indijanci. Rodil se je leta 1864 v Podhruški pri Kamniku. Ko je bil devet let star, se je srečal z misijonarjem Pircem. „Fant,“ je tedaj dejal misijonar fantku, „če boš res kdaj duhovnik, ne ostajaj na Kranjskem... V Ameriko pojdi med Indijance!“ Leta 1883 je Homar kot devetnajstleten fant temu svetu sledil. Dolgo vrsto let je misijonaril med Indijanci v severni Minnesoti. Bil je zadnji Slovenec, ki je govoril indijansko. Dolgo vrsto let je bil župnik v mestu Ogema, Minnesota. Leta 1953 je stopil v pokoj. Zadnja leta je nato preživel v benediktinskem samostanu v St. Johnsu.

KANADA

Slovenska župnija v Torontu je spet storila korak naprej. V začetku tega leta, t. j. 28. februarja, sta dospeli v Toronto iz Argentine prvi dve slovenski usmiljenki, ki jih je določilo vrhovno predstojništvo v Parizu za slovensko župnijo Marije Pomagaj v Torontu. Sestri sta Lidija Krek, rodna sestra dr. Miha Kreka in Cecilija Prebil, rodna sestra bivšega kitajskega misijonarja g. Andreja Prebila CM. Vrhovno predstojništvo je iz Francije obljubilo še dve sestri, saj je znano, da tam deluje nad 20 slovenskih usmiljenk. — V zvezi s prihodom usmiljenk se je začela v župniji Marije Pomagaj v Torontu akcija za nabiranje denarja, s katerim naj bi se župniji olajšal nakup in oprema hiše za usmiljene sestre. Cena hiše je trideset tisoč dolarjev. Je v neposredni bližini farne cerkve. Zanimivo je dejstvo, da hiše dalj časa ni bilo mogoče kupiti. Pa so dušni pastirji na skrivaj položili vanjo čudodelno svetinjo. Dva dni nato je bila pogodba za hišo podpisana.

(Nekaj vtisov iz obiska po slovenski zemlji)

SKOZI PTUJ IN ORMOŽ V PREKMURJE

17. julij. Obletni dan moje nove maše. Dolga je bila pot do oltarja. Skozi rosne travnike, mimo jareninskega dvora, skozi bogato obetajoče vinograde in žitno klasje tja na Cirknico, kjer sem sédel na vlak in potem po mariborskih ulicah vse do sv. Magdalene, kjer so me pričakovali prejšnji večer, toda okolnosti so me primorale na spremembo sporeda.

Še smo se kaj pomenili, a ob enajstih odhaja avtobus proti Ptuj, kateri naj bi me popeljal proti Prepolju pri Račah. Kar nismo se mogli sporazumeti, kje je to! Slednjič je menil nekdo, da naj izstopim v Stariših.

Torej dobro. Pa naj bo pri Stariših. Bom že kako našel sorodnike rojaka Klajnska. Toda ni mi bilo dano. Vreme je že od zjutraj grozilo. Pri vrčku piva, ko sem čakal na avtobus, sem pomislil: vode bo najbrže več kot piva. Tega je namreč že ob pol enajstih zmanjkalo. Jaz sem dobil prav zadnji vrček. Dež se je pa kar kmalu ulil; ko smo bili na potu, nas je ves čas zalivalo. Kam naj se denem brez dežnika in še kdo ve, kako daleč bo do Prepolja.

Jadrno smo gnali dalje po lepi cesti skozi plodno Ptujsko polje. Kmalu smo bili v Hajdini in že je zrastel pred nami ptujski grad. Dež je med tem prenehal.

Most čez Dravo je v popravilu, zato težja vozila ne gredo čez. Peš sem stopil tja do mogočne cerkve, ki je pač ena najčastitljivejših božjih hiš na slovenskih

tleh. Imel sem čas za ogled znamenitosti. Nisem bil prvič v Ptuj, vselej tako mimogrede. Po ogledu cerkve sem se lotil težavnega opravila, da poiščem kega duhovnika. Tam, kjer je bilo nekoč župnišče, nobenega človeka nikjer; a na vsakih vratih ime stanovalca. Grem v prošitjo. Vse zaprto. Na gornjem koncu prošitje je zgradba na pol v ruševinah. Tam so živeli do nedavnega minoriti, ki so se mogli vrniti na svoje. Videl pa le nisem nobenega duhovnega gospoda.

Ob treh sem sedel v avtobus, da se ustavim za kratek obisk pri sošolcu Alfonzu Klemenčiču, članu nemškega viteškega reda, ki je bil kot metliški župnik obsojen na smrt, a je po daljši pokori v ječi in po čudnih dogodkih nazadnje prišel v Ormož. Mimo Vélike Nédelje, kjer je v pokoju dolgoletni metliški prošt Gregor Cerar, moj predstojnik v Metliki, sem bil kmalu v Ormožu. Tudi to mestece so Nemci smatrali za svojo trdnjavo kot Ptuj. Bila so to gnezda, kjer je nemčurstvo vedno dvigalo prevzetno perjanico. Obe mesti sta ohranili nekatera javna dela, ki jih je Nemec v tistih letih izvršil, kakor lepe ceste in tlakovane trge.

Tudi v Ormožu ima župnišče tuje stanovce, vendar imata župnik in kaplan dostojne prostore. Čudno in grozotno zgodbo mi je povedal gospod Klemenčič, da sem mogel dobiti bolj realno sliko o položaju v Metliki, kamor sem bil tudi namenjen na obisk.

Hitro je minila urica časa; treba je bilo na vlak, ki me bo ponesel skozi dru-

gi konec Slovenskih gor, katere tako čudovito opisuje Kociper...

Trudno je vlekel vlak navzgor proti bregovom, ovenčani z jagnedi in potem navzdol proti Ljutomeru in dalje proti Veržeju. Dežja, ki je zalil pred par urami Ptujsko polje, tod niso videli. Zemlja je bila suha. Pšenica že požeta. Kmalu smo zdrdrali čez Muro, skozi Bogojino, ki kar ni hotela pokazati cerkve, ki je znana kot spomin Plečnikovega genija.

PRI SV. SEBEŠČANU

V Murski Soboti postoji vlak celo uro, toliko, da lahko pogledaš po mestu. Pa to bom opravil jutri. Danes imam že precej korakov v nogah.

Trudno je spet sopihal vlak tja gori proti Goričanskemu. Do Mačkovca sem bil namenjen. Tam bom dobil Stevija Gamboca in ženo, ki sta mesec za menoj odpotovala iz Argentine v domovino.

Ni bilo težko najti hiše. Bil je že mrak, ko sem vstopil. Nista mogla verjeti Stevi in Fana, da je res. Seveda je bilo takoj „gostovanje“. Pa se je potožil Stevi, da ni mesa, da je vsega malo in da je vse „malo“... slabo.

Mačkovci so kraj, od koder je menda največ prekmurskih priseljencev v Argentini. Sv. Sebeščan, Danjkovci, Pečarovci, to so kraji, kjer so doma rojaki, ki so bili najbolj številni pri slovenski službi božji in v pevskem zboru na Avellanedu. Zato sem si namenil, da obiščem te kraje.

Zgodaj sva vstala 18. julija s Stevijem, da prideva pravi čas k Svetemu Sebeščanu, ki bi mu po kranjsko rekli Boštjan. Visoko gori nad Prekmurjem kraljuje ta božja hiša.

Prideva do cerkve; kar celo uro sva hodila, če ne več, ker Stevi ni več za taka pota; on je vaje kolektiva.

Cerkev je bila odprta. Župnika nikjer. „Plevanuš so šli orat,“ tako sem zvedel.

Čez hip je že pritekel fantek, kateri je takoj vse pripravil za sveto mašo.

Med tem je prišel župnik, ki me je povabil k zajtrku. Nato smo skočili po vasi, da pozdravim svojce nekaterih rojakov. Od tu je Lajči Šeruga. Še danes se reče pri mežnarju, kjer je bil on v tem poslu v svojih mladih letih.

Le kako bi mi postregel, je skrbel Lajčijev brat. Toda za vse to je poskrbel že župnik. Najprej je zoral njivo za repo.

Motiv iz idiličnega podeželja v Prekmurju

Danes doma duhovnik marsikje res ne more drugače izhajati kot tako, da si sam kaj pridela na njivici, ki je cerkvi še ostala.

Poslovala sva se. Do postaje Moščanci, ki je tik pod Sv. Sebeščanom, naju je spremil Šerugov brat, ki nama je povedal zanimive zgodbe prekmurskega življenja in dogodivščine izza časa vojne. Hudo je bilo tudi tam, toda toliko krvi ni bilo prelite kot na Kranjskem. Poleg drugih gospodarjev, ki so si drugod po Sloveniji menjavali in delili oblast, so bili v Prekmurju tudi Madžari.

V verskem pogledu je pa poseben problem mešanica s protestanti. Toda vsak čas postaja bolj jasno, da protestantizem ni v stanu vzdržati boja s sedanjo moralno nižino. Njihove družine izumirajo, ker nočejo otrok. Eden ali dva, ki ju sprejmejo, iščeta lažjega življenja. Dom prodajajo. Tako se njihovo število stalno niža. Mnogi pa tudi uvidevajo, da je katoliška Cerkev res božja.

Proti večeru sva s Stevijem spet sedla na vlak, da pohitiva v Mursko Soboto. On je moral tja zato, da prinese, kar je treba za drugi dan, soboto, ko bodo imeli mlatiče. Stroj gre od hiše do hiše. Je zadružni, pa tudi privatne imajo. Vsi vodijo točno kontrolo pridelka, tako da oblast natančno ve, koliko je pridelal vsak kmet. Dan mlatve je pa praznik, ko je treba postreči številnim delavcem, ki jih mora biti vsaj 25, da zmorejo v redu vse delo od donašanja snopov pa do posprave pridelka v kaščo.

IZ PREKMURJA V BELO KRAJINO

Murska Sobota je danes kraj, ki mu prisojajo že kakih 10.000 prebivalcev. Ima dve tovarni večjega obsega. Vendar se tožijo, da oblast za Prekmurje premalo stori. V centru mesta se vidi marsikaj novega. Pokazali so mi stavbo, kjer je imel nekoč tovarno perila rojak, ki živi sedaj v Argentini. Tudi nekaj judov je bilo tam; ki so večinoma izginili.

Stopil sem v cerkev. Ogromna stavba je, toda ne akustična, tako da se je vsak župnik ustraši.

Nekoč so salezijanci imeli tam lep

zavod. Iz njega je prišlo veliko duhovnikov, bodisi redovnih, bodisi svetnih. Mariborska škofija ima največ duhovskega naraščaja prav iz Prekmurja. Danes je seveda vse salezijansko delo zatrto. Pač pa so salezijanci nastavljeni kot župniki po mnogih farah.

Sobota, 19. junija. God sv. Vincencija Pavelskega. Še danes moram biti v Metliki, tako sem se zavedel, ko me je budilka poklicala. Bilo je pol štirih zjutraj. Kar hitro sem opravil sv. mašo in potem na pot!

Vozni red pravi, da gre avtobus iz Sobote na Radence in Maribor ter Ljubljano.

Pa ni bilo žive duše. To se mi je zdelo preveč sumljivo. Boljše vrabec v roki kot golob na strehi, tako sem pomislil in pohitel, da vsaj vlak dobim. Prav sem ravnal, ker bi ostal na cesti, če bi čakal na avtobus, ki že nekaj tednov ne vozi več. Je pa dnevno brzec iz Murske Sobote, ki je ob devetih že v Ljubljani.

Tako sem se lepo utaboril za to dolgo pot, ki jo označim kot pravi rekord. Malo kdo je v istem dnevu premeril dve najskrajnejši razdalji slovenske zemlje: iz Prekmurja v Ljubljano in iz Ljubljane v Metliko, to je 200 in 120 km.

Vlak je v Pragerskem dobil še potnike iz Maribora, v Zidanem mostu pa iz Zagreba. Nato pa naprej le z redkimi postanki. Tako sem v Ljubljani imel čas, ki sem ga potreboval za posle. Ob enajstih je odhajal dolenski „motorni vlak“. Ime je le še zgodovinsko, kajti stroj, ki je pred letom vozil ta vlak, je pokvarjen, tako da vlak sopiha z navadno lokomotivo, žene se pa seveda, kolikor more, da bi pripihal do Metlike, kjer ima zadnjo postajo. Od tam se spet vrne v Ljubljano.

Od Stične naprej se je nudila vsak hip slika ceste v gradnji. Kakih 40.000 udarnikov, organiziranih v desetih ali več brigadah, je gradilo avtocesto, katera med Stično in Škocjanom še ni bila dodelana. Sedaj je že vsa odprta prometu. Glavne posle morajo opraviti seveda le redni delavci, ker delo udarnikov in udarnic ne velja dosti. So srednje in višješolci in dekleta, ki se seveda po svoje zabavajo, obenem pa jih vzgajajo v

SLOVENIJA

Molitve za duhovniški naraščaj. V Slomškovem letu je lavantinski nadpastir msgr. dr. Maksimilijan Držečnik znova pozval vernike in duhovščino, naj molijo, da bi škofija imela dovolj duhovnikov. Že lani je v ta namen uvedel v četrtek pred prvim petkom večerno duhovniško pobožnost s sv. mašo ter molitveno uro za duhovnike in nove duhovniške poklice. Razveseljivo je, da ljudje k tem molitvam radi prihajajo, posebno matere z otroci, in prejemaajo sv. zakramente, da bi Bog obudil novih poklicev. Tudi se mora vsako nedeljo in praznik pri popoldanski službi božji opraviti molitev za duhovnike.

Skrb za umrle duhovnike. Letos v mariborski škofiji smrt zelo redči duhovniške vrste. Od novega leta do srede marca je umrlo že šest duhovnikov! Ver- no ljudstvo se duhovniških pogrebom rado in v izrednem številu udeležuje. Letos se je uvedla navada, da duhovniki svo-

„zgrajene“ člane nove socialistične družbe.

Pod Hmeljnikom in na vznožju Trške gore je videti črto, koder se gradi ta cesta, ki pride na Krko v Šenpetru, ki se pa sedaj imenuje Otočec.

Vlak je sopihal dalje mimo Uršnih sel na Rožni dol in planil skozi tunel v Belo krajino, ki se je spet odprla pred mano kot pisana knjiga.

Suhor, Radovica in Gorjanci v ozadju. Tamle je Metlika. Ob treh sem bil na mestu. Tam sta me sprejela kaplan in prošt.

Stopil sem v cerkev, kjer sem več kot pet let oznanjal božji nauk. Vsa v odrih je. Obnavljajo slike, ki jih je Jebačin pred 50 leti skazil. Drugo nedeljo bo birma in za to priliko je treba nekaj izrednega. Ljudje so z veseljem dali in storili in posodili, kar je bilo, da se delo lepo dovrši.

jim vernikom takoj oznanijo ime umrlega sobrata, spregovorijo o njem nekaj besed, skupno zanj molijo in oznanijo, kdaj bo sv. maša zanj. Ljudje radi prihajajo v cerkev, saj se zavedajo težke odgovornosti, ki jo imajo s tem, da naklonijo v molitvi milost božjo naslednikom pokojnih božjih služabnikov. — Nekaj izrednega je na teh pogrebihi tudi udeležba duhovnikov. V Ljutomeru je dekana Andreja Lovreca (umrl 26. januarja 1959) spremilo na zadnji poti sto sedem sobratov, Franca Petka, župnika iz Loč pri Poljčanah (umrl 20. februarja 1959) pa petdeset duhovnikov. Na pogrebu Antona Češornja, župnika v Drežnici (umrl 1. februarja 1959) je prihitelo 45 sobratov, pogreba za župnikom Francem Ks. Majdičem v Sodražici (umrl 23. februarja 1959) pa se je udeležilo trideset duhovnikov.

V Sodražici so 26. februarja pokopali zlatomašnika in duhovnega svetnika Franca Ks. Majdiča, ki je 25 let preživel kot župnik v tem kraju. Vseh let duhovništva je izpolnil 59. Deloval je, preden je prišel v Sodražico, v Polhovem gradu, Vačah in Motniku. Dočakal je visoko starost. 85 let. Pogrebne obrede je opravil ribniški dekan Alojzij Dobrovolje, od pokojnika se je pa poslovil sedanji župnik dr. Stanko Lenič.

Osem in štirideset let svojega življenja je prebil kot delilec božjih skrivnosti v Ljutomeru dekan in župnik **Andrej Lovrec**, potem ko je dve leti kljuboval hudi zavratni bolezni. Svojem faranom je bil res oče, prijatelj in svetovalec v vsaki težavi in preizkušnji. Bil je rodom iz Sv. Lovrenca v Slovenskih goricah. Letos je dopolnil 80 let. Preden je prišel v Ljutomer, je deloval osem let v Hočah pri Mariboru, eno leto pa pri sv. Juriju ob Ščavnici. Bil je odličen katehet, izboren pevec in vnet narodni delavec. Ostal je v Ljutomeru tudi pod nemško zasedbo, dasi so ga nacisti izgnali iz župnišča. Leta 1952 mu je bilo dano opraviti še zlato

mašo. Pogrebnih obredov se je udeležilo nad štiri tisoč ljudi. Njegov duhovniški lik je orisal kanonik dr. Alojzij Osterc, sv. mašo zadoščen pa je daroval kanonik Hrastelj, med tem ko je pogrebni spreved vodil dr. Meško, kanonik iz Maribora. Navzoč je bil tudi ljubljanski prošt dr. Franc Kimovec. Ob grobu se je od umrlega poslovilo osem govornikov.

V Ljubljani so 30. aprila pokopali upokojenega kateheta Janeza Pivka. Doma je bil iz Idrije. Dočakal je 65 let. Življenje mu je uničil rak na pljučih. Nazadnje je stanoval v frančiškanskem samostanu.

Ljubljanska škofija ima letos tri biseromašnike (šestdeset let mašništva): dr. Demšar Josip, še aktivni predavatelj katehetike na teološki fakulteti in profesor verouka v pokoju v Ljubljani; Erzar Franc, župnik v pokoju v Besnici ter Ocepek Jožef, župnik v Ovšišah. Vsi trije so bili posvečeni 22. julija 1899.

Na šesto povelikonočno nedeljo, 10. maja, je praznovala podružna cerkev sv. Andreja na Planini nad Horjulom tristoletnico svojega nastanka. Planina nad Horjulom je prijazna izletna točka med Lučinami in Polhovim gradcem, od koder je lep razgled po ljubljanski kotlini in Polhogrskih Dolomitih. Prvotna cerkev je bila zgrajena v drugi polovici 15. stoletja, v pisanih virih pa se prvič omenja l. 1526. V tistih časih je moralo biti česčenje sv. Andreja pri nas zelo razširjeno. To priča tudi dejstvo, da je v ljubljanski škofiji 6 farnih in 24 podružnih cerkva posvečenih temu svetniku, ki ga je božji Zveličar prvega poklical v apostolske vrste. Leta 1659 je bila v dveh letih dograjena nova cerkev, ki je dolga 22 metrov, široka pa enajst. Vanjo so postavili štiri oltarje, ki so posvečeni sv. Andreju, sv. škofu Brikciju, sv. Križu in žalostni Materi božji. Leta 1852 je pa cerkev dobila še peti oltar sv. Florijana, delo Matevža Tavčarja iz Idrije. Imela je štiri zvonove. Leta 1871 so Planinci k takratnim trem zvonovom dodali še četrtega. 1570 kg težki zvon je bil vlit, kot poroča župnik Martol „tistega leta, ko so Pij IX. petindvajsetletnico svojega preslavnega papeštva slovesno obhajali.

Posvetil ga je mil. škof Jernej Vidmar 22. rožnika (junija), 25. rožnika pa je bil med procesijo in zvonjenjem ter pokaanjem možnarjev srečno na Planino pripeljan.“ Žal je ta mogočni zvon pobrala prva svetovna vojna. Med drugo svetovno vojno je ostala cerkev sv. Antona nepoškodovana. Po vojni so njeno notranjščino lepo obnovili. Dobila je novo električno razsvetljavo, bila preslikana, oltarji restavrirani, nabavljene nove orgle. Trikrat na leto se vršijo pri sv. Andreju romarski shodi: na šesto povelikonočno nedeljo, prvo nedeljo v septembru in na praznik cerkvenega patrona, 30. novembra. Naj bi cerkev še bodoča stoletja služila utehi ljudstva, v blagor planinske soseske in v duhovno korist vseh častilcev sv. Andreja!

Pokojni župnik Česornja na mrtvaškem odru

SLOVENSKA KOROŠKA SPET
IZIGRANA

Med tem ko sta v sejni dvorani zunanjih ministrov velikih štirih zastopnika Vzhodne in Zahodne Nemčije sedla kot dva ponižana paglavčka vsak k svoji mizi in ondi srebrala kisló juhico, ki so si jo bili Nemci sami skuhalí, avstrijski oblastniki še niso doumeli znamenj časa in se gredo še vedno „Herrenvolk“. Namesto da bi se iskreno zavzeli za svoje brate v Južni Tirolski, jih le tolažijo s praznimi obljubami, v zameno za to pa so se z vsem njim lastnim cinizmom in z nacističnimi metodami vrgli na nezashčiten Koroške Slovence z jasnim namenom, da jih v kratkem germanizirajo. Z vseh vrst ustrahovanjem so prisilili večino slovenskih staršev, da so otroke odjavili od slovenskega pouka. Nato je dunajski parlament to krivico uzakonil in sedaj zahtevajo, da tudi slovenski župniki spoštujejo „voljo staršev“ in slovenske otroke učijo moliti v tujem jeziku. Kaj takega je zahteval le še Hitler. Tako so Nemci sami uničili dvojezično šolo, ki so jo na mirovnih konferencah prikazovali kot vzorno rešitev koroškega vprašanja in na ta način laže ohranili Slovensko Koroško za Avstrijo. Ker mirovna pogodba določa slovenske šole za vse Koroške Slovence, je to postopanje protustavno (mirovna pogodba je del ustave) in upamo, da se slovenski župniki ne bodo dali ustrahovati in bodo branili pravico do slovenskega pouka, ki jim po božjem in človeškem pravu pripada.

Ko je Avstroogrska pred 100 leti prepovedala konfesionalne šole, so avstroogrski škofje napovedali, da bo to imelo za konec monarhije. Sedaj se pripravlja med Avstrijo in Vatikanom nov konkordat in se zdi, da je vlada pripravljena pristati na konfesionalne šole. Želeti je le, da bi Vatikan sprevidel vso perfidnost avstrijskih vladnih krogov in vnesel v konkordat jasne določbe glede konfesionalnih šol za narodne manjšine, da bi bilo vsako tolmačenje konkordata v škodo pripadnikom narodnih manjšin izključeno. V tem primeru se bo razgalila vsa

propalost slovenskih sovražnikov, kajti le-ti bodo z gotovostjo hujskali proti slovenskim konfesionalnim šolam in bodo staršem prigovarjali in jih silili, naj puste otroke v laičnih šolah. Tedaj bodo pa morali slovenski starši izbirati ne le med nemštvom in slovenstvom, temveč tudi med vero in versko brezbriznostjo.

Med tem, ko vsi Slovenci po svetu občudujejo neuklonljivo življenjsko silo in plemenito borbo Koroških Slovencev za svoje pravice, se z grozo sprašujejo, kako je mogoče, da jim v tem usodnem boju matična država ne priskoči na pomoč. Jugoslavija se je ves ta čas držala ob strani. Tito se ni za Koroško nikoli zavzel, le dunajski poslanik je nekajkrat protestiral, da bi s tem vrgel nekaj peska Slovincem v oči. Tako morejo Slovenci vedno bolj verjeti poročilu lista „Kleine Zeitung“ z dne 28. II. 1958., ki pravi, da je Jugoslavija prodala Koroško za 150 milijonov dolarjev. Poročilo jasno pravi, da se je Jugoslavija odrekla svojim zahtevam po določenih delih Koroške in Štajerske s 190.000 prebivalci v zameno za izplačilo 150 milijonov dolarjev.

Tako bodo morali zgodovinarji k vrsti zločinov, ki jih je zagrešil komunizem med slovenskim narodom pridejati še ta grozni zločin nad Slovensko Koroško. S tem pa je tudi razumljivo, zakaj si upa dunajska vlada tako cinično kršiti jasne določbe mirovne pogodbe glede pravic narodnih manjšin: ker je matična država izgubila moralno moč, da se zavzame za prodane koroške Slovence.

Kakor že več let sem, so bile tudi letos za Slovence v Celovcu šmarnice v cerkvi novega bogoslovja v Trbiški ulici 30. Tam je ob nedeljah tudi redna slovenska služba božja. Šmarnično berilo „Marija nas kliče“, ki so ga letos brali na Koroškem, Tržaškem in Goriškem, opisuje Marijino življenje od rojstva do smrti. Knjigo je založila Duhovska zveza v Gorici.

Po Koroškem je v teku akcija za nabavo motornega vozila, ki ga bodo poslali v enega izmed misijonov v Južnem Vietnamu (nekdanja Francoska Indokina). Akcija lepo napreduje in obstoja upanje, da bo zbirka kmalu dosegla po-

trebno vsoto. S tem so Korošci pokazali da imajo res katoliško pojmovanje. Žal pa to pojmovanje pri nekaterih koroških Nemcih hitro pojenja, če je treba priznati, da so tudi Slovenci ljudje, ki imajo pravico do rabe lastnega jezika in nemo-tenega prosvetno-kulturnega udejstvovanja.

PRIMORSKE VESTI

Smrt v duhovniških vrstah. V sredo, 29. aprila, je v sanatoriju pri sv. Justu v Gorici umrl g. Karel Reja, dušni pastir Rupe in Peči pri Gorici. Tik pred božičem se je prišel zdraviti v goriško bolnišnico, a bilo je že prepozno. Z zgledno potrpežljivostjo in boguvdanostjo je prenašal hudo trpljenje in tako svetniško umrl. — Rodil se je g. Reja na Dobrovem v Brdih leta 1888. Leta 1913 je bil v Gorici posvečen za duhovnika. Služboval je nato v Kobaridu, Breginju, Spodnji Tribuši, na Ročah in od leta 1927 dalje v Ročinju pri Kanalu. Dosegel je, da je bila kuracija Ročinj dvignjena v župnijo. Leta 1941 je bil premeščen v Rupo. Z novo državno mejo sta bili župniji Rupa in Peč odtrgani od matične župnije Miren. In spet je bila zasluga g. Reje, da se je tu osnovala samostojna župnija. Župnik Reja si je s svojo očetovsko dobroto, ponižno skromnostjo in pristrčno gorečnostjo kaj kmalu pridobil srca izročeni mu vernikov. A bil je tudi neuklonljiv, kadar je šlo za načelno jasnost, za blagor vernikov in za pravice Boga in Cerkve. — Pogreb je bil v Rupi v četrtek, 30. aprila popoldne, s sv. mašo. Kljub silno slabemu vremenu se je pogreba udeležilo 18 duhovnikov in veliko število ljudstva. Pri odprtem grobu se je od njega z lepimi besedami poslovil občinski svetovalec Karel Černič. Blagemu gospodu naj dobri Bog podeli večni mir!

Šestdesetletnica dekliške Marijine družbe v Trstu. Tržaški škof Andrej Škerk je dne 22. julija 1899 ustanovil Marijino družbo „Marije milostljive“ ki ima svoj sedež v Trstu v ulici Risorta. Od tedaj je poteklo 60 let dela, žrtev, tihe molitve in težkih preizkušenj, ki jih je ta tržaška Marijina družba darovala Bogu v slavo in ljudem v večno korist.

S temi 60. leti zgodovine Marijine družbe je povezanih 60 let zgodovine tržaških Slovencev in zlasti tistih Slovenk, ki so v Trstu iskale pomoči, dela, opore in vodstva. — V nedeljo, 12. aprila, so družbenice s posebnim praznikom obhajale ta lepi jubilej, na katerega so se pripravile z duhovnimi vajami, ki jih je vodil č. g. Cvetko iz Avstrije. Zahvalne pobožnosti v nedeljo, 12. aprila, se je udeležila tudi tržaški g. škof, ki je pred zahvalno pesmijo Marijini družbi čestital, se ji za opravljeno delo zahvalil in ji dal svoj blagoslov. Po zahvalni pobožnosti je bilo sprejetih v družbo pet novih članic, narkar je sledila v domu v ulici Risorta kratka, a pristrčna akademija.

Goriški romarji v Benetkah. Dne 1. maja so verniki iz goriške nadškofije poromali v Benetke, da počastijo sv. Pija X., katerega svetniške ostanke so izpostavili v čiščenje vernikov v tamkajšnji baziliki sv. Marka. Romanje je vodil sam g. nadškof Ambrosi. Udeležba iz vseh krajev je bila velika. Skupno se je z 29 avtopulmani udeležilo romanja nad 1500 ljudi. V Benetkah so goriški verniki imeli določeno sv. mašo, ki jo je daroval g. nadškof.

Materinska proslava v Gorici. Slovensko katoliško prosvetno društvo je s sodelovanjem vseh goriških katoliških organizacij posvetilo svoj sedmi kulturni večer našim materam. Nastopil je fantovski krožek z dvema recitacijama, fantovska Marijina kongregacija z lepim prizorom „Vrnitev k materi“, deklice iz Marijinega vrta z ljubkim rajanjem ter moški zbor SKPD „Lojze Bratuž“ z dvema pesmima v kompoziciji prof. Mirka Fileja. Kot zadnja točka je bila na sporedu enodejanka „Materin god“, ki jo je spisala članica dekliških krožkov in so jo tudi dekleta iz krožka igrale.

Lepa prireditev SKPD iz Gorice. V nedeljo, 26. aprila, je nastopil dramski odsek Slovenskega katoliškega prosvetnega društva iz Gorice in na odru dvorane Brezmadežne prikazal lepo Santuccijevo delo: „Kajnov angel“. Nima sicer nič skupnega s svetopisemsko zgodbo, ampak je le moderen misterij, ki ni za kratek čas, temveč gledalca sili, da misli.

Barago na oltar! Premišljevanja o Baragi in njegovih krepostih, devetdnednice in molitve za njegovo beatifikacijo. Knjigo, ki vsebuje 216 strani in stane v Argentini 20 pesov, je izdala Južnoameriška Baragova zveza s sedežem v Buenos Airesu.

Ni dvoma, da si vsi Slovenci želimo, da bi bil Baraga kmalu proglašen za blaženega in svetnika. Seveda samo hotenje še ne zadošča; da uresničimo geslo „Barago na oltar!“, moramo za njegovo beatifikacijo moliti, samemu Baragu se pa zaupno priporočati, kajti le na podlagi čudežnih uslišanj ga bo mogla Cerkev proglasiti za svetnika. Našim ljudem je treba vlti zaupanje vanj, istočasno pa jih tudi pridobiti, da bodo kaj denarno prispevali za neizogibne stroške pri raziskovanju njegovega življenja in del. Vse to delo bo pa mogoče le tedaj izvesti, če bomo Barago dobro spoznali in se seznanili z njegovimi spisi ter premišljevanji.

Prav iz tega razloga je že pred leti Južnoameriška Baragova zveza izdala knjižico „Barago na oltar!“ Rojaki v izseljenstvu so jo toplo sprejeli in je v kratkem času pošla.

Ker mnogi rojaki, zlasti tisti v Argentini, takrat niso prišli do nje, je bilo treba misliti na novo izdajo, ki je pred nekaj meseci tudi izšla.

Druga izdaja je prvo v marsičem popolnila. Tudi že ni več brošura, temveč prava knjiga z zelo bogato vsebino.

V njej najdemo najprej pregleden Ba-

ragov življenjepis s 60 letnicami iz Baragovega življenja in dela. Tega prva izdaja ni imela. Najobsežnejši del nove knjige je trideset člankov o duhovnih vrlinah našega svetniškega kandidata. Ti članki nudijo polno duhovne hrane. S pridom se dajo uporabljati za premišljevanje. Vsakdo, kdor jih bo pozorno prebral, bo začutil v sebi plamen božje ljubezni, kot ga je čutil Baraga, ko se je izčrpaval za duše.

Molitveni del vsebuje vse gradivo, kar ga je bilo do sedaj izdanega v obliki molitev za Baragovo beatifikacijo. Sedem različnih besedil za molitveno devetdnednico, v kateri prosimo Boga, naj bi kmalu povečal svojega služabnika pred vesoljno Cerkvijo, daje vsakomur bogato možnost izbire. Knjižico zaključijo še druge Razne molitve za Baragovo beatifikacijo, med njimi tudi tista, ki jo molijo v angleščini po Severni Ameriki.

Novo izišla knjiga je res prava zakladnica, iz katere morejo zajemati vsi, ki hočejo Barago in njegovo veličino do dna spoznati in se za njegovo beatifikacijo na Boga obrniti.

Zdi se nam skoro nepotrebno poudarjati, da bi morala ta knjiga najti pot v vsako slovensko hišo, v vsako slovensko stanovanje, v vsako našo družino. S knjigo bo prodril v nas tudi Baragov duh, in prav tega duha tako zelo potrebujemo, če hočemo, da nam bivanje v tujini ne bo v dušno škodo, temveč v duhovno zdravje in življenje po božji volji. J. Jk.

Ko so imeli čikaški Slovenci božičnico za televizijsko predstavo (29. novembra 1958), je imel eden izmed hudičkov na hrbtu narisani komunistični simbol: srp in klado. Nekdo izmed gledalcev se je nad tem spotaknil in dejal: „Ali so komunisti res tako slabi, da jih je treba imeti za hudiče?“ Pa je dobil dober govor: „Mi ne trdimo o nobenem komunistu, da je hudič, vemo pa, da je komunizem hudičeva iznajdba.“

Brez družine, pa nikdar sam

Naslov francoskega izvirnika: UN VIEUX CELIBATAIRE — Spisal Jules Pravieux
v slovenščino prevaja Jože Jurak

V KAVARNI „PRI LUČI“

Klavdij Ragut, moj nekdanji sošolec v višjem semenišču, je končno prišel tudi v Romenay. Pravim, „končno“, kajti preje je že obiskal vsa važnejša naselja v Franciji, kjer je vsem, ki so ga želeli poslušati, razlagal veliki pomen zakonskega življenja za trdovratne samce-duhovnike katoliške Cerkve in navduševal ljudi za „neizrekljivo opojnost zakonske ljubezni“.

Pred tridesetimi leti sva istočasno postala božja maziljenca na veke. Najina pot je šla potem narazen. Nisva se več srečala. Toda novice o njem mi niso nikdar manjkale. Ker je bil prepričan o sebi, da je rojen govornik, so ga duhovni sobratje iz sočutja in dobrote večkrat vabili na farne slovesnosti kot svečanostnega pridigarja. Njegovi govori so bili pomaziljeni, polni bobnečih fraz, pa brez vsebine.

V svojih razgovorih po župnišćih je kmalu razkril, da ni zadovoljen s

Cerkvijo, ki da ne razume teženj moderne družbe. Pri tem je seveda mislil na prepoved, da se duhovniki ne smejo ženiti. Kajti gospod Ragut je odkril v glavnem mestu našega okrožja svoj „ideal“, gospodično Rozalijo.

Imela je ta gospodična v svoji oskrbi bar, kjer so se zbirali vojaki, mornarji in mlečnozobi zaljubljeni. Iz podatkov, ki mi jih je preskrbel Oktavij Ferrandiére, vem, da je Rozalija s pridevkom „debela“, sedela v svojem baru navadno na visokem stolu za blagajno, medtem ko so ji kosi mesa mlahavo štrleli z vseh strani navzdol. Vsa-komur, ki je vstopil, se je prijazno nasmehnila, česar pa ni vpoštevala v račun, kajti njeni smehljaji so bili zastonj.

Ker je bil bar v bližini železniške postaje, je vanj večkrat padel tudi kak popotnik, ne da bi se zavedal, kam je pravzaprav zašel. Tako je tudi gospod Ragut nekega dne

vstopil v omenjeni bar. Takrat so ga že vznemirjale „težnje moderne družbe“. Komaj jo je zagledal, so vsa njegova hrepenenja na mah dobila konkretno obliko. Postalo mu je jasno, da „Cerkev ni drugega kot skupek stoletnih vraž, s katerimi mora sodobna družba enkrat za vselej pomesti“.

Poln zanosa se je približal obilju mesa in zdrdral svoj govor o „težnjah človeške narave“. Gospodični Rozaliji govor ni bil ravno odvraten. Sprejela je gospoda Raguta za svojega prijatelja in kmalu za tem tudi za svojega družabnika.

Tako je gospod Ragut poslal svoj talar h krojaču, naj mu ga predela v civilno obleko. Dva meseca na to je pred županom izjavil, da jemlje Rozalijo za svojo zakonito ženo, ki ji bo zvest vse do zadnjega vzdihljaja.

Naslednji dan se je vsedel k blagajni poleg svoje soproge. Glas je šel

hitro okoli in „narod“ je hotel videti novi par. Toda po enem mesecu je bilo senzacije konec. Ker Ragut s klijenti ni znal biti prijazen in ker se je doña Rozalija smehljala le njemu, je bilo obiskovalcev vedno manj. To ni bilo všeč ne njemu ne njej. On je cenil fine cigare in ona dobre jedi. Treba si je bilo poiskati novih denarnih virov.

Tedaj se je Ragut spomnil svojega nekdanjega govorniškega talenta. Sklenil je, da bo začel

nesocialno mišljenjeje katopak: s predavanji, v katerih bo razkrival zaostalost in liške Cerkve. Od tistega dne je začel potovati križem po Franciji in doña Rozalija z njim. Potrebna mu je bila, saj bi brez nje kmalu ostal brez navdihov.

*

Bilo je sredi decembra, ko sem neko jutro, potem ko sem prišel od maše, zagledal na županski oglasni deski sledeči le-

predsednik konference; za tajnika sta mu bila državljana Martin, mizar in Mottard, kmečki delavec.

Poleg te mize je stala na levo majhna miza, kjer se je ustoličil zakonski par Ragut. Svojega sošolca, kot rečeno, že trideset let nisem videl. Pa je kljub civilni obleki še vedno ohranjal duhovski izraz. Morate namreč vedeti, da noben duhovnik, noben menih, nobena redovnica, ne uspe, da bi iz svojega obraza izbrisali to, kar so bili.

Gotovo želite tudi vedeti, kako me je „osvojila“ doña Rozalija? Rečem vam, da mladi Ferrandière ni pretiraval. Mons pinguis, ogromna kepa mesa. Ob pogledu nanjo sem se moral nasmehniti. Da si je Ragut ob vsej obilici žensk izbral prav ta primerek, je najlepši dokaz, da Bog udari s slepoto tistega, ki mu ni zvest.

Konferenca bi se morala že pričeti, toda župana, ki naj bi jo odprl, ni bilo od nikoder. Udeleženci so pričeli zabavljati. Niti pogled na „obilno goro“ jih ni več zamotil. Začeli so nevoljno tolči ob tla. Preteklo je deset minut, ko se je le prikazal župan Thury. Nič kaj dobrega izraza ni imel! Trudno se je vsedel na stol. Čevljar Raisin je tako mogel uveljaviti svoje predsedstvo. Z zamolklim glasom je dejal: „Državljan Ragut nam bo spregovoril.“

„Bivši“ je stopil korak

Danes, 15. decembra 1895, ob osmih zvečer bo v velikem salonu kavarne „Pri luči“

DRŽAVLJAN KLAVDIJ RAGUT,
bivši duhovnik,

predaval o sledeči temi:

„Celibat je zločin. Duhovnik je nevarno in protidružabno bitje. Je spaček v družbi.“

Državljanka Ragut bo tej konferenci prisostvovala in tudi spregovorila.

Mladina izpod petnajst let nima dostopa.

Vstopnine ni.

Naj živi svoboda vesti!

„Zanimiv program,“ sem si dejal. „In če je vstop zastoj, zakaj ne bi šel še jaz na konferenco? Kako naj bi tudi mirno klepetal po večerji s svojim kaplanom, ko pa bo istočasna dve sto metrov proč državljan Ragut dokazoval mojim vernikom, da sem družabni spaček, nenaraven in protidružaben?“

Ne da bi kaplanu kaj omenil svojo namero, sem zvečer neopazno odšel v kavarno „Pri luči“. Vstopil sem pri stranskih vratih. Oster duh po mešanici nikotina z alkoholom

me je skoro vrgel nazaj. Pogled mi je zaplaval po salonu. Skoro vsi udeleženci so mi kazali hrbet. Naglo sem si skušal ustvariti sodbo o številu navzočih. Okoli tri sto jih je bilo. Za Romenay je bila ta številka kar spoštovanja vredna.

Tedaj so me tisti, ki so bili blizu vratom, že zapazili. Vrste so se zganile in tih šepet jih je spreletel. „Župnik je tu!“ so si polglasno govorili.

Ko sem enkrat sedel, sem si najprej ogledal „častno“ predsedstvo: Raisin, čevljar po poklicu,

naprej, pokašljaj, se useknil in odprl nato svojega usta. Skušal je sicer dati svojim besedam laični naglas, toda kaj si je mogel pomagati, če je skozi trideset let molil psalme in stal na prižnici. Njegov način govorjenja je jasno pričal, da je nekdašnji govoril in oznanjal božjo besedo. Ne da bi se zavedal, je Ragut pridigal mesto predaval. Naj je bil še tako jedeč in oster in duhovit, za vsako besedo je tičalo njegovo duhovništvo.

Nočem vas nadlegovati z njegovim govorom. Bil je poln zagrenjenosti človeka, ki noče priznati, da je napačno usmeril svoj korak. Dejal nam je, da je celibat posmeh svetim zakonom narave, neomajnim moralnim postavam, zdravim predpisom higijene, plemenitim stremljenjem moderne družbe (baš to frazo sem nestrpno pričakoval) in zato zločin zoper družbo. Ragut je celo vedel povedati, da ima celibat svoj izvor v vzhodnih poganskih verstvih. Poslušalci seveda marsikaj niso razumeli, kar jih pa ni motilo, da ne bi glasno pri-trjevali in burno ploskali. trjevali in burno ploskali odpadlemu duhovniku.

Zadovoljno je gledal Ragut po zatohlem salonu. Navdušenje občinstva ga je tako prevzel, da je smatral za potrebno, da predloži rešitev tega tako kričevega družabnega nasilja.

„Državljanj!“ je Ragut slovesno povzdignil svoj

glas, „čas je že, da v imenu svobode zahtevamo za nesrečne duhovnike pravico do žene in otrok, pravico ljubiti in ljubljen biti. Zakaj naj duhovniki ne okusijo zemeljskih radosti? Zakaj prav oni ne smejo položiti svoje glave, kadar so utrujeni, v ljubeči objem zveste družice? Samo Rim je kriv, da do tega ne pride, on, ki sovraži človeško svobodo. Treba je že enkrat razkrinkati Rimov napuh; čas je že, da tudi v Vatikanu zavejejo vetrovi demokracije. Zato vas pozivam, državljani, da se organizirate v obrambi svobode, kajti drugače nas bo zgodovina obtočila, da ste bedno človeštvo pustili na cedilu. Vi ste borci za svobodo; ne dopustite, da pogine!“

„Da,“ je Ragut nadaljeval svoja razmišljanja, „duhovniki bodo prvi, ki se nam bodo prišli zahvaliti, če jih bomo osvobodili celibata. Ah, če bi oni smeli govoriti! Čas je že, da to pohujšanje premine, saj je minulo že sto let od naše zmagovite revolucije. Ni več daleč doba, ko bo vse človeštvo z gnušom govorilo o duhovniški čistosti. Spet bo v časti svobodna ljubezen, danes zaničevana po raznih svetohlincih. Vsaka žena, zato jo je Bog vendar ustvaril, bo dajala domovini novih državljanov in se nudila kot čisti dar na ljubezenskih gostijah. One, ki jih bo odlikovala krepost — takrat bo pri ženskah le lepota telesa prava krepost (splošno

zadovoljstvo) — bodo proglašene za boginje. In isto ljudstvo, ki se je nekdašnji klanjalo Veneri, bo tedaj tem božanskim počepkam postavljalo oltarje.“

„Kaj oltarje, opremljene sobe!“ je nekdo napravil medklic. Toda poslusalci so bili preveč zadržani, da bi to pripombo razumeli in se ji smejali. Kasneje sem zvedel, da jo je izrekel Oktavij Ferrandiére.

Ne da bi se dal kaj motiti, je Ragut nadaljeval: „V novi družbi nečemo več devic in moških, ki se čutijo za nad-ljudi. Narava je dala možem moč, ženskam pa nežnost in lepoto (Ragut je pri tem nehote pogledal na soprog po leg sebe.) Pozdravljam zato bodoče mesto ljubezni, kjer bo dovolj sladkih opojev za vsakogar, ki si jih bo poželet uživati.“

„Tako bodi!“ je v zafrkljivem tonu dejal nekdo, ki je bil čuvaj na posestvu La Villegéneray.

Nato je poslušalstvo začelo besno ploskati in biti z nogami ob tla, doña Rozalija pa se je vrgla na svojega moža, ki je pred nepričakovanim naskokom kar malo počenil, in ga obsula s poljubi, ki jih kar ni hotelo biti konca.

*

Minulo je nekaj minut. Prvo navdušenje se je poleglo, tako da sem smatral za primerno, da se oglasim: „Prosim za besedo!“ sem z močnim glasom zavpil iz salonovega ozadja.

Vse glave so bile v trenutku obrnjene k meni. Može pri predsedstveni mizi so bili videti prestrašeni. Nekaj so med seboj šepetali, predsednik čevljar se je celo obrnil k županu po nasvet, ki mu je pa odgovoril, da se v to noče vtikati. Čez čas je čevljar odločil: „Državljan župnik ima besedo.“

Približal sem se mizi, kjer sta sedela Ragut in njegova soproga. Nekdo se je hotel iz mene ponorčevati, pa je vzkliknil: „V imenu Očeta in Sina in...“ Jaz sem ga hitro prekinil s pikro opazko: „Prosim pobožnega državljana, da pusti Svetega Duha, ki vanj ni nikdar še veroval, čisto pri miru.“

Ta odgovor je nestrpnežem, ki si bi bili že radi davno dali v jasnosti duška zoper mene, prišel kot nalašč. Več kot sto ust je začelo bruhati vame najbolj nizkotne psovke: „Doli s sutanami! Doli s škofom! Kje imaš, debeli glumec, naš denar? Na ogenj z njegovo mastjo!“

Župan je ostal miren v naslonjaču, ni pa ničesar storil, da bi svojim pristajšem pokazal svojo nevoljo. Ragut pa se je vedel, kot da ničesar ne vidi in ne sliši. Od časa do časa je vihar malo pojejal in tedaj se je slišal čevljarjev glas, ki je pozival k strpnosti. Odločil sem se, da dam divjanju prosto pot. Ravnal sem prav, kajti čez čas so postali utrujeni in se umirili.

Toda, ko sem poskusil dvigniti glas, se je spet v njih vzbudila žival. Eden je začel oponašati osla, drugi se mu je pridružil s kravjim mukanjem, tretji je krulil kakor prešič, četrti je meketal, vmes pa so padale psovke kot: „Trgovce z žegnano vodo! Hinave! Cerkvena uš!“ Jaz sem se začel iz srca smejati, kajti spomnil sem se na Noeta, ki je moral tudi več mesecev prenašati na ladji tako oglušujočo živalsko glasbo.

Nenadoma pa so vsi utihnili, kot da bi odrezal. Župan se je namreč pravkar dvignil in ostro pogledal svoje volilce. „Državljani!“ je dejal s hladnim glasom, „če ta zastopnik klera ne bo mogel govoriti, bodo naši nasprotniki razbobnali, da smo se ga ustrašili in mu zato zabranili besedo. Zahtevam torej, da popolnoma utihnete!“

„Državljani!“ sem začel razvijati svoje misli, „morda vi res verjamete mojemu bivšemu sobratu v duhovništvu — oh ne, oprostite! — državljanu Ragutu, da smo mi duhovniki strašna žrtev še bolj strašnega celibata. Pa bi vam rad zaupal, da to breme kar lahko prenašamo. Tudi ponoči, ko spimo, prav nič ne tožimo po sladkem spremstvu ženskega bitja. Tudi ne mislimo iti nad papeža in ga z revolverjem postaviti pred izbiro: žena ali življenje. Mi se zavedamo, da bi nas družinsko življenje zelo oviralo v

našem duhovniškem poslanstvu. Postavim sv. spoved...“

„Kaj pa ima spoved s celibatom opraviti?“ je bilo slišati neki glas.

„Še prav mnogo! Sami veste, kako znajo vaše žene spraviti iz vas to, kar bi vi radi skrili v svoji notranjosti.“

„Tako je,“ me je nepričakovano podprla Ragutova „soproga“, „me žene takoj opazimo, če nam može kaj skrivajo in toliko časa ne mirujemo, dokler se nam ne spovedo.“

„Zahvaljujem se dami za dragoceni prispevek iz lastne skušnje,“ sem napravil globok poklon doŕi Rozaliji. „Nočem trditi, da bi duhovniki v stvarih spovedi prelamljali naloženo jim molčestnost. Upam pa se trditi, da bi imeli v tem oziru veliko težav in da bi bilo med verniki zaupanje v duhovnika veliko bolj šibko, kot je sedaj, ko so duhovniki sami. Odkar je v cerkvi v veljavi osebna spoved (v prvih stoletjih so poznali le javno), je potreben v Cerkvi tudi celibat.“

„Poročen duhovnik bi bil sicer zmeraj „gospod duhovnik“, a nikdar „vaš duhovnik“. Vaš je tisti, ki ne išče sebe, ki dela za vas, ne da bi si hranil denar za bodočnost ali za vzdrževanje družine, ki ne dela zato, da bi ženi v nedeljo krasil glavo nov klobuk, ampak je postal duhovnik zato, da tolaži vse tiste, ki odhajajo na

drugi svet, da krščuje tiste, ki vstopajo na to zemljo, da nauči vaše otroke spoštovanja do odraslih in jim vcepi zavest, da morajo na starost skrbeti za svoje starše. To si zapomnite: korist od celibata imate večjo vi kot duhovniki sami. To so razumeli že vaši predniki iz 11. stoletja. Takrat jih je bilo kar precej duhovnikov, ki zadeve celibata niso resno jemali. Pa je papež Gregorij VII. (mimogrede povedano, bil je sin tesarja) odredil, naj duhovniki odpustijo svoje „prijateljice“. Nekateri so ubogali, drugi ne. In veste, kaj se je zgodilo potem? Sami verniki so napravili red. Oboroženi s kosami in vilami so vdrl v župnišča in te ženske izgnali.“

„In kaj se je tem ubogim ženskam potem zgodilo?“ je z ginjenim glasom vprašala gospa Ragut. Poslušalci so bruhnili v krohот in celo župan se je poredno namuzal.

„Obžalujem,“ sem veselo dejal doñi Rozaliji, „da zgodovina o nadaljni usodi teh žensk ne govori več, toda gospa je lahko mirna, kajti gotovo so si kmalu našle kako novo zaposlitev.“

„Dovolite,“ sem se zopet obrnil k poslušalcem, „da vas sedaj vprašam: zakaj so vaši predniki očistili župnišča duhovniških priležnic? Ker so vedeli, da bo poročen duhovnik, ko ga kličejo k bolniku, v spovednico, k

revežem, vedno iskal izgovor, da se tem dolžnostim umakne, kajti doma je deležen sladkega zakonskega udobja inž pokoja, ki mu ga borba z življenjem in za duše ne more nuditi.“

„Naj odgovorim sedaj še na trditev državljana Raguta, da je celibat spaček in protiven zakonom narave. Ali je mar z vami, ki ste poročeni, kaj drugače? Zakoni pragozda, to je vaše narave, vam prigovarjajo, naj imate odnose z več ženami. In vi: ko prisežete pred oltarjem ali pred županom zvestobo eni sami ženi, se vam mar ne zdi, da delate proti naravnim stremljenjem narave? Pa ne! Vi ste prepričani, da je treba biti zvest ženi, če ne zaradi vas samih, vaših žena in otrok, vsaj iz strahu pred zakonom, ki take primere kaznuje, ali radi javnega mnenja, ki zakonsko nezvestobo obsoja. Sicer pa, kam bi le prišli, če bi si lahko vsako toliko časa privoščili novo soprogo! Naravne težnje bi družbo kmalu uničile. Kar razumete zase, načete razumeti, ko gre za naš celibat. Razlogi, ki vam narekujejo, da imate eno samo ženo, nam svetujejo, da nimamo nobene. Proti „naravnim“ težnjam, to se pravi nagonskim stremljenjem pa „grešite“ tako vi kot mi.“

„In da smo spački, ker nimamo otrok? Naj vam, vi poročeni, povem resno besedo! Če bi v zakonu živeli tako, kot to njegov

namen zahteva, če bi opuščali sredstva, ki preprečujejo spočetje otrok, če bi sprejeli toliko otrok, kolikor jih narava da (a v tem oziru ne poslušate naravnih teženj!), potem bi bila družba kmalu preplavljena z novimi bitji in ne bi bilo treba ravno duhovnikov klicati na pomoč, da zamašijo luknje, ki jih v družbi povzroča zakonski onanizem. Tako pa: za mnoge otroci niso več namen zakona, temveč nesrečen primer „nerodnega“ zakonskega občevarja. Prvi je redno še dobrodošel, drugi vsaj še ni nezaželen, kajti rezervno kolo je vedno dobro imeti pri vozu, toda ko sledijo tretji in ostali, se jih pozdravi z nevoljo in kislim obrazom. Več kot enkrat sem mi je že zgodilo, da sem vstopil v hišo, kjer sem našel družinske člane preplašene, s topim izrazom v očeh, s solzami na licu. Pa sem vprašal zaskrbljeno: „Ali ste koga zgubili iz svoje srede?“ Odgovor je bil vse preje kot pričakovan: „Ne, gospod župnik, nikogar nismo zgubili! Nasprotno, čez nekaj mesecev boste spet lahko krstili!“ — Zato pa, vi, ki ste poročeni, poslušajte me! Spolnujte prvi namen zakona, ki je rodnja otrok, pa vam zagotavljam, da nihče več ne bo mislil na odpravo celibata. Rastite in množite se; to je tisto, kar vam želim prav iz srca, kot je to izrazil državljani Ragut na koncu svojega govora.“

Zapadni časnika je obiskal Sovjetijo. Svoje vtise je popisal v pismu, ki ga je naslovil svojim prijateljem in kjer je na koncu pristavil: „Dvomim sicer, da boste to pismo prejeli, kajti tu je v veljavi državna cenzura.“

Čez nekaj dni dobi pismo nazaj s pripombo: „Pismo vračamo, ker je v njem laž, da v Sovjetski zvezi oblasti cenzurirajo pisma.“ Podpisan za vrhovni odsek za cenzuro: tovariš Hruščinov.

—::—

Mesar je pritekel v pisarno svojega soseda odvetnika: „Gospod advokat, samo eno vprašanje: ali smem zahtevati povračilo od gospodarja za meso, ki mi ga je v prodajalni izmaknil njegov pes?“

„Seveda,“ odgovori advokat.

„Zelo dobro!“ je mesar vidno olajšan. „Prišel sem vam povedat, da mi je vaš pes pravkar odnesel za 100 pesov mesa.“

„V redu!“ odgovori advokat popolnoma brezbrizno. Dodali boste še sto pesov in tako boste plačali svoje vprašanje, ki ste mi ga pravkar zastavili.“

—::—

Najbolj nesmiselno postopajo ljudje s kavo. Poglejte! Najprej jo pražijo, da postane črna. Potem ji dodajajo mleka, da bi bila bela. Poleg tega ji dodajo cikorije, da bi bila bolj grenka, nato jo pa osladijo, da bi bila bolj sladka. Nazadnje jo huhajo, da postane vroča in nato pihajo vanjo, dokler se ne ohladi...

—::—

Bilo je letos na veliki četrtek. Župnik je med drugimi obredi tudi umil dvanajstim možem noge. Po umivanju jo je vsakemu poljubil. Obrede je opazovala tudi slovenska deklica. Doma je potem pripovedovala, kako je župnik skrbno moškimi nogami umil. Gotovo so morale biti zelo umazane, kajti potem, ko jih je umil, se je še enkrat sklonil nad nje. To je storil zato, da je poduhal, če še kaj smrdijo...

—::—

— Mama, ali res človek razpade v prah, potem ko je enkrat mrtev?

— Da, sinko, zakaj pa to vprašaš?

— Ker se mi zdi, da je moral pod posteljo že dalj časa ležati mrtev človek!

—::—

Duhovnik razlaga otrokom v šoli o sreči, ki vlada v nebesih. Na koncu vpraša: „Otroci, kdo od vas bi šel rad v nebesa?“ — Skoraj vsi dvignejo roke.

„Pa ti?“ vpraša enega, ki ni dvignil roke, „ti bi ne šel rad v nebesa?“

„Že, že, pa je mama rekla, da moram za gotovo priti iz šole domov!“

—::—

— Kako je bilo na dopustu?

— Slabo, zelo slabo. Žena je dobila sončarico, sin je stopil na zarjavel žebelj in si je zastrupil nogo, jaz sem trpel na griži, hči pa je padla z drevesa in si zlomila nogo. Če ne bi človek vsega tega zaradi zdravja delal, bi bilo najbolje, da ostane doma!

POVERJENIKI:

Argentina:

Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:

Vinko Mirt,
Caixa Postal 7058,
Sao Paulo, Brasil

U. S. A.:

„Familia“,
3116 Glass Ave,
Cleveland, Ohio

Kanada:

Ivan Marn,
83 Victor Ave,
Toronto, Ontario

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia

Avstrija:

Naročnino pošiljajte Mo-
horjevi družbi v Celovec.

Celoletna naročnina za
Argentino in države, ki
nanjo mejijo (razen Uru-
guaya) 180 pesov.

Za Uruguay in druge dr-
žave, če se plača v arg.
pesih, je naročnina 250
pesov;

za U. S. A. in Kanado
5 dolarjev;

za Avstrijo 95 šilingov;

za Italijo 2000 lir;

drugod pa protivrednost
dolarja.

Tiska tiskarna Vilko,
Castro Barros 917
Buenos Aires

v s e b i n a

- 361 SMO ALI NISMO? (Vinko Žakelj)
364 MOLIT. NAMEN ZA JULIJ (J. Jurak)
365 MISEL ROMA (Venceslav Sejalec)
366 EL QUE A VOSOTROS DESPRECIA
(Joe Juck)
367 POMEN KRVI IN VODE IZ JEZUSOVE
SRČNE RANE ZA ŽIVLJENJE
(dr. Janez Vodopivec)
372 PRED ŠTIRINAJSTIMI LETI (Pleško)
379 SAMO V KRŠČANSKI DRUŽINI JE TO
MOGOČE (Dr.)
383 PASTIRSKO PISMO O KRŠČANSKEM
ZAKONU IN DRUŽINI
386 MARJETICA (Zora Piščanc)
390 SODOBNI SVET V SVOJI PRAVI
PODOBI („Cilji in pota“)
393 Z ODPRTIMI OČMI (Drat)
396 PO SVETU
401 MEJA (Gregor Hribar)
405 O GOSPA NAŠA, O MATI NAŠA!
(Alojzij Košmerlj)
407 MED IZSELJENCI
410 DOMOVINA, MILI KRAJ... (Hladnik)
413 IZ DOMOVINE
417 NOVE KNJIGE
418 BREZ DRUŽINE, PA NIKDAR SAM
(Pravieux-Jurak)
423 TRI MINUTE DOBRE VOLJE

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKI VERSKI MESEČNIK

Izdaja konzorcij (Anton Orehar)

Editor responsable: Pbro. Antonio Orehar,
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

Registro de la Propiedad Intelectual 574.991

Urejujejo: Jurak Jože, Mali Gregor, šušteršič Marijan

Platnice in stalna zaglavja je narisal Franci Holosán

V zvoniku cerkvice
Sv. Duha v Bohinju

Spodaj: Planina
Goreljek na Pokljuki,
ena izmed številnih
značilnih podob naše
Slovenije

Na zadnji strani:
Pogled na Bohinjsko
jezero

brez sedežev. Za sedež mora služiti prtjljaga. Da bi se vlaka na progi srečala, ni nevarnosti. Strojevodja mora le na to paziti, da ne povozi kakega konja ali krave. Poštaje nimajo lastnih imen, temveč so označene le po kilometrih. Na približno vsakih 20 kilometrov se vlak ustavi, da se založi s kurivom in vodo. Istčasno prejmejo delavci, ki vzdolž proge podirajo drevje, živila in časopise. Vlak pa sopiha naprej. Polnoč je že, ko se vlak ustavi. 145 km je že pretekel. Sestre prenočijo v skladišču, saj hotelov tu ne poznajo. Samo postajenačelnik živi v zidanem poslopju. Naslednje jutro priropotata dva tovorna avtomobila. Na njih sedijo apostolski prefekt msgr. Walter Veerwoorta, dva brata in dva Indijanca. Preložijo prtjljago. Sestre prisedejo. Pot gre skozi pragozde in prostrane planjave. Nobene nasebine ni videti. Tudi sestre morajo spati pod milim nebom. Trikrat se vstavijo in počivajo. Vso hrano imajo bratje s seboj, kajti na poti ni dobiti drugega kot drva. Ponoči zakurijo ogenj, da se ne približajo divje zveri. Zjutraj so na prenosljivem oltarčku sv. maše sredi najveličastnejše katedrale — božje narave. Vse je tiho in svečano. Sij zvezd odseva v pramenu brlečih svečk. Po treh dneh so sestre na mestu. Pozdravi jih misijonska družina ter napol oblečeni Indijanci. Odidejo v kapelo in zapojejo „Tebe Boga hvalimo“. Pričenja se nova doba v zgodovini slovenskih šolskih sester.

2. Poleg misijona San José Esteros se naselijo sestre tudi na misijonski pošaji **San Leonardo**. Preglavice jim dela zlasti neznanje jezika Čalupov. A sestre se hitro živijo. Začnejo med mladino. Učijo jo molitvic, dela, reda in snage. V šoli jo seznanijo s branjem, pisanjem in računanjem. Tudi pojejo radi mladi Indijanci. — Bog je obilo blagoslovil požrtvalnost sester. Vsako leto je krščenih več otrok. Že se poročajo njih gojenke. S ponočjo misijonskih bratov si nove dru-

žine postavljajo hišice. Tako raste misijonska vas.

3. **Zavod Santa Inés (Sv. Neža) v mestu Asunción**. Ko je bila leta 1938 vrhovna predstojnica č. m. Terezija Hanželič na obisku v Argentini, je dobila iz paragvajskega glavnega mesta Asunción pismo od gospoda Luisa Lavorel, v katerem jo je prosil, naj se nikar ne vrne v Evropo, dokler si ne ogleda Asunciona. Sredi najhujše vročine je tako č. mati odpotovala v družbi s. provincijalke v Paragvaj. Tam je gospod Lavorel sestri zaprošil, naj njuna kongregacija prevzame Dom za vzgojo ženske mladine. Č. mati Hanželič je prošnjo uslišala ter odločila naj sestri Vendelina in Ada prevzameta vodstvo hiše. V tej hiši je vsako leto tečaj za ročna dela, ki ga obiskuje letno do štirideset gojenk, in internat za dekleta, ki obiskujejo višje šole.

4. **Maternidad e Infancia Cruz Roja**. Tudi predsednik paragvajskega Rdečega križa dr. Andrej Barbero je izrabil priliko, ko se je č. mati Hanželič nudila v Asuncionu. Naprosil jo je, naj bi dala nekaj sester za bolnico Rdečega križa, v kateri je tudi porodnišnica in dečji zavod. Č. mati vrhovna prednica je na ponudbo pristala. Prvi, ki sta bolnico prevzeli, sta bili sestri Anita in Odilija. Bolnica lepo napreduje. Radi pomanjkanja prostorov so dozidali enonadstropno hišo, ki je vedno prenapolnjena. Sestre poučujejo bolnice v molitvi, pripravljajo jih na prejem zakramenta sv. zakona in skrbijo, da umrejo dobro pripravljene.

5. **Hospital Regional v mestu Concepción**. Vzgledi vlečejo. Tudi g. škof iz mesta Concepción si je zaželel naših sester za svojo bolnišnico, ki je edina v vsem okraju. Neprestano je polna. Vanjo se zatekajo ženske, moški in otroci.

6. **Postojanka Bella Vista** na obrežju reke Apa na brazilski meji.

7. **Postojanka Pedro Juan Caballero**, tudi v bližini brazilske meje.